PIA DESIDERIA,

VIZ.

1. Gemitus
2. Vota
3. Suspiria

} Animæ {

Pœnitentis,
Sanctæ,
Amantis.

Authore

HERMANNO HUGONE

è Societate JESU.

EDITIO POSTREMA

Recognita & Emendata.

LONDINI:

Excudit *J. C.* sumptibus ROBERTI PAWLET, sub signo Bibliæ in vico vulgariter dicto Chancery-lane. MDCLXXVII.

1677

IMPRIMATVR LONDINI.
Sumptibus Roberti Paulett

ILLUSTRISSIMO VIRO DOMINO D. FRANCISCO MOLE',

Regi à Secretioribus Consiliis, & in Senatu Parisiensi æquissimo Senatori, Sanctæ Crucis Burdegalensis, Sancti Pauli Virdunensis, Æmulorum, Cameræ-fontis, Pratensis, &c.

ABBATI INFULATO.

EX quo inciderunt in oculos meos Pia Desideria (*Vir Illustrissime*) mihi moverunt incredibile desiderium, novam illis lucem in Gallia illorumque, ut ità loquar, parentibus exhibendi. Hoc ego tùm primò conceptum, in tenebris tamdiu tenui, quam-

diu fauſtum aliquod ſydus, quod ſecundis hujuſce libelli natalibus præluceret, abfuiſt. Neque verò me tale quidpiam ſtudioſiùs exquirentem latuere ſanè quàm plurima; verùm ea eſſe diſpexi, quæ vel nimio lumine ſpem omnem extinguerent, vel certè debilitarent exiguo. Unus occurriſti, *Vir Illuſtriſſime!* in quo duo illa, quæ rarò illuſtri loco adhæreant, ſumma conſenſione convenerint; perilluſtris nimirùm ad excitandum animum authoritas, & ad eundem promovendum par humanitas authoritati.

Iſtum porrò indolis tuæ duplex ornamentum non ſemel ſuſpexeram, cùm tu in *Claromontana Palæſtra* literis Humaniori-

nioribus, Philoſophiæ, Theologiæque, quas veluti ludibundus hauſiſti terminis ingenio tuo latiùs propagatis, ſubtiliſſimas etiam Urbanæ vitæ Sapientiæque leges ſuperinduceres. An ego igitur præli mei laborem tantulum non dedicarem ei, quem digna typis, litteris, monumentiſque jam egiſſe & audivi, & ipſe ſum admiratus? An ego diffiderem illius auſpiciis, qui toties me aſpexit illis oculis, quibus ad ſe accedentes ſibi devincire conſuevit?

Cui porrò lubentiùs offeram Pia Deſideria, quàm tibi, in quem omnia meæ voluntatis deſideria tacito quodam impetu confluunt? Cui dedicem æquiùs quàm tibi, qui mea deſideria, nuperamque petitionem,

quæ tua est affabilitas, tam benignè audisti, & ut spero, jam exaudisti? Cui denique convenientiùs consecrem, quàm tibi, cui Rex sanctioribus suis in Conciliis locum, supremus Galliæ Senatus liliatam olim parentis Protopræsidis sedem; Rex ipse authoritatis regiæ & sigilli sui dispensationem; Ecclesia tùm demùm nobilissimas insulas Abbatis Pastorali tuo pedo suffultas desiderat?

Nihil est igitur quòd verear ne pius ille officinæ meæ partus hominis adeò pii manu obstetricante susceptus occidat; nevè meus in te amor tot piis sublevatus desideriis (quæ amoris alas nuncupant) ad te quàm citissimè non pervolet.

En exprimo tibi recentibus notis

notis Gemitus, Vota, Suſpiria; ſed ità exprimo, tibi ut placeant Gemitus, Vota ſapiant, delectent Suſpiria. Tuos duntaxat illos Gemitus inibi audies, qui extant vitæ innocentis, non pœnitentis indices; Vota hîc agnoſces tua, quæ religioſo animo, longè antè quàm in lucem ederentur, impreſſiſti: tua percipies ad extremum Suſpiria, nulli niſi Deo teſti audita; quæ tamen mea Typographia, perinde ac verax Echo tibi recinit quantumvis abnuenti. Leges quod *Vates Claromontanus* aliquando ſcripſiſti; laudabis quod pari ſolertiâ excogitaſti; in alieno ingenio tuum agnoſces, quod admirationi univerſæ, in ipſo Pariſienſis Univerſitatis meditullio ſubjeciſti.

Dices

Dices in hoc obtrudendo munere fuisse me plùs æquo liberum; tuæ me dignitatis perinde ac exilitatis meæ oblitum fuisse, summæ adhæc inurbanitatis esse, quem filii patrinum non ità pridem subrusticâ libertate delegerim, eundem ad suscipiendum de prælo libellum, patronum amplecti: Hoc, inquam, nec immeritò dices, de me plura etiam, si lubet, additurus: mihi nimirum esse debuisse religioni Sacrum Abbatis baculum & crucem; venerationi ætatem illam in ipso primævo flore maturam; admirationi canam istam in juventute ineunte prudentiam; stupori denique acre ingenium ad quod Theologia, Philosophia, cæteræque artes factæ potiùs,

tiùs, quàm ipſum ad illas natum eſſe videatur.

Sed vide, quæſo, *Vir Illuſtriſſime!* an in me fuerit tuæ comitatis illecebris obniti, cui non plebeii modò, ſed etiam optimates ipſi ſerviant? An licuerit eludere blandientis modeſtiæ aucupia, quibus meticuloſiſſimus quiſque ſeſe irretiri gaudeat? An denique populari cedere potiùs pietati non oportuerit, quæ tota in Pia Deſideria efferveſcebat?

Patere igitur me Gemitibus ſatis multis unum addere, quem obſequiorum meorum conſcia tenuitas meæ voluntati non minùs quàm tuæ impar amplitudini exprimit. Sine me collectitiis tot Votis unicum inſerere quo me tibi, fortunas meas, libros, totam denique domunculam obſtringo: Permitte denique aliena me Suſpiria uno claudere ſuſpirio,

cujus

cujus modus nullus finisque futurus est, nisi quem laborum tuorum, uti speramus, monimenta & impressa typis elogia tandem aliquando accersiverint. Hoc ultimum sapientes cuncti, quibus innotuisti (cui porrò notus non es?) vaticinantur; hoc tuæ vitæ perfectissima rudimenta portendunt; hoc demùm novus Piorum Desideriorum Typographus ardentissimè tibi desiderat. Nec non ille, quem habui ejusdem nuper Desiderii comitem, Desideriorum operæ Censorem, in sua tibi Asiâ, *Vir Illustrissime*, nuncupandâ, authoremque ut iteratam illam Desideriorum nostrorum Editionem, sub ejusdem Amplitudinis tuæ auspiciis (quæ uti speramus, ita postulamus enixè nobis ut aspirent) publici juris tandem aliquando faceremus: Ego tibi potissimum,

Addictissimus JOHANNES HENAULT,
Typographus.

Appro-

Approbatio.

HÆc Pia Desideria, Gemitus, Vota, & Suspiria Animæ Christianæ, *Elegiis, Emblematis, & S S. Patrum Scriptis illustrata à* R.P. Hermanno Hugone *Societatis Jesu Presbytero pererudita sunt & solida, atque perlucidam semitam continent; quâ æterna veritas, & vera charitas, & chara æternitas obtineatur, ab his qui in tenebris & in umbrâ mortis sedent, ad dirigendos pedes nostros in viam pacis.*

Datum Bruxellæ 9. Idus Novembris, 1628.

HENRICUS SMEYERS, S. Theologiæ Licentiatus Scholasticus Bruxellensis.

1

Domine, ante te omne desiderium meum, & gemitus meus à te non est absconditus. *Psal.*38.10.

DESIDERIO
COLLIUM ÆTERNORUM
CHRISTO JESU,
IN QUEM
Desiderant Angeli prospicere.

AMORI ET DESIDERIO SUO.
Vir desideriorum.

Domine, ante te omne desiderium meum, & gemitus meus à te non est absconditus. Psal. 38. 10.

QUot mihi clam tacitis mens æstuet anxia votis,
Indicio potuit discere nemo meo.
Nemo, nisi arcani qui pectoris intima lustrat,
Quem fugit humani nulla latebra sinus.
Ille meos gemitus, mea scit suspiria solus,
Ille oculis etiam perfecat ima suis.
Ecquis in alterius sua sensa profuderit aurem,
Sit nisi secreti proditor ipse sui?
Si tamen ulla foret speranda hâc arte medela,
Ars desideriis hæc foret una meis.

Sed

Sed neque depositas levat auris aniea querelas,
Nec desiderijs hac fit ab arte modus.
Cœperat, heu! natos Rachel ululare peremptos;
Mox ubi nil flendo, profuit, abstinuit,
Scilicet ipse suas facit ignis, ediitque favillas,
Qualsque pluit, nubes, ipsa resorbet aquas:
Sic melius, proprios quos fudi, combibo fletus,
Inque suum recidit tutius unda sinum.
Quæ mea sint igitur, dum triste gemo, lamenta,
Non nisi nos soli novimus ille, & ego:
Quid voveam; tacitis dum compleo littora votis
Non nisi nos soli novimus, ille, & ego.
Quid clamem, mea dum fele suspiria rumpunt,
Non nisi nos soli novimus, ille, & ego.
O quoties fictas animus gerit histrio partes,
Et pugnant animo fronsque colorque suo:
Dum patitur tragicos meus personatus cothurnos,
Sæpius in mimo Roscius ore fuit.
Nulla fides lacrymis, lacrymæ simulare docentur,
Nec, nisi vis falli, ritibus ulla fides.
Solvor ut in fletus, putat omnia tristia vulgus,
Solvor ut in risus, omnia læta putat:
Fallitur ah! nostri neque scit mendacia vultus,
Cùm lætor, lacrymor; rideo, cùm doleo.
Vix tibi tot, Protheus, quot sunt simulantibus ora,
Vota quibus larvam dant, adimuntque suam.
Nemo meos Gemitus, Vota aut Suspiria novit;
Nemo, duo nisi nos, & duo sufficimus.

GEMI-

Heb. 4. 13.

NEc est ulla res creata non manifesta in conspectu ipsius: imo omnia sunt nuda & intime patentia oculis ejus quocum nobis est negotium.

Anima mea desideravit te in nocte.
Isaiæ 26. 9.

GEMITUS ANIMÆ POENITENTIS.

LIBER PRIMUS.

GEMITUS I.

Anima mea desideravit te in nocte.
Isaiæ 26. 9.

HEi mihi quàm densis nox incubat atra tenebris!
Talis erat, Pharios quæ tremefecit agros,
Nubila, lurida, squalida, tetrica, terribilis nox;
Nocturno in censu perdere digna locum.
Non ego tam tristes Scythico puto, cardine lunas,
Tardat ubi lentas Parrhasis Ursa rotas:
Nec tot Cimmerio glomerantur in æthere nubes,
Unde suos Phœbus vertere jussus equos:
Nec reor invisi magis atra palatia Ditis:
Fertur ubi nigrâ nox habitare casâ:
Nam licet hîc oculis nullam dent sidera lucem,
Non tamen est omni mens viduata die.
Nocte, suam noctem populus videt ille silentium,
Et se, Cimmerii, Sole carere vident.
Arctica enim senos regnavit Cynthia menses,
Dat fratri reduci septima luna vices:

Aſt me perpetuis damnat ſors dira tenebris,
Nullaque vel nimimo fidere flamma micat:
Et neque (quod cæcis unum ſolet eſſe levamen)
Ipſa ſuam noctem mens miſeranda videt.
Quin tenebras amat ipſa ſuas, lucemque peroſa,
Vertit in obſcœnæ noctis opaca diem.
Nempe ſuas animo furata ſuperbia flammas,
Nubilat obſcuro lumina cæca peplo.
Nec ſinit Ambitio nitidum clarescere ſolem,
Fuſcat & ingenuas Idalis igne faces.
Heu, quoties ſubit illius mihi noctis imago,
Nox animo toties ingruit atra meo!
Sors oculis noſtris melior, quibus ordine certo,
Alterius reparant Lunáque, Sólque vices:
Nam quid agat ratio, quid agat ſtudioſa voluntas,
Quas habet, ut geminos mens peregrina duces?
Major habere oculos, dolor eſt, ubi non datur uti,
Quàm, quibus utaris, non habuiſſe oculos.
Qui dolet oppreſſus lapſis velocius umbris,
Lætior aggreditur manè viator iter.
Sed nimis hæc longas tenebris nox prorogat horas:
Quæ tibi manè negat cedere, Phœbe, diem,
Cùm redit Arctoo Titan vicinior axi,
Exultat reducis quiſque videre jubar:
Scilicet Auroræ gens vertitur omnis in ortus,
Quiſque parat primus diſcere, Phœbus adeſt!
Sic ego, ſæpe oculos tenui ſublimis Olympo,
Adſpiciens, gemino qui jacet orbe Polum.
Et dixi tam ſæpè: Niteſce, niteſce, meus Sol!
Sol mihi tam longos obtenebrare dies!
Exorere, exorere, & medios ſaltem exere vultus,
Vel ſcintilla tui ſola ſat eſſe poteſt?
Quin etiam tanti ſi luminis abnuis uſum,
Sufficiet radios expetiiſſe tuos.

BER-

BERNARDUS

In Cant.

Sermone 75.

HAbet mundus iſte noctes ſuas, & non paucas. Quid dico, quia noctes habet mundus? cùm pene totus ipſe ſit nox, & totus ſemper verſetur in tenebris.

Deus, tu scis insipientiam meam, & delicta mea à te non sunt abscondita. *Psalm. 69. 6.*

GEMITUS II.

Deus, tu scis insipientiam meam, & delicta mea à te non sunt abscondita. Psalm. 69. 6.

SI tibi stultitiæ nulla est patientia nostræ,
Omnia consilio qui sapiente regis;
Nullus ab offenso veniam sibi nomine speret,
Nullus enim culpâ, stultitiâque vacat.
Hæc etiam excelsas afflat contagio mentes,
Et sua stultitiæ quemlibet aura rotat.
Quid simulasse juvat? semel insanivimus omnes:
Ingenua humani stemmatis illa nota est.
Et pater, & mater generis primordia nostri,
Maxima stultitiæ signa dedêre suæ.
Credite posteritas, fatali vendita pomo es;
Stultius hac aliquid venditione fuit?
Nec minus insanus, magni patrimonia census.
Perdidit esuriens, munere pultis, Esau.
Et Salomon tactam sensit vertigine mentem,
Dum castam insano vertit amore domum.
Non igitur magni fallunt oracula Regis;
Stultorum innumerum qui docet esse gregem.
Legiferi neque vana canunt præsagia vatis,
Queis desecta hominum tanta ruina fuit:
O saperent, ait, & cauti ventura viderent:
Non adeo in vitium cerea turba foret.
Quis (nisi desiperent) quosdam dixisse putaret,
Nullum qui terris imperet esse Deum!
Quilibet ut peccet (alias peccare timoret)
Esse sibi nullum fingit in orbe Deum.
Ipsa igitur nostros avertunt crimina sensus,
Nullus & in vitium, sit nisi stultus, abit.
Sed neque jam gliscens stat in hoc dementia passus,
Precipiti in pejus truditur acta pede:
Extruimusque domos, cœlóque educimus arces,
Ceu data perpetuò terra colenda foret?
Crastina lux coget vitæ statione moveri,
Quis neget insanas nos fabricasse domos?

Conſerimus platanos, diſponimus ordine lauros,
Areolas hortis dividimuſque ſuas:
Quæ ſtolidi ſerimus, vix tertius aſpicit hæres,
Quo tibi, qui carpet tum tua poma nepos?
Sic, puto, dat ſenibus puerilis natio riſum.
Cum fabricat luteas, parvula turba, caſas:
Ludicra ſollicitis ſervet reſpublica curis,
Hic ſœnum, hic paleas convehit, ille trabes,
Aggerit hic gravido plumas, & ſtramina plauſtro,
Hujus erat teſtâ quærere munus aquam.
Et ſibi tum ſtructæ gratantur mœnibus urbis,
Magnaque ſe pueri regna locaſſe putant.
Hæc videt, ac ridet, quæ tranſit grandior ætas,
Vixque graves lete virque, ſenexque tenent.
Haud aliter Superis dant noſtra negotia riſum,
Regnaque pro nidis, quæ fabricamus, habent.
Hæc quoque ſub ſtolido ſapientia nata cucullo,
Tam variis nullum veſtibus eſſe modum,
Pauca, vel hoc ſtudio, peregrinus ad oppida currat.
Inveniet veſtes per loca quæque novas.
Si ſedeant uno ſimul omnes forte theatro,
Quos ſua diſſimiles palla, chlamyſque facit,
Ridiculis videat plenisſima pulpita mimis,
Rideat & ſocii pallia quiſque ſui.
Jam ſtudium gemmarum, & habendi quis furor auri?
Sudat in hoc hominum nocte, dieque labor.
Quid tamen eſt aurum, fulvæ niſi pulvis arenæ?
Gemmaque, quam vitrei gutta gelata maris?
Ambis & has tanta gens ſtulta cupidine gazas,
Ceu foret hinc miſeris una petenda ſalus,
Ecce tibi minimo cœlum venale labore,
Et cœlum hoc pretio, quantula turba petit?
Heu genus infanum! terras præponitis aſtris,
Ignotis nimium dona caduca bonis!
Quis pueros (luſu ſi vel tam turpiter errent)
Orbili meritos aſpera ſceptra neget?
Nempe ſciunt levibus quid diſtent æra lupinis,
Ut ſemel abjectas deſeruere nuces.
Nos mage deſipimus, cùm parva crepundia, cœlo,
Proh pudor! & luxas pluris habemus opes.
O medici mediam ſtolidis pertundite venam!
Stultitiæ queat hic proximus eſſe furor.
Sed videt hæc, magnus qui temperat arbiter orbem,
Noſtraque, ſtultitiæ nomine, multa tegit,
Et mea propitius deliria plurima tranſit,
Multaque ſcit cæcâ diſſimulanda manu.

Et

Et qui jus adimat, novit prætoris egere,
Ne perdam, patrias quis mihi ſervet opes,
Ergo adeat ſanum mea, fac, tutela patronum,
Stultitiæ cuſtos eſto vel ipſe meæ.

CHRYSOSTOMUS.

Hom. 4.

In Joannem.

Nihil ab inſanientibus differunt, qui tenues has res & brevi duraturas tamquam in ſomnis ſuſpicantur.

GE-

10

Miserere mei, Domine, quoniam infirmus sum: sana me, Domine, quoniam conturbâta sunt ossa mea. *Psalm. 6. 3.*

GEMITUS III.

Miserere mei, Domine, quoniam infirmus sum: sana me, Domine, quoniam conturbata sunt ossa mea. Psalm. 6. 3.

COnquerar: an fileam? justas habet ira querelas.
Heu sine Pœoniâ sola relinquor ope!
Non ego jussa licet juratis credere verbis,
Speraſſem, cordi non magis esse tibi.
Siccine tardus ades, neque noſtra pericula tangunt?
Quæ potuit tantæ cauſſa fuiſſe moræ?
O mea ſpes! Numen quo non præſentius ægris,
Sic potis es noſtri non memor esse mali?
Nunc aderant pariter Podalyrius, atque Melampus,
Phillyrides Chiron, Pœoniuſque ſenex.
Multaque præterea comitata Machaone turba,
Quique aliquod medicâ nomen ab arte gerunt:
Tu ſolus deeras, morborum, publica cura,
Poſtque tot Hippocrates ultimus ecce venis.
O mea ſpes! numen quo non præſentius ægris,
Sic potis es noſtri non memor esse mali?
Omnibus eſt oris viſus color indice linguâ,
Omnibus admotâ vena notata manu:
Nil, aiunt, vitale rubet, neque languida certa,
Vena notat, pulſu præmoriente moras?
Idque ego plus ipſis deprendo medentibus ægra,
Deſtituit medicos ars ſua, meque ſalus.
Quidnam igitur ſperem fugientibus orba Magiſtris,
Morbus ubi vincit ſævior artis opem?
Cæca per infectas ſerpunt contagia venas,
Imaque ſubſidit lapſus in oſſa dolor;
Et caput, & cubiti ſe ſuſtentare recuſant,
Tinctaque vix Baccho vena medente redit.
Et jam vix animæ ſupereſt pars ultima noſtræ,
Heu paror infeſtis proxima pompa meis!
Denique qui morbos cupit omnes diſcere noſtros,
Copia quod fieri non ſinit, ille cupit.

Hic

Hic ſtatus, hæc rerum ſacies miſeranda mearum eſt,
Nec juvor illius, qui medeatur, ope.
Adſpice vix noſtram poteris dignoſcere formam,
Vultus abeſt vultu, ſeque nec ipſe refert.
Lumina ſuffoſis retrò fugêre cavernis,
Magnaque purpures facta ruina genis,
Nec quiſquam hanc ferro potuit compeſcere noxam,
Quin caput & faciem carperet atra lues.
Terrica quid memorem vigilis faſtidia lecti?
Quæque manu tangi vulnera cruda timent?
Vulnera proh nullis medicanda Machaonis herbis!
Qualia, quæ ſecuit barbarus enſis, hiant:
Vulnera, ſecretas animi populantia fibras.
Quæ nullus media claudat bipulca manu.
Nempe graves, mea ſunt quas feci, vulnera noxæ?
Vulnera, trux animæ carnificina meæ.
Adde, quod intus opum dirus mihi turgeat hydrops,
Lentaque quòd meditor nauſea tardet opus;
Tenſaque veſtoſi prope rumpant ilia faſtus,
Et Veneris tacitus pectora cancer edat.
Hæc ego ſæpè dedi variis tractanda Magiſtris,
Semper at oblatæ cura fefellit opis.
Scilicet ipſe ſuas, hic tentat inaniter artes,
Qui raptum Androgeo reddidit arte diem:
Quique poteſtates ſuccorum norat & uſum,
Una ſalus ægris ſpesque, Epidaure tuis:
Nec juvet hic Chiron, operoſæ viribus herbæ,
Nec ſummum medici numen Apollo chori:
Officium tanto cedit minus omne dolori,
Non habet hic ullum ſuccus, odorve, locum.
Quas igitur ſpectem, veſtri, niſi Numinis, aras
Funeribus nullis quas Libitina notat?
O mea ſpes, Numen quo non præſentius ullum:
Ecce tuam veneror mortua pæne, manum.
Sanus Apollineæ non indiget arte vel herbæ,
Lege Machaoniæ, qui dolet, artis eget.
Mens mihi læſa dolet, plus ſimplice vulneris ictus
Ne doleat, vires experiare tuas.
Illa ego ſum, Solymis quam prædo cruentus arenis
Stravit, & immiti diffidit enſe latus.
Tu Samarita, mero; Tu vulnera mitis olivo
Obline, barbarica vulnera facta manu;
Quoſque Levita negat, medicos infunde liquores,
Creſcet ab infuſo rore, meroque ſalus.

Au-

AUGUSTINUS.

Serm. 55.

De Verbis Domini, c. 55.

JAcet toto orbe ab Oriente usque ad Occidentem grandis ægrotus, sed ad sanandum grandem ægrotum descendit omnipotens medicus; humiliavit se usque ad mortalem carnem, tamquam usque ad lectum ægrotantis.

GE-

14

Vide humilitatem meam, & laborem meum: & dimitte universa delicta mea. *Psalmus 25.*

GEMITUS IV.

Vide humilitatem meam, & laborem meum: & dimitte universa delicta mea. Psalmus 25.

ASpicis heu sævus! nostris neque tangere curis,
Aspicis, & credi vis tibi, me quod ames?
Futilis ignaro cantetur fabula vulgo;
Sentit amicorum vulnera, quisquis amat.
Aspicis & pateris; neque cura est ulla juvandi?
Verus amor promptam non ita tardat opem.
Aspice, quam turpi subigar damnata labore;
Aspice, cui tendam colla premenda jugo.
Si foret ingenuâ saltem labor indole dignus,
Nec nimis abjectæ vilius artis opus;
Multa meus casus magnorum exempla levarent,
Et faceret propriam, sors aliena, levem.
Sæpe Ducum prosavos, Regesque noverca coëgit
Augustas operi sors adhibere manus:
Protea frænantem septemplicis ostia Nili,
Sic oras miseram, Rex Menelaë, stipem.
Dextra Syracusii sceptris assueta Tyranni
Sic ferulas, pueris sceptra verenda tulit.
Flenda exempla quidem, tamen haud ducenda pudori.
(Non etenim miseris sunt sua fata probro)
Ast mea non lacrymis, sed digna pudore ruina est,
Quæ toto serviles sponte subacta molas,
Qualis ab infidâ Samson detonsus amicâ,
Circuit indignas, hoste joeante, rotas.
Atque utinam famulas tantum damnaret ad artes:
Explerem ingenuâ sordida pensa manu:
Turpibus at servum vitiis addicere pectus,
Exulis asperius mancipiique jugo est.
Ah pudor! & (duplicis nova quæ mihi causa ruboris)
Ipsa meum damnas execror author opus.

Vix

Vix benè pertæsum est, rursumque revolvitur error,
Crescit & attextis nexa catena malis.
Scilicet illa manet plectendas ultio noxas,
Admissum sequitur culpa secunda scelus.
O quam sæpe meo sensi hæc discrimina damno!
Nec tamen est damni mens revocata metu.
Nempe trahor varijs studia in diversa duello,
Ut ratis ambiguis jam pila facta Notis.
Et trahit hinc (vitij, quæ lena comesque) voluptas,
Quique jubet vitium, retrahit inde dolor.
Sæpius illa tamen redit è certamine victrix,
Assiduus vitio sit licet ille comes.
Sic habet alternos virtus, vitiumque triumphos,
Et mens æterno vertitur orbe, labor.
Tu super hæc etiam loris servilibus instas,
Addis & in pœnas verbera dura meas;
Pœnaque cùm culpæ sit culpa secunda, peractæ:
Suppliciis pœnas adjicis usque novas.
Nempe Ixionius non est modo fabula gyrus.
Vincta, sed æternæ vertor in orbe molæ:
Aspicis hæc durus, neque nostro tangere fato?
Aspice, & in pœnas mitior esto meas!

GEMITUS V.

Memento, quæso, quod sicut lutum fecisti me, & in pulverem reduces me. Job. 10. 9.

ERgone cœlitibus jam nata oblivia regnis
Quis Ganymedo miscuit ista Scypho.
Quid facit Immemores ad nostra negotia Divos?
Lethæas Superi fortè bibistis aquas.
Oblita es; mea lux, aut vis oblita videri;
Cum dubitas proprium quale creâris opus:
Si nescis, referam; si scis, cur fingere pergis?
Me tua de lutea dextera fecit humo.
Queris ubi? toto locus est notissimus orbe.
Primus ubi pater est conditus, hortus erat.
Fons ubi de riguis argenteus exilit herbis,
Quadruplicique suas flumine findit aquas,
Scire lubet tempus minimo post tempore salsas
Cum maris aggeribus terra coëgit aquas.
Addo (quod historiæ fecit, hæc quoque parte probandæ)
Puniceo rubuit Dædala gleba solo.
Hinc tribus es modicam digitis admensus arenam;
Primaque massa mea corporis illa fuit.
Nec primis erit his natalibus exitus impar,
Nil nisi pulvis eram, nil nisi pulvis ero.
Sic faber argillam famulis dum reparit agris,
Ædificat facili pocula picta luto.
Principio terræ segmenta ligonibus urget.
Inde levi madidam flumine mollit humum;
Denique materiem pernix rota versat in orbem
Amphoraque admotæ nascitur arte manus;
Nascitur, at mediâ vix amphora vixerit hora,
Frangitur, inque suam fracta recurrit humum.
Haud magè firma meæ fundamina condita vitæ,
Sit levis extremos finiet umbra dies.

Cur igitur; véluti fuga non satis incitet annos,
Præcipites glomerat mobile tempus equos.
Sponte meus pulvis, nimis heu cito sponte fatiscit,
Et mea non ullo, vita premente, fugit.
Si mihi me vitrea Cœ um concrevit ab unda,
Calite cryſtallo membra gelata forent;
Aut quales memorant cœlestia lumina, ſtellas,
Quas ſuus è liquidis condidit author aquis:
Aut foret Angelicæ nunus ſine corpore vitæ,
Eliſii qualem mentibus eſſe ferunt.
Sperarem Angelicis æqualia ſæcula luſtris
Æqua eſque Poli, ſideribuſque dies.
Sed data ſquamigeræ mage fortia corpora turmæ
Quam peperit viridi Doris aquoſa patri.
Quin etiam volucres cunis melioribus ortæ,
Plumea queis nitidæ membra dediſtis aquæ.
O utinam rigidis mihi ſtent adamantibus artus;
Aut durent nervos ſulva metalla meos.
Felices Scythicæ fato meliore ſorores
Fama quibus rigido finxit ab ære manus:
Cuique fuit ſolo corpus penetrabile talo,
Ærea nam reliquum lamina corpus erat.
Sed quid ago, damnoque mei cunabula limi?
Aut queror è fragili corpora ficta luto?
Non bene vaſa ſuo faciunt convicia fabro,
Nec faber ipſe ſuum jure roſutat opus.

RU-

RUPERTUS

In Jeremiam.

Lib. I. Cap. II.

AVsum est infelix lutum blasphemare figuli sui digitos: quid igitur? nimirum, figulo justissimè digitos suos foris contrahente, & cum totâ manu feriente dissipatum est vas dissipatione validâ.

GE-

22

Peccavi : quid faciam tibi, O Custos hominum ! quare posuisti me contrarium tibi ? *Job.* 7. 20.

GEMITUS VI.

Peccavi: quid faciam tibi, O Custos hominum! quare posuisti me contrarium tibi? Job. 7. 20.

ET juvat, & merui, pleno scelus ore fatendum est,
Culpa mea est nullo digna patrocinio.
Peccavi, fateor; nec quæ malè crimina feci,
Ullo fucari posse colore puto.
Nec mihi dedecoris metus est, aut cura pudoris,
Publica flagitiis debita pœna meis.
Ecce manus ultrò suplex tibi porrigo vinctas,
Quæ mihi sit, tantum, pœna luenda rogo.
Quid tibi vis faciam? Vis trudam pectus in enses?
Aut cladi statuam mœsta trophæa meæ?
Vis tua centenis cumulari altaria libis?
Aut pia sumosis thura micare focis?
Aut meus ipse tuas mavis cruor imbuat aras,
Hostia criminibus substituenda meis!
Ah, foret illa meæ vix par quoque victima noxæ!
Namque meo est omnis crimine pœna minor.
Non tamen est sævas tantus tibi fervor in iras,
Quas lenire cruor solus & ara queant.
Sæpè tuus parti superatæ mucro pepercit,
Et conservato nomen ab hoste tulit.
Non finit ingenium tantos tibi surgere motus,
Quantis pro merito culpa pianda foret.
O bone terrigenûm custos, tutelaque mundi
Publica suspendit tot cui vota salus.
En tua se mediâ clementia monstrat in ira,
Quaque manu gladios, hac quoque tendis opem.
Si pateris (quamvis summo mea causa patroni
Eloquio, melior nullius esse queat)
Pauca tamen pro me, vel pro te (quod magis optem)
Ne tua fors etiam, sit mala causa, loquar.
Non nego peccavi; communis at hic fuit error:
Damnane communis crimnis una luam?

Cum

Cum ruerent alii, male quo ſuus impetus illos
Impulit, in flammas Bacche, Venuſque tuas.
Dextra ſuum fulmen, quamvis vibrata, remiſit,
Tenſaque pro gladio lenis oliva fuit.
Cur mihi perpetuo contra adverſare duello,
Ceu gladiator ego tuque laniſta fores?
Non ſatis eſt culpam faſſas tibi tendere palmas,
Crimimbuſque iram promeruiſſe tuam?
Quid, quod & egregii dederim tibi muneris anſam,
Materies laudis dum mea culpa tuæ eſt.
" Nam niſi peccaſſem, quid tu concedere poſſes?
" Clementes nomen non habiturus eras.

GRE

GREGORIUS

In cap. 7. Job.

Lib. 8. c. 23.

TVm ſibi contrarium Deus hominem poſuit, cùm homo Deum peccando dereliquit; juſtus verò conditor hunc ſibi contrarium poſuit, quia inimicum ex elatione deputavit.

26

Cur faciem tuam abſcondis, & arbitraris me inimicum tuum? Job. 13.24.

GEMITUS VII.

Cur faciem tuam abscondis, & arbitraris me inimicum tuum? Job. 13. 24.

ERgo meus, tantæ causam tibi præbuit iræ,
Qui condonandus leniter error erat?
Credideram torvos tantum te fingere vultus,
Nec nisi compositis os simulare minis.
Scilicet ut flenti genitrix negat ubera nato,
Sed negat, ut lacrymis sæpius illa petat.
Aut qualis puero fugiens negat oscula nutrix,
Oscula, quæ toties, dum fugit, ille dedit.
Sic ego te fictos rebar mihi ducere vultus,
Utque magis sequerer, fingere velle fugam.
At geritur video dicto res seria bello,
Falsa nec, ut rebar, larva, sed ira fuit.
Avertisque oculos, dedignarisque videri,
Pax veluti numquam conciliandа foret.
Et fugis, ut viso fugit eminus hostis ab hoste,
Aut quem fulmineo dente lacessit Aper.
Ceu timeasque oculis visus saxescere nostris,
Oculis oppositâ lumina cauta manu.
Quo precor hanc tanto merui pro crimine pœnam,
Ut velut indignans ora videnda neges?
An quia peccavi vultu frustraris amantem?
Ah vultu! numquam qui mihi durus erat.
Aut mea ne magicas jaculentur lumina flammas,
Sibilet aut nostro Regulus ore, times?
Ante veni tutis Gyrææos visibus orbes,
Vibratamque oculo pelle nocente necem:
Donec enim verso me dedignabere vultu,
Te, dolor, irato vivere, major erit.
Nullius alterius faciunt mihi lumina bellum,
Luminibus possum, Phœbe carere tuis:
Pulcra tuos oculos contemnere, Cynthia, possum,
Qui pascunt reliquas igne mitente faces;

Attamen absque tuis oculis, mea vita, meum cor,
Vivere, non aliter quàm sine corde, queo.
Censeſ igitur reliquas, quibus obruor anxia, curas:
Si tam dura oculis pœna carere tuis?
O quantô! ô quantô mihi grandius hoc tormentum
eſt.
Te quod amem mea lux, me tamen haud reda-
mes.

AMBROSIUS.

Apolog. pro David.

SI quis offenderit ſervulorum, avertere ab eo vultus ſolemnis: ſi apud homines hoc grave dicitur, quanto magis apud Deum? Vides enim quòd faciem ſuam Deus à Cain munéribus averit.

30

Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum, & plorabo die ac nocte? *Jerem.* 9. 1.

GEMITUS VIII.

Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum, & plorabo die ac nocte? Jerem. 9. 1.

QUis mihi det, liquidas caput hoc vertatur in undas,
Totque fluat guttis, quot stetit ante comis?
Fronte patet campus, quem flebilis imber inundet.
Ripa nec, ut fluctus exspatientur, obest.
O mea si subito duo flumina lumina fiant.
Sat capiet geminas alveus aptus aquas.
Ille meis totus lacrymis non sufficit imber,
Perpetuò flentis qui rigat ora senis.
Capta nec Andromache, quæ lumina proluit undâ,
Illa meis lacrymis unda sat esse potest.
Nec tua, Jesside, lacrymati balnea lecti,
Balnea nocturnis humida semper aquis.
Nec quibus es solitus jejunia pascere guttæ,
Nocte dieque, tuus quæ tibi panis erant.
Illa nec illuvies plorabilium lacrymarum,
Quam pluit in Domini Magdala mœsta Pedes:
Nec (tibi, qui geminis inaraverat humida sulcis
Lumina) fons mœstæ, Petre, perennis aquæ.
Sed tua, Nile, velim septemplice flumina rivo,
Cùm vagus Ifiacos obruis amnis agros.
Aut qualis madidum cùm mergit Aquarius annum,
Totaque in hybernas astra liquantur aquas;
Aut potius trepidas qualis ruit imber in urbes,
Omnia cùm pluvio claustra recusa Jovi.
Culminaque & turres & acuta cacumina, cautes
Et nemora, & montes, nil nisi pontus erant.
Hos oculis voveam gravidis mihi currere nimbos,
Et caput hoc totus fiat ut Oceanus.
Aut saltem in geminos tabescere lumina rivos,
Perpetuove meas amne natare genas.
Nec siccari oculos, nisi cùm stupor obstitit illis,
Finiat ut lacrymas ultima gutta meas.

Felices nimium, vitreæ, gens cærula, nymphæ,
Membra quibus fluido sunt liquefacta vitro.
Vosque, paludosis mutatæ fontibus artus,
Quas vetus est quondam fama professa nurus:
Cur mihi non liquidis stillant quoque brachia rivis,
Glaucaque muscosis fluctuat unda comis?
Illa ego sum fontem quæ non admittor in ullum,
Illa ego sum frustrà quæ liquor esse velim.
O utinam! celerem vertar, novus Acis, in amnem,
Qui Galatæa tuo flumen amore fuit.
Aut aliquod fieri jubeat me Biblida Numen,
Quod fieri jussit Biblida fontis aquam!
Aut Acheloë, tuâ liceat mihi ludere formâ,
Herculeo decepto, cùm leve flumen eras!
Non ego tunc, Acheloë, precaria corpora ponam,
Taurus ut exuto fluminis ore, puter.
Et licet obscuri fuerim nisi nominis amnis,
Non ego me nomen vile fuisse querar.
Jugis aquæ largus tantùm mihi suppetat imber,
Cætera securum nomen honoris erit.
Tum mea inexhaustos deducent lumina rivos,
Pindus ut æstivâ de nive volvit aquas.
Perque fluent lacrymæ, veluti vaga flumina, vultus,
Flumina luce fluent, flumina nocte fluent.
Nec nisi flere meis oculis erit ulla voluptas,
Donec erunt lacrymis crimina mersa meis.

HIE-

HIERONYMUS.

In Jerem.

Cap. 9.

SI totus vertar in fletum, & nequaquam gutiæ sint lacrymarum, sed abundantia fluminum, non satis dignè flevero.

Dolo-

Dolores inferni cicumdederunt me, præoccupaverunt me laquei mortis. *Psalm.* 18. 5.

GEMITUS IX.

Dolores inferni circumdederunt me, præoccupaverunt me laquei mortis, Psalm. 18.5.

ERgo iterum Actæon aliquis nova fabula fiet,
Infelix canibus præda vorанda suis?
En, mihi mens nemorum studiis juvenilibus
arsit,
Et periit studiis mens propè capta suis.
Mens fuit, ancipites venatu pellere curas,
Non tamen in sylvis, pulcra Diana, tuis.
Sylva mihi rapidis non ett latrata molossis,
Lustra nec infestâ sollicitata cane.
Nec juga Taygeti, neque Mænala territa cornu,
Nec sulvus volucri cuspide stratus aper.
Nec mea Parthenis circumdata retia sylvis,
Nec meditata feris callida lina dolos.
Numquam ego vel pedicas, venabula, tela, vel arcus,
Ullave Spartanæ Virginis arma tuli.
Outinam mens ista mihi, Dictynna, fuisset.
Non ego nunc prædæ cingerer arte meæ!
Heu quibus imprudens studiis mihi torpuit ætas!
Quin potius, nemorum crura notata rubis!
Cur quæsita tuis mihi præmia, Bacche, trapetis?
Aut agitata tuis præda, Cupido, lugis?
Non tantum pharetram; neque tantùm tela Cupido
Cauta sed, ut fallas, fila, pedicasque geris.
Pamp neos tantùm neque concutis cuie thyrsos,
Sunt quoque, queis capias ebria crura, doli.
Cùm surgit Dalilæ Samson maiè tonsus ab ulnis,
Vincta Philistæo brachia sune tulit.
Cùm jacet ignoto Noë superatus lacchо,
Compede succiduos stringis lacche pedes.
Idalis, ecce, suis jam me quoque caslibus ambit,
Quæ toties votis præda petita meis.
Hei mihi, quot circum pedicarum indagine cingor,
Ceu fera venantûm præpete lepta globo!

Sci-

Scilicet illa fuit ſpectri feralis imago
Antonio celſi vertice viſa jugi:
Cùm paruêre oculi colletæ ſub unius ictum
Omnia, quæ mundo dedita regna jacent,
Omnia, ceu parvâ telluſque, poluſque tabellâ,
Pictaque ſtant minimo corpora tota vitro.
Omniaque hæc ingens obſeſſerat undique rete,
Multaque ſuntivis flamina ſparſa viis.
Quiſque ſuas fraudes, ſenſit ſua vincula quiſque;
Hic caput, ille pedes vinctus, & ille manus.
Sic ſua deceptum laquearat quemque voluptas,
Ut viſco ſtolidæ decipiuntur aves.
Ah! ſua nequitiis tendit mors undique ramis
Retia, arachnæo callidiora dolo.
Utque ſedet nigro venator araneus antro,
Inſidians pennis, ſtridula muſca, tuis:
Senſit ubi motâ trepidare cubilia telâ,
Emicat, & trepidam raptat in antra feram:
Aut qualis viridi latet arbore callidus auceps,
Pennipedi meditans vincla dolofa gregi.
Linigeros abdit vicino gramine vallos,
Spargit & in mitido plurima grana ſolo.
Et circum incautas ſecreta erato volucres:
Quæque canant vinctæ compede, ponit aves.
Hæ, ſaltu, & cantu, levis ille fraudine buxi:
Hæ ſocias, prædam decipit ille ſuam.
Venantûm haud aliter ſceleruin comitata corona
Implicat inſidiis mors ſua quemque ſuis.
Quique ſuper laqueos niſus dare corpora ſaltu,
Heu miſer, in ſtygias præcipitatur aquas!

AM-

AMBROSIUS.

De bono Mortis.

Cap. 5.

LAqueus in auro, viscum in argento, nexus in prædio, clavus est in amore: dum aurum petimus, strangulamur; dum argentum quærimus, in viſco ejus hæremus; dum prædium invadimus, alligamur.

Non

38

Non intres in judicium cum servo tuo.
Psalm. 143. 2.

GEMITUS X.

Non intres in judicium cum servo tuo.
Psalm. 143.2.

QUod decus est Dominis in jus arcessere servum,
Palmaque quæ servi, jure vadantis Herum?
Et servilis hero vertit victoria probro.
Et reus offensæ servus herilis abit.
Crede mihi, pudor est, mecum tibi texere rixas.
Jurgia nec tecum convenit esse mihi.
Non ego sum, tantæ cui sit fiducia pugnæ,
Non ego materies litibus apta tuis.
Nempe tuis scribi vis bella forensia fastis,
Aut mea fortè tuam vincere causa potest?
Cujus erit felix adeò facundia linguæ,
Quæ sperare sibi tanta trophæa queat?
Juridici nulla est ita vox exercita rixis,
Quo tua debilior causa loquente cadat.
Heu nimis auferam dispensas cognitor urnam!
Nec tuus inflecti te rigor ille sinit.
Sat tua nota quidem gemino clementia mundo,
Blandaque & in pœnas est tibi lenta manus:
Mœstaque cum statuis tristi tibi mœror in ore est,
Tamque rei damno, quàm reus ipse, doles.
Parque tibi dolor est de crimine sumere pœnam,
Ac sua de plexo crimine pœna reo est.
Nec sibi decretam velit ullus demere mulctam,
Arbiter ut proprii criminis ipse foret.
At licet ingenuas habeant hæc carmina laudes,
Judicii cupiam puncta subire tui.
Nam quamvis miseris bonus es, veniæque paratus,
Attamen in fontes jurè severus agis;
Et tibi tam justâ pendet lanx utraque libra,
Par sit ut ex æquo gratia, parque rigor.
Nec finis affectus, captivaque pectora duci,
Nec subigunt animum lenia verba tuum.
Nec, si caussidici vox incantaverit aures,
Facundâ minimum diluat arte nefas.

Per-

Perdidit hîc cassas facundia, Suadaque vires,
Et filet hoc omnis gratia muta loco.
Nec prece, nec pretio, nec fraude, nec arte, nec astu,
Præstitit hoc unquam vendita causa foro.
Quis locet intrepidus tam diro Judice lites,
Aut tantum impavidus pareat ante Deum?
Non ego si sævi vocer inter ovilia Martis,
Dura tui metuam sæpta Gradive, foræ.
Nec trepidem (licet ipsa Decem citet hasta virorum)
Ne mea centeno judice causa labet.
Nec tua (causarum scopulos) infamia, Cassi,
Pulpita, si jubeas Prætor, iniqua querar.
Nec Radamanthææ verear subsellia rixæ,
Scamnaque Dictæi litigiosa senis:
Nec, quibus inclusas tenet arbiter Æacus umbras,
Infernis dubitem rura subire plagis.
Quilibet in caput hoc dicat suffragia judex.
Et ferat immites quælibet urna notas:
Causarum mihi tot lingua est instata trophæis,
Se putet ut nullo cedere posse Foro.
Unius at timuit solummodo Judicis urnam,
Judicis, & testis qui vice solus agit.
Qui semel ut sævâ sententia lata tabellâ est,
Nec prece, nec lacrymis triste retractat opus.
O durum, ô fatale reis, miserisque tribunal,
Quo judex rigido tam gravis ore sedet!
Dicitur attonitis & tenuâ luce supinis,
Hunc oculis Agathon eximuisse diem.
Utque sibi noxæ Paulus non conscius esset,
Hoc tamen est veritus judice stare nocens.
Quinque sui Salomon doctissimus audiit ævi,
Mens puta est quemquam dicere posse, negat.
Quin tacer hæc etiam trepidus formidine psaltes:
Judice te, tutus quis reus, inquit, erit.
Quique tot adversos tulit æquo pectore casus,
Vix fore clara satis sydera, Jobus ait.
Si trepidant igitur, tanto censore, columnæ,
Quo stabunt tabulæ, ligna caduca, pede?
Siquè tremunt pavidæ nutante cacumine cedri,
Quas ipse parva suam sylva renebit humum?
Frigidus, heu! refugit mihi toto corpore sanguis,
Aspectus quoties hæc subit urna meos.
Non secus ac visa cum victima forte securi,
Decepto refugit verbere tonsa caput.
Parce precor, neque jus mihi dic hæc cognitor ullus
Sancta Themis causâ quæ tibi ipsa suâ.

BERNARDUS.

Sermone 8.

Super *Beati qui*, &c.

QVid tam pavendum, quid tam plenum anxietatis, & vehementissimæ sollicitudinis excogitari potest, quàm judicandum adstare illi tam terrifico Tribunali, & incertam adhuc exspectare sub tam districto Judice sententiam?

42

Non me demergat tempestas aquæ, neque absorbeat me profundum. *Psalm.* 69. 16.

GEMITUS XL.

Non me demergat tempestas aquæ, neque absorbeat me profundum. Psalm. 69. 16.

O Nimis instabilis dubiù inconstantia Ponti,
Qui tot pelucibus carbasa fallis aquis!
Nempe fluis vitreus, restasque argenteus undis,
Mentiturque tuus dura metalla liquor.
Nonnumquam placidus tacitæ stat more paludis,
Nec magis ulla lacu stagna modesta jacent.
Sæpè tibi horrificat vix summum fluctibus æquor,
Cùm levis exiguo stringitur unda Noto.
Mobilibusque salit circum cava signa choreis
Subsiliuntque levi vela petulca rate.
Quin finis æratis findi freta mollia rostris,
Utque tibi canas tonsa flagellet aquas:
Nunc, velut è duro vigeant tibi terga metallo,
Tot tereris remis, terra quot ipsa rotis.
Et tua, ne quâ parte fides suspecta laboret,
Marmora perspicuo pandis aperta sinu:
Ceu Crystallineo nequeat fraus esse profundo,
Aut fieri vitreo nullus in amne dolus.
Ecce ubi discinctam jam non tenet anchora puppem,
Auraque remigio prona secundat iter?
Quam citò deserto discessit littore pinus,
Et jam nulla domus, nulla videtur humus;
Improvisa ratem medio circum æquore cingunt
Hippotadæ laxis agmina missa cavis.
Non secus ac sævâ servus damnatus arenâ
Opprimitur Libycis præda voranda feris.
Aut nemorum latebris deprehensus fortè viator,
Prædonum subitò cingitur orbe latus;
Tum surgit tumidis præsagum fluctibus æquor,
Venturoque tremit discolor unda metu:
Mox ubi decertant simul Africus, & simul Eurus,
Et notus & Boreas incubuere salo;

Finditur abruptus varia in divortia pontus,
Distrahit ut fluctus quæque procella suos:
Et patet horrendo præceps Neptunus hiatu,
Mersurus pelago cuncta meunte ratem.
Heu! gemit hic tumido pendens trabs anxia fluctu:
Et perit, undecimâ si prior unda venit.
Aut hæc, aut similis falsi est fallacis imago,
Tam citò de placido sæva fit unda mari.
Sed mihi mentito simulata est fabula ponto,
Non ego de vestris, Tethy, querebar aquis.
Nec mihi de rapidis, qui torquent æquora, ventis,
Nec mihi de regnis, Æole, verba tuis.
Nec mihi de levibus, temerarie Typhy, carinis
Ire quibus liquidum primus es ausus iter.
A patrio numquam solvit mea littore puppis,
Nec vidi virides, Numina falsa, Deos;
Nec ventos didici, neque ventis vela tetendi,
Qui facit hanc artem, quam facit, arte luat.
Quem cecini pontus, mea vita simillima ponto est,
Quæque tulit puppis, illa ego puppis eram.
Æolidæ magno flantes circum agmine fratres,
Sunt animi motus, gens violenta, mei.
Bis ventis, hac nave, per hæc ego cærula currens,
Tot sensi humanis rebus ineffe vices.
O fallax nimium mendaci vita sereno,
Quæ nigra de lætis tam citò regna facis!
Nulla deest Venerum tibi copia, nulla lepôrum,
Omnia blanditiis lætitiisque fluunt.
Dum ferit intus amor, ventisque agitata libido,
Triste nihil, fraudem fraude tegente, patet.
Aft modò cùm stygio victorum erumpere fluctu,
Hisque animum ventis asseruisse lubet,
Tunc videt, heu! quanto fuerit mens hausta profundo,
Quoque gemit, scelerum quàm grave sentit onus.
Atque utinam! ut liquidis Pelagi qui mergitur undis,
Exerat Oceano terque quaterque caput;
Sic imo scelerum mersus semel æquore mentem,
Submersas superis tendat ab amne manus!
Sed velut in tetrum terræ delapsus hiatum,
Quem simul & putei tracta ruina tegit;
Aut gelidas fracto subiit qui marmore cruftas,
Nequicquam obstructo flumine tentat iter.
Non aliter, prono scelerum qui vortice raptus
Vix tulit à superis, unus & alter, opem.

Aspi-

Ispicis, ut certem pugnantibus ùna duobus,
Bella movente Noto, bella movente salo?
Ispicis, ut caput hoc propè mergat & Auster & unda,
Jamque necaturas ducere cogar aquas?
Ispicis hanc animam gemino succumbere fato,
Nec tua sunt velis astra secunda meis?
Ispice, nec rabido luctantem desere ponto,
Naufraga nec medio lina relinque freto.
Tende manum potius miseræ, Palinure, natanti,
Et mento digitos subde vocate tuos.

AMBROSIUS.

Apolog. post. pro David.

Cap. 3.

MAgnam faciunt tempestatem multitudines cupiditatum, quæ velut in quodam Fretocorporis navigantem hinc atque inde perturbant, ut gubernator sui esse animus non possit. Quis

4

Quis mihi hoc tribuat, ut in inferno protegas me, & abscondas me, donec pertranseat furor tuus? *Job.* 14. 14.

GEMITUS XII.

Quis mihi hoc tribuat, ut in inferno protegas me, & abscondas me, donec pertranseat furor tuus? Job. 14. 13.

QUis mihi securis dabit hospita tecta latebris?
Tecta quibus dextræ server ab igne tuæ?
Heu! tuus ante oculos quoties furor ille recurrat,
Nulla mihi toties fida sat antra reor.
Tunc ego secretas, umbracula frondea, sylvas,
Lustraque solivagis opto relicta feris.
Tunc egò vel mediis timidum caput abdere terris:
Aut maris exesâ condere rupe velim.
Tuno voveam abstrusâ mortis latuisse cavernâ,
Visa sepulchrales aut subiisse domos.
Aut numquam aspectos Phœbo, Phæbæque penates,
Aut habitasse tuos, nox tenebrosa, specus.
Dum quatit astriferos flammatus Juppiter orbes,
Et jacit accensâ tela trisulca manu;
Tristia ne noceant metuendâ fulmina flammâ,
Daphnide qui metuit tempora cincta tegit.
Tu rubra cùm torques furibundâ spicula dextrâ:
Nulla juvant foliis laurea serta suis.
Nulla juvant tacitis frondosa cubilia sylvis,
Sylva tuis oculis omnis & umbra patet.
Clauserat obscuræ densis se frondibus umbræ
Carpserat arboreas qui malè primus opes.
Astubi vicino vestigia Numine sensit,
Erubuit, luco proditus ipse suo.
Nulla juvat refugo spelunca immanis hiatu,
Hospita montivagis lustra nec ulla feris.
Mitia quæ sensit Medus puer antra leonum,
Effera Chaldæos antra dedere neci.
Nulla juvant clausis spelæa obscura latebris,
Fida nec umbrarum, senta sepulchra, domus.
Avius occultâ deprendere, Lothe, cavernâ,
Et Cain è tumulo, frater humate, vocas.

Quid

Quid memorem ut tumidâ Jonas se merserit undâ,
Nec mersum stabili texerit unda fide?
Hauserat immani Jonam quæ bellua ventre,
Innocuo Jonam bellua ventre vomit.
Nulla fides vitreo pelagi, nisi vitrea, fundo;
Pervia perspicuo quid tegat unda freto?
Nulla fides clausis, Libitinæ longa sepulcris;
Produntur tumulis ossa sepulta suis:
Nulla fides tacitis, quas vallant saxa, latebris;
Tecta caverna suo sæpe retecta sono est:
Nulla fides nemori, vel opacæ frondibus umbræ,
Ambo caduca pari fronsque, nemusque fide.
Nec mare, nec tellus, neque lustra, nec antra, nec astra,
Tuta nec illa mihi, quæ super astra via;
Tu potes hoc tutis solus caput abdere claustris,
Dum tua, deposito fulmine, dextra vacet.

AM-

AMBROSIUS

In Jeremiam.

Cap. 9.

QUò te (Adam) duxerunt peccata tua, ut fugias Deum tuum, quem antè quærebas? Timor iste culpam fatetur, latebra prævaricationem.

50

Numquid non paucitas dierum meorum finietur brevi? dimitte ergò me, ut plangam paululùm dolorem meum. Job. 10. 20.

GEMITUS XIII.

Numquid non paucitas dierum meorum finietur brevi? dimitte ergò me, ut plangam paululùm dolorem meum, Job. 10. 20.

SCilicet, in magno cupis hoc me ponere lucro,
Addita quod vitæ pars quotacumque meæ.
Si numerata forent aliquot mihi lustra, vel anni,
Muneris hic poterat nomen habere favor:
Stamina sed brevibus junxisse fugacia filis,
Obsecro, dic, pauci quantula summa dies?
Nempe ita, qui vitam modò ducere cœperit infans,
Dicetur moriens occubuisse senex.
Sic sua nonnullis descripta est vermibus ætas,
Una quibus brevis est, integra vita dies,
Sic aliquis numerat celeres sibi floscŭlus horas
Natali tumulant quem sua fata die.
Floscule mane puer, mediâ-vir, floscule, luce,
Floscule sub noctem, Sole-cadente, senex.
Sic oreriſque uno moreriſque, ô floscule, Phœbo;
Uno fisque puer, virque, senexque die.
Staret adhuc volucrum saltem rota lenta dierum,
Hora nec admissis quælibet iret equis,
Vermiculi canerent, tot plenis viximus horis;
Floscŭlus, & totidem, diceret, herba fui.
Sed tempus rapidis volat irreparabile pennis;
Fluminis inque modum, lubricus annus abit.
Mensibus impulsis rapitur quoque solibus orbis,
Et fugiunt, nullo frena tenente, dies.
Denique præcipitis rota concita vertitur horæ,
Nec reneare potest, quæ semel hora fuit.
Invida res, tempus: sua se per puncta trucidat.
Se pariter fugiens, se pariterque sequens:
Qualis tæda suo se flammea funerat igne,
Quæ sibi fatalem congerit ipsa rogum.
Sic redit in proprium sæclorum circulus orbem,
Flectitur inque suas annua meta rotas.

Non fuit antiquis malè fabula prodita chartis,
Quâ genitor sobolem commolit ore suam :
Nempe vorax annos mensesque interficit ævum,
Seque, fluendo parit, seque fluendo necat,
Hora diem, mensemque dies depascit eundo,
Bis senisque senex mensibus annus obit.
Annus obit, mensesque, dieique, horæque, recedunt,
Et suus in se iterum tempora gyrus agit.
Ergo meo exiguum spatium concede dolori,
Non nisi concesso tempore fata queram.
Non ego supremis tempus mihi rebus oro,
Non facit ad risus res ve, locusve meos.
Pro lacrymis spatium, spatium pro planctibus opto,
Hæc mihi tantillæ, quam peto, causa moræ est.
Ite igitur magnis lacrymæ, mea flumina, rivis,
Ite, ferite truces ora, sinumque, manus.
Ite per os lacrymæ, surgite in pectora palmæ,
Pars bona, dum statis, temporis ecce fugit,
Sentio, erunt lacrymæ, repetantur, sentio, planctus,
Jam flevi, & planxi, sistite, jam satis est.

HIE-

HIERONYMUS

Ad Paulam.

Epiſt. 21.

CVm primùm homo peccavit, æternitas mortalitate mutata eſt in nongentos & ampliùs annos, exinde paulatim recrudeſcente peccato, in breve tempus hominum vita contracta eſt.

54

Vtinam saperent, & intelligerent, ac novissima providerent. *Deut.*32.29.

GEMITUS XIV.

Utinam saperent, & intelligerent, ac novissima providerent. Deut. 32. 29.

PRÒ pudor! usque adeò est homini mens cæca futuri,
Utnisi quæ videat, nulla pericla putet?
Scilicet hoc sapere est, tantum præsentibus angi,
Nec procul aspectis consuluisse malis.
Ante tubas, Miles, dicto parat arma duello,
Cùm sonuere tubæ, serius arma parat:
Navita, quas captat, præsagus prospicit auras,
Anchora velivolum nec remoratur iter:
Quas veniente metet segetes æstate colonus,
Credidit excultis ante colonus agris.
Provida quin etiam metuens formica senectæ,
Vectat in annonam pauculà farra suam.
O quid agis, gens eventus ignara futuri?
Tempora, quæ venient posthuma, nulla times?
Stamina perpetuo fors nent adamantina filo,
Aut cessant tripices volvere pensa colus?
Falleris: ah! nulli datur has placasse sorores:
Una licet parcat, de tribus, una secat.
Fœdere fors pacto tantere perennia clavo,
Concordes stabili vitaque, morsque fide?
Falleris, ah! nimium tibi pacta favestia fingis.
Non servant ullam vitaque, morsque fidem:
Ante, nivem fidis lambent incendia flammis,
Juraque sœdisragis sanciet Auster aquis:
Antè dies nocti: pacem nox ante diei
Servet, & infestis accubet agna lupis.
Omnia lethifero latè Mors subjugat arcu,
Quidquid & hoc Phœbi vescitur igne, necat.
Nemo venenatæ vitavit arundinis ictum,
Omnis ab hac cervix, cuspide vulnus habet.
Hic teneros matrum rapit inter brachia, natos;
Aut cunas, tumulum, cæde recente facit.
Hic pueros, alibi configit arundo puellas;
Hic juvenas, illic funerat illa senes.

Strataque jam nullo discrimine, funera miscet,
Militis atque Ducis corpora mixta jacent.
Nec micat auratâ tibi Croesi cadaver arenâ,
Pulchrior anulus est, pulchra Rebecca, tuis?
Aspice, quid cineres sit Cæsaris inter & Iri?
Omnibus en color est unus, & unus odor.
Quid juvat his igitur tantum confidere rebus,
Candelabri imperio vita soluta foret?
Stat sua cuique dies, depleto ferrea fuso,
Seriùs aut citiùs quemlibet urna vocat.
Cogimur hac omnes, huc summus, & infimus ordo
Ibimus, emenso tempore quisque suo.
Ac tum si vacuas animus simul ivit in auras,
Ut vapor in nebulas extenuandus abit.
Morsque foret nostræ quoque meta noviissima vitæ,
Mors simul amborum corporis, atque animi.
Quam bona mors esset posituris morte dolores,
Quos nova post vitam, vitave, morsve dabit.
Quilibet extremam lætus properaret ad horam,
Et puto, vivendi vix superesset amor.
Sed dolor, heu! non est mors ultima linea rerum:
Non necat hic animum qui cremat ossa rogus.
At postquam è terris anima exhalata recessit,
Judicis extemplo sistitur ante pedes.
Ille sedet justumque, & inexorabile Numen,
Flammaque sunt oculi, flammaque fulva caput.
Illa (tremeris metuendaque oculos attolere Coelo)
Dura catenatâ vincula mente gerit.
Ille sinus animi, abstrusaque interspicit omnes,
Quodque latet tectum nocte favente nefas.
Illa scelus convicta suum pudibunda fatetur,
Nec videt, effugio, quem petat, esse locum.
Ille simul Judex, testis simul, & simul actor,
Comperti statuit criminis esse ream;
Illa memor nullis hanc flectî questibus aulam,
Heu! frustra effusis se sepelit lacrymis:
O quis tunc animæ sensus, quæ cura relictæ!
Nullus ubi pro se, jure patronus agit.
Nempe vocat montes, & inhospita culmina cautes,
Antraque queis trepidum condat operta caput.
O Anima! ô Judex! ô non placabilis urna!
Quis secum hæc meminit, nec citò dirigit?
Sed nondum hoc tanti claudantur fine dolores;
Altera adhuc restant, vitaque, morsque super.
Vita perennanti quæ sæcula protrahet ævo,
Mors longa extremum non habitura diem.

Ah quibus, ah quantis laniabitur hæc tormentis;
O quibus, ô quantis affluet illa bonis!
Illa, suas pascit Divino nectare mentes,
Hæc, miscet liquidâ pocula plena pice.
Illa, Chely Angelicâ vel gutture carmina fundit,
Hæc gemit horrendis exululata sonis.
Illa aget æternas cœlo plaudente, choreas:
Hæc salit ad colubros, sæva Megæra, tuos.
Illa, nec æstivis, gelidis nec aduritur astris,
Hæc furit immitis igne, gelуque vadi:
Illa per ætherios agit otia mollia campos:
Hæc agit æterni triste laboris opus.
Illa dolorum expers, mala nulla, nec aspera sentit,
Hæc patitur dirum quidquid Avernus habet.
O felix opibus, felix tot vita triumphis:
O gravis, ô tantis mors metuenda malis!
Vel tua, vel tua nos dubio manet alea jactu,
Alea, non aliâ projicienda vice.
Ah subeant vestri geminæ sit pectora curæ,
Ut semel alterius sors obeunda cadet.

AUGUSTINUS

Soliloq. Capite 3.

QVid potest lamentabilius & terribilius cogitari quam Ite? *& quid delectabilius exprimi quam* Venite? *duæ sunt voces, quarum nihil horribilius unâ, & nihil jucundius alterâ poterit audiri.*

De-

Defecit in dolore vita mea, & anni mei in gemitibus. *Psal.*31.11.

GEMITUS XV.

Defecit in dolore vita mea, & anni mei in gemitibus. Psal. 31. 11.

HOc erat ergo meis dominans Natalibus astrum,
Ut mihi lux fausta nulla rediret ave.
Quam levis optati me temporis aura fefellit?
Dum toties repeto, Craftinus albus erit.
Nec tamen albus adhuc mihi craftinus ille reluxit;
Quin, qui præteriit proximus, ater erat.
Credideram alternos vitæ succedere casus,
Inque vices lætis cedere mœsta locum.
Utque serenato detergis nubila cœlo,
Cum revehis clarum Cynthie pure diem;
Utque maris reparas fugitivos Cynthia fluctus,
Cum tingis refluo littora sicca salo,
Sic ego venturi non felix temporis augur,
Omnia prono votis rebar itura meis.
At mea quam dispar, quantoque severior illis,
Quas dat nupta viro, tristitia est lacrymis:
Conjuge defuncto, bis denis mensibus, uxor
Sola demi queritur, conjugis orba necem.
Post decimum finitur lugubria ponere mensem,
Et peplum nivea vertere triste toga.
Quis mihi transactus semel est sine luctibus annus?
Quis vacuus mensis? quis sine nube dies?
Nullis meis lex dat finemve, modumve, querelis,
Sed parit assiduus, se velut Hydra, dolor.
Et planctu, & lacrymis, gemituque absumitur omnis,
Ipsaque pars minima est vita caduca sui.
Sæpè quidem rabidis sunt æquora turbida ventis,
Sed brevis est, quoties magna procella furit.
Quasque rapit sylvis brumæ inclementia frondes,
Compensant viridi tempora verna comâ.
Et Notus obscuris quoties tegit æthera nimbis,
Lætior innubi mox redit ore dies.
At mihi perpetuos contexunt funera luctus,
Dempta nec est nullo syntheſis atra die:

Mœsta-

Mœstaque nec festo cessavit tibia cornu,
Pectus ebur: pugni, plectra querela, fides:
Hæc cytharæ, soles, hoc transfigo pectine, noctes,
His fidibus vitæ tempora fallo meæ.
O quoties victo suspiria pectore rupi,
Cùm cuperem tacito mergere verba sinu!
O quoties, lux quanta meis fuit acta querelis,
Lunaque quanta meis planctibus acta fuit!
Ne gemerem, memini, toties monuistis amici,
Multaque ne gemerem, credite facta mihi.
Libera lætitiæ suasistis frena remitti,
Illico lætitiæ libera frena dedi.
Ast ubi singultum compescere risibus opto,
Risibus heu, gemitus obstrepuere meis!
Sæpè, volens placidas somno traducere noctes,
Perpetuò vigiles obruor imbre genas.
Dumque diu nimium violentos comprimo fletus,
Heu, mare perruptis effluit aggeribus;
Flumina, vos testes; vos, nota cubilia sylvæ,
Vosque cavæ valles, conscia vosque juga;
Vos testes, quoties suspiria vincere tentans,
Victa, reluctanti murmura corde dedi!
Quin etiam auditis permota ululatibus Echo:
Quæstibus audita est aggemuisse meis.
Tunc ego, tunc illa, alternis dedimus lamenta,
Flevimus inque vices, planximus inque vices.
Ut pandioniæ sibi dant responsa sorores,
Cùm cæsum, thalami labe queruntur Itym.
Et sedet hinc Progne ramo miserabile plorans,
Et sedet inde suum flens Philomela nefas.
Alterque alterius sequitur suspiria, questu,
Admissum lacrymans utraque crimen avis.
Talis & Alcyone cùm naufraga vela mariti,
Nequicquam scopulis litoribusque canit.
Aut viduus. viridi nemoris sedet arbore turtur,
Comparis æterno murmure fata gemens.
Sic mihi fatidicæ nerunt quoque stamina Divæ,
Iret ut optato fidere nulla dies.
Utque adimant nullos lamenta perennia luctus,
Aut cessat, causâ defeciente, dolor.
Sed fuit, ut primæ, gemitus, vox prima loquelæ,
Sit gemitus vitæ vox quoque summa meæ.

CHRY-

CHRYSOSTOMUS.

Hom.

In Psalm. 115.

AN non est meritò ingemiscendum, quod sumus in regione alienâ, & in Coloniam procul à patria positam amandati?

Con-

62

Concupivit anima mea desiderare justifi-
tiones tuas. *Psal.* 118.

VOTA ANIMÆ SANCTÆ.

LIBER SECUNDUS.

VOTUM I.

Concupivit anima mea desiderare justificationes tuas. Psal. 118.

Coelestem, dubitans, terrenumque inter amorem,
Nescio, quo statuam sub duce signa sequi.
Ille sub imperium, vocat hic ad pilea; pugnant
Dissimili nimium conditione duces.
Hinc vocor, hinc revocor, rursusque invitor utrinque.
Non secus ac refluo quassa carina salo.
Ambiguum faciunt Amor hic, Amor ille duellum,
Impediuntque suo sistere vota loco.
Satis, ah: tandem mala tot fastidia passæ,
Et sinat ad portus spem revocare suos:
O Deus! aut nullo calcat mihi pectus ab igne,
Aut solo caleat legis amore tuæ:
Non nego; quod lubeat, magna est, optare voluptas;
Et modò posse, volo dicere, nolo modò:

Frena

Frena nihil patitur minùs, atque libido vovendi,
Nec se lege sinunt, libera vota premi.
Ut vagas exultim lorisque, jugisque solutas
Quos libet in pastus currere gaudet equas:
Aut stabulo ruit, & viridi mox volvitur herba,
Deposito nimium bucula læta, jugo.
Ast ubi mox revocat consueto ad aratra colonus,
Excutit ille lupos, illa recusat opus.
Scilicet expertur libertas una vovendi
Quæ satis est, quamvis utilitate vacet.
Sic Phaëton patriæ ruiturus ab axe quadrigæ,
Appetit ignotus flectere rector equos,
Sic quicque non solitis dum niteris altius alis
Icare, subjectis labere mersus aquis.
Quam varia superûm lassas prece fundimus aures
Cælitibus, puto nos sæpè movere jocum.
Ille vovet nuptam, nuptæ vovet ille sepulcrum,
Hic sobolem natæ postulat, ille nurum:
Ille Patri mortem, Patri rogat ille salutem:
Hic fieri juvenis supplicat, ille senex,
Vix, puto, consentit centum de millibus unus,
Quin aliquis voto dissidet ipse suo.
Denique quid Superos curet, pars maxima nescit,
Tam nova quisque sibi vota, precesque facit.
Sic ubi jam gravidas stimulant fastidia Matres,
Obscenum fatuæ fercla pudenda fames:
Scilicet expetitur modo calx, modo creta palato:
Et modo, quæ stomacho displicuere, placent.
Quid desideris ultra tot inanibus uror?
Quid jaculor nullo votaque, spesque scopo?
Effe parentis genitus, procul auribus istis,
Sollicitæque preces, votaque, spesque procul.
O Deus! ut nullo careat mihi pectus ab igne,
Aut solo careat legis amore tuæ!

All

AUGUSTINUS

Soliloq.

Capite 12.

ALlice, Domine, concupiſcentiam meam dulcedine tua, quam abſcondiſti timentibus te, ut concupiſcam te concupiſcentiis ſempiternis; ne vanis illectus, & deceptus interior guſtus ponat amarum dulce, & dulce amarum.

H Uti-

66

Vtinam dirigantur viæ meæ ad custodiendas justificationes tuas! *Psal.*119.5.

VOTUM II.

Utinam dirigantur viæ meæ ad custodiendas justificationes tuas! Psal. 119. 5.

QUò ferar? In tanto deprensa errore viarum,
Sectum ubi tam vario tramite fallit iter?
Hæc abit in dextram, subit altera semita lævam,
Illa tumet clivis, vallibus ista jacet.
Hæc faciles aditus, aditus habet illa malignos,
Et quos illa tegit, detegit illa dolos:
Quoque vel hæc tendat, vel quò se porrigat illa,
Exitus implexo fine videre vetat.
Non ita, quæ partes via se findebat in ambas,
Herculis ambiguum fecit eunctis iter.
Nec totidem reflus Mæander flectitur undis,
Ipse suis quamvis obvius erret aquis:
Nec Labyrinthæi tanta est fallacia tecti,
Curva licet variis flexibus antra tegat.
Heu, graviora meos cohibent discrimina gressus:
En gemini dubiam parte pericla premunt.
Non ego quæ metuam divortia mille viarum;
(Solus Dædaleâ, qui fuit æde labor)
Sed præter varios curvis ambagibus orbes,
Nox etiam cæcas celat opaca vias;
Nullaque se presso monstrant vestigia signo,
Qua populus trito calle, notarit iter.
Et licet explorem prætentis obvia palmis,
Et vitem obstantes tubera dura, petræ.
Vix latis inceptos ausim producere cursus,
Sed retinent timidum nostque, doluſque, gradum.
Lassus ut ignotâ eum fors regione viator
Opprimitur nebulâ præcipitante diem:
Nullaque jam toto colligent sidera Cœlo,
Nec propè sunt ullæ, rustica tecta, casæ;
Nullaque signato calliem notat orbita sulco,
Ulla nec humano semita trita pede.

Nec scit, an in sylvas, an eat ruiturus in undas,
Longius inceptam si paret ire viam :
Tum validis mutos compellat vocibus agros,
Si quis aberranti præstet arator opem.
Utque vel è stabulis, tacitisque quis audiat antris,
Ingeminat longos, terque quaterque sonos.
Omnes at in surdas clamor volat irritus auras,
Nullaque Pastoris verba remissa sonant.
Quis in his tendat mihi stamina fida periclis?
Unis Deus in tantâ, sit mihi nocte Pharos?
Iacsdas quondam per inhospita regna vagantes,
Insolitas docuit clara columna vias :
Stella comes monuit Nabatheos lumine reges,
Parvaque Bethlemiæ duxit in antra domûs.
Quin recreant trepidos, fratrum duo sidera, nautas,
Tu quoque mi gemini Castoris ede facem.
Gnosis aberrantem revocavit Thesea filo,
Seitaque Leandro fixit amica facem.
Ecce ego sum Theseus, vice tu mihi sis Ariadnes,
Cumque ero Leander, sis vice Sestiados.
Aspicis ut multi, vaga turba per avia currant,
Et suus huc, illuc, quemlibet error agat :
Hic cadit ignotâ præceps regione viarum,
Ille vago cæcum tramite versat iter :
Hic celerat cursus ; hic passu deside lentat ;
Sæpius ille suos, fertque refertque gradus :
Hic diversus abit, ; lateri comes ille propinquat ;
Hic Comitis ductu fallitur, ille suo :
Perpetuos aliquis vestigia flectit in orbes :
Alter in obliquas volvitur usque vias :
Hic ratus ad certam cursu se tendere metam,
Decepto reperit limina prima pede :
Denique in errorem facto ruit agmine vulgus,
Quodque tenere decet, vix tenet ullus iter.
Quidnam, recto tendas mea semita ductu
Nec fraus decipiat tramitis ulla gradum :
Qualis ab excusso fugit irrevocabilis arcu,
Dum volat ad certum missa sagitta locum :
Talis inoffenso festinet limite cursus,
Quâ tua nempe movent tendere jussa, viâ :
Ecto igitur, mea lux quoties jaculabero, nervus ;
Quemque petes jaculis, lex tua sancta, scopus,
Quæque scopum cupies certus tetigisse sagittâ,
Illa ego sum digitis lecta sagitta tuis.

Au-

AUGUSTINUS

In Solit.

Capite 4.

O Domine, qui es lux, qui es via, veritas, & vita; in quo non ſunt tenebræ, error, vanitas neque mors. Dic verbum, Domine: fiat lux, ut videam lucem, & vitem tenebras: videam viam, & vitem invium: videam veritatem, & vitem vanitatem: videam vitam, & vitem mortem.

Perfice

70

Perfice greſſus meos in ſemitis tuis: ut non moveantur veſtigia mea. *Pſal.* 17.

VOTUM III.

Purifice gressus meos in semitis tuis: ut non moveantur vestigia mea. Psal. 17.5.

ERgo caduca gradum toties mihi tibia fallet,
Sternet & in planâ pes vitiosus humo?
Aspice qui Cœlis hominum vestigia spectas,
Firmaque fac presso stet mea planta solo.
Instruit implumes pennata ciconia pullos,
Et docet aëreas præpes inire vias.
Exemplo volucrem sequitur modò filia Matrem,
Tutaque jam peragit, quod metuebat, iter.
Provocat expansis sobolem Jovis armiger alis,
Et jubet insuetas sollicitare plagas.
Mox præit, & pleno se jactat in aëre lapsu,
Remigio soboles subsequiturque patrem.
Dum primum ignotas tentat puer inscius undas,
Corporis inductum subere fulcit onus:
Mox opis oblitus, flumen sine cortice tranat.
Flumen inexperto sæpè sed ore bibit:
Sapiùs at doctis ubi plauserit æquora palmis,
Ducit in immenso brachia tuta salo.
Aspice, qui Cœlis hominum vestigia spectas,
Aspice quâ nobis arte levetur iter:
Sustineor fragili puerilia membra cuculi,
Quæque vehunt socias ipsa propello rotas.
Nempe tripes baculi fic stipite nititur ætas,
Quique senem vectat, à sene fertur equus.
Nec tamen ambiguis malè decipiare querelis;
De pedibus tecum, nulla querela meis.
Nec vitio plantæ, vitio neque crura laborant,
Saxa per & salebras tibia nostra salit.
Non ego pennipedi dubitem certare Camillæ,
Esse per intactas quæ pede, fertur, aquas.
Quod queror, est animi vitium lacrymabile nostri,
Qui, quibus incedat, languidus est pedibus.

Hen

Heu jacet afflictis, affectibus omnibus æger:
(Hei, quibus inceſſit, nempe fuere pedes!)
Si quod iter, quamvis breve ſit, virtutis eundum eſt,
Mens mihi fit minimæ laſſa labore viæ;
Crura forent fragilis veluti tua, Nyle, papyrus,
Quæque ruit motâ canna paluſtris aquâ.
Rarus, at immodicus quandoque reſuſcitat ardor,
Et pede fulmineo ſtringere cogit iter.
Sed bene vix cœptum, currendi extinguitur ardor,
Lampadis ut magno flammula parva Noto,
Ne tamen ignavis videar ſegneſcere plantis,
Promoveo tardos pigra ſubinde gradus.
Aſt mea tunc, caveam quiſquam veſtigia ſervet,
Ne puter immodicis ebria facta ſcyphis.
Scilicet in partes ita tibia claudicat ambas.
Semipedis claudi pes uthiulcat iter:
Nunc volo, nunc nolo, nunc æſtuo, nunc langueſco,
Nunc ſtupet ut rigido mens religata gelu;
Impatiens igitur, cœpti ſine fruge laboris,
Sæpè viæ medio, laſſa retento gradum.
Sed neque, quâ languens ſtatione reſiſtere tento,
Inſtabilem valeo figere firma pedem.
Auferor adverſo velut incita puppis ab æſtu,
Quam neque vis remi, nec ſua vela juvant.
Damnaque ſunt iterum vano redimenda recurſu,
Irritus æterno ſic redit orbe labor.
Nempe catenati, ſic pubica corpora, ſervi
Circumeunt toties pendula recta molæ.
It mola, perque ſuos rapitur circumvaga gyros,
Sed petit his, quicquid conficit illa viæ.
Heu quid agam: neque ſueta vehi, neque curru docta,
Nec pedibus minimas utilis ire vias:
Magnum iter eſt Cœlo magnis huc paſſibus itur;
Quid faciet lentis noſtra quadriga rotis?
Tu Paria ingenti perlaberis ardua ſaltu,
Vaſtaque tergemini crura gigantis habes.
Eôum paſſu, Heſperiumque amplectere mundum,
Sub femur ut Rhodius vela Coloſſus agit:
Aſt teſtudineo reputat mihi tibia greſſu,
Aut chelis referor, Cancer aduncе, tuis.
Quid poſitas igitur ſperem contingere metas,
Quæ metas refugo perdita ſector equo?
O Deus, ambiguos trepidantis perfice greſſus,
Vincat & applauſis noſtra quadriga rotis.

Ad

AMBROSIUS,

De fuga sæculi.

Cap. 1.

QUIS inter tot passiones hujus corporis, inter tantas illecebras hujus sæculi tutum atque intemeratum servare potest vestigium?

74

Confige timore tuo carnes meas, à judiciis enim tuis timui. *Psal.*119.120.

VOTUM IV.

Confige timore tuo carnes meas, à judiciis enim tuis timui. Psal. 119. 120.

LIttera prima rudi quondam inculcata juventæ,
Fertur ab antiquis, Numinis esse Timor:
Certaque non aliâ Sapientia discitur arte,
Si qua fides verbis, Nate Davide tuis.
Hoc quoque nostra fuit formata Puertia ludo,
Doctaque sidereas mens trepidare minas.
Semper at heu! tantis stupuit mens cæca tenebris,
Ut neque, quod toties audiit, Alpha sciat.
Tristibus Orbilii plectenda ignavia sceptris,
Post mala tot postos, nil didicisse, dies!
Et pueri ferulis segnes elementa docentur.
Quæ levis assequitur sedulitate labor;
Aspiciunt nigras Cadmi bis, terve puellas,
Aspectasque vocant, nomine quamque suo.
Et licet atrato sit par color omnibus ore,
Signa tamen faciem propria quamque notant.
Cur ego quod teneris Infantia combibit annis;
Discere non etiam tempore posse putem?
Plurima sunt, nullo penitus mihi docta Magistro,
Cur disci nequeat, arte juvante Timor?
Ah pudet! en timeo, quæ contempsisse decebat:
Non timeo, justos quæ meruere metus.
Flagitium, minimo timeo committere teste,
Non timeo facinus, teste patrare Deo.
Ne corpus perimam, metuo de nocte latrones,
Nil metuens Animæ certa pericla meæ.
Nempe fugat pictæ sic passer imagine larvæ,
Illita cui visco virga timenda fuit,
Sic tremit aspectæ cervus formidine pennæ,
Nec tremit obstantes, agmina rauca, canes;
Sic quoque, Marmaricæ trepidat leo terror arenæ,
Et cadit in tensas territus igne plagas,
Heu! premit humanas furor hic caligine mentes,
Fulgetras metuunt, fulmina nulla pavent.

Subjicitur pedibus nigri metus omnis Averni,
Creduntur stygii fabula ficta foci.
Scilicet, abjecto leve ut scelus omne timore,
Sed gravis insequitur pœna Timore, scelus.
Flagitiis demum incipiunt trepidare peractis,
Ante scelus, nullus pectora terror habet.
Tum pavor heu madidis mentem sudoribus angit,
Et lassi ante oculos Nummis ira redit!
Tum subitus strato vigiles Timor excutit artus,
Propria tum vacuos terret imago choros.
Si strepitum moti dederit mus stramine lecti,
Creditur è sylvis exiluisse leo.
Nocte levis quassâ si murmurat arbore ventus,
Horrescunt rigidæ, fronde sonante, comæ.
Quid faciant, subitis si fulsimmet ignibus æther,
Aut sonet æthereo grandior axe fragor?
Pectora cœlesti stupeant percussa tumultu,
Et flammâ metuant dissiliente petu.
Tunc terrent auræ, tunc terrent scilicet umbræ,
Augurioque notant omnia signa necem.
Quin etiam nemorum nocturna silentia terrent.
Ipsaque se sontem mens sua tuta timet.
En quantum miseris pœnæ, mens conscia donat?
Ipse in sese animus verbera tortor agit.
Heu quoties Stygii, turbato in Cæsare, manes;
Pharsalici quoties cæsiuistis agri!
Sæve Patris vindex, furiis agitate, Orestes,
Umbra trucidatæ viva Parentis erat.
Mœste colubriferæ Penthee laniaris Erynni,
Vindicat hoc lætos verbere Diva Deos.
Nulla reos animos agitat mage dira Tyrannis,
Quam tetlent assiduè pectore ferre suum.
O Deus! ô confige tuo mihi corda timore!
Ne peccem, furor hæc cuspide nostra eget.
Utilis ante scelus Timor est qui frena gubernet,
Qui timet admisso crimine, sero timet.

BER-

BERNARDUS.

Serm. 29.

PRudenter sagittari, & impugnari salubriter postulat sanctus, cùm dicit in oratione: Confige timore tuo carnes meas. *Optima* Timor *iste sagitta, qui conficit & interficit carnis desideria, ut spiritus salvus sit.*

78

Averte oculos meos, ne videant vanitatem. *Psal.* 119. 37.

VOTUM V.

Averte oculos meos, ne videant vanitatem. Psal. 119. 37.

PErvigilant geminæ celso mihi vertice stellæ,
Queis est perpetuis munus in excubiis,
Nec tamen errantes neque possum dicere fixas;
Sed meritò, duplex utraque nomen habet.
Errat ab officio vaga sæpius utraque jussu,
Utraque docta suum fixa tenere locum.
Motibus ambæ agiles, fixæ stationibus ambæ,
Quod genus hoc stellas Oedipus esse putet?
Vos, oculi; vos, conspicuæ duo lumina frontis,
Sidera vos estis, quæ mihi bina micant.
Vos, quibus in ceisâ statio data pervigil arce.
Excubat ut summâ lucida flamma Pharo,
Aut qualis speculâ servans spectator ab altâ,
Quæque propinqua, videt; quæque remota, videt.
Non tamen, ut trepidis qui lucent navibus ignes,
Vos mihi tam fidâ lampade sertis opem:
Flamma regit nautas, dum flammam læda ministrat,
Aut flammam retrahant quæ posuêre manus;
Vos (velut excussis rapidus ruit axis habenis,
Frenaque qui rupit durior oris equus.)
Quò lubet, indomitum differtis in avia cursum,
Jam nullâ Domini lora regente manu.
O oculi! scopuli titulo meliore vocandi!
Heu quibus allisæ tot periêre rates!
Dira peregrinas virgo visura puellas,
Mater depositâ virginitate redit.
Rex videt Uriadem nitido semel amne lavantem,
Illa, Cupidineas vibrat ab amne faces.
Pulcra Duci Assyrio dum comit Judith formam,
Assyrium truncat Judith a compta Ducem.
Forte senes niveam semel aspexêre Susannam,
Ambo senes oculis interiêre suis.
Non tot, ad infames, dum Aeoceraunia, cautes,
Hyppotadæ laceras contudit ira rates.

Non tot, inexpletis fera faucibus unda Maleæ,
Scyllaque veliferas hausit avara trabes.
Quis pia nunc igitur non laudet fœdera Jobi,
Quæ cum luminibus sanxerat ille suis?
O oculi! ô quanto vos tutius illa seyulit,
Democriti, propriis dextera magna cavis!
Quàm bene, Christiadum quoque nobile Lucia, nomen,
Eruit intrepidâ lumina bina manu?
O oculi! ô scopuli! crudelia, barbara saxa!
Saxa, quibus magnæ tot cecidere Animæ!
Quam malè commisso geritis pro munere curam:
Ad mala quos toties sensimus esse duces!
Semicet hâc vobis, capitis custodia lege,
Præcipuæque arcis credita cura fuit:
Ut rectos hominum vultus, sublimiaque ora
Digna Polo, brutâ deprimeretis humo.
Quin potius Superis mentes attollitis oris,
Hasque super terras, Oceanumque super:
Stellarumque super, mundique volubilis orbes,
Denique quicquid habet, Lunaque, Solque super?
Illius, ô oculi! spectacula pulchra theatri,
Materies, vestris lusibus apta foret.
Patre sed æterno cœnum præponitis Astris,
Omnis & in terras pronior ivit amor.
Quid factum? abruptis oculi regnatis habenis,
Jam frenum indociles, imperiumque pati.
Ode, Deus, piceas oculis erronibus umbras,
Aut super injecta lumina claude manu.

AU-

AUGUSTINUS

Soliloq.

Capite 4.

VÆ cæcis oculis qui te non vident, Sol illuminans cælum & terram! væ caligantibus oculis, qui te videre non possunt! Væ avertentibus oculis, ut non videant veritatem! Væ non avertentibus, ut videant vanitatem!

Fiat

82

Fiat cor meum immaculatum in justificationibus tuis, ut non confundar! *Psal.* 118.

VOTUM VI.

Fiat cor meum immaculatum in justificationibus tuis, ut non confundar! Psal. 118.

SI tibi me gratam facie forte, sponse, putarem,
Nulla mihi prior hoc cura labore foret:
Primaque de nitidis, cautela coloribus esset,
Altera, deformes ore fugare notas.
Nullaque deficerent medicandis vultibus arma,
Multa sed omni genas pixis haberet aquas.
Multaque compositos celaret capsa colores,
Quæque novant vetulam picta venena cutem,
Lanaque purpurei madefacta rubedine fuci,
Cretaque montanas vincere nata nives.
Et nitri rubra spuma, & pinguia poppæana.
Quæque nutis maculas, Halcyonæa, necant;
Denique quicquid id est quo tingitis ora, puellæ;
Ah nimiùm formæ gens studiosa tuæ!
Tunc quoque corrigerem speculo censore lituras;
Ore nec in toto menda notanda foret.
Sique supercilii pilus unus abesset ab arcu,
Unicus ecce pilus, vociferarer, abest.
Si color inficeret vitiatos decolor orbes,
Luminibus color hic, vociferarer, obest.
Si nimis adductam convolveret area frontem,
Quæ mihi ruga cutem, vociferarer, arat?
Nempe vel exiguo metuam te lædere nævo,
Ulla foret formæ si tibi cura meæ,
Unaque, quæ timidum faceret verrucula clivum,
Hæc foret offensæ causa putata tuæ.
Atque ita de minimis audirer dicere mendis,
Displicet hæc sponso sorte litura meo.
Nostro igitur reliquus si quis decor absoret ori,
Eximeret vitium factus ab arte decor.
Cæsariemque alto struerent tabulata capillo,
Staret & in volucri plurima gemma comâ.
Aure duplex gemini pretium penderet Elenchi,
Iret Erythræus colla per alba lapis.

Tumque

Tumque ego fic faciem, rutilos ita compta capillos
Auderem ternas vincere quarta Deas.
Sed memini; neque te facies, neque fortuna laceffit.
Spes capit hæc cæcos inſidiofa procos:
Qui, quid ament, inter phaleras tot ſæpè requirunt.
Quas ubi ſuſtuleris, pars quota Virgo ſui eſt?
Fallitur infido prope, turba leviſſima fuco,
Præter & has phaleras, vix quod ametur, habent.
Æquabat niveos per Uvilge ſortis olores
Nota nimis formæ numine virgo ſuæ.
Fiat ut Androgynos ſetoſis hiſpida malis,
Barba rogat, teneras, veſtiat hirta genas.
Lucia ſydereis, ceu fax, lucebat ocellis,
Cunctorumque oculis, Lucia, ſidus erat.
Ne pale luceret: mea lux, extinguere, dixit
Fodit & impactâ lumen utrumque manu.
Læſerat egregio multos Euphemia vultu,
Fecerat & roſeis vulnera multa labris.
Ut fieret mutilo, fœdoque inamabilis ore,
Abſcidit enſe duas, bina labella, roſas.
Maxima de facie verus præconia rumor,
Deque tuis dederat Androgelina genis:
Non poteras veram falſi convincere famam
Quod poteras, facta eſt per tua vota, brevis.
Sponſe, peregrinæ non carperis igne figuræ,
Nec benè criſpatæ falleris arte comæ:
Cor tibi labe carens: tibi cor ſine crimine, cordi eſt.
Obſtet & ut facies, cor tibi, ſponſe, placet.
O utinam mihi cor nullis inſame lituris.
Flagitii durum ſuſpicione vacet!
Tum ſecura tui mihi mens gefiaret amoris,
Nec mea deficeret conſcius ora pudor.

HUGO

HUGO DE S. VICT.

In Arrha Animæ.

O Maculæ fœdæ, & turpes! quid tam diu hæretis? Abite, discedite, & ne præsumite amplius oculos dilecti mei offendere.

Veni

86

Veni dilecte mi, egrediamur in agrum commoremur in villis. *Cant.8.2.*

VOTUM VII.

...i dilecte mi, egrediamur in agrum, commoremur in villis. Cant. 8. 2.

Am satis urbanas, mea lux, habitavimus ædes:
Quin semel in virides expatiamur agros?
Tuta quidem validi circumdant oppida muri,
Portaque ferratis non caret ulla reris:
...t tamen in patulis, quid nescio, tutius hortis
Quod nusquam in clausæ mœnibus urbis habet.
...gnificis turgent urbana palatia tectis,
Multus & hic celsâ cuspide surgit apex.
...scio quid melius tamen illa mapalia spirent:
Rustica quæ tenui straminе canna tegit.
...id dubitas, mea lux, quin, quàm procul urbibus ægri,
Tam procul agrestum distet ab urbe quies?
...abula cantatur vatum notissima Iuno,
Ad bene fallendas fabula ficta vias:
...t facit ad rerum modò quas tractavimus, usum:
Si lubet auditu, decipiemus iter.
...usticus urbanum tecto mus Paupere murem,
Fertur & appositis detinuisse cibis.
...usque epulas muris ridens urbanus agrestis,
Hæc tua si mensa, est, sat mihi ruris, ait.
...ox vice conversâ, mus Rusticus ivit in urbem,
Urbico in hospitium mure vocante suum:
...agnaque cum tanto minor esset mensa paratu,
Ut sonuêre fores mensa relicta fuit:
...t prope deprensò conviva expulluit hospes,
Turbatique suum vix reperêre cavum.
...usticus ast animo sensum cum voce recepto,
Corripuit celerem Musculus urbe fugam?
...t procul è clivis oculos ad mœnia torquens,
Quam meus his præstat mœnibus, inquit, ager?
...am satis urbanas, mea lux, habitavimus ædes,
Urbe volant strepitus, rus colit alta quies.
...i memor es (subeat tibi pars lautissima vulgi)
Quisque sub urbanum rus prope civis habet:

Cum-

Cumque ſuam aſſiduè commendet quilibet urbem,
Re tamen, ipſa magis rura, placere docent.
Quin, quorum imperiis urbes, arcesque regutur,
Anxia ſecuro pectora rure levant.
Et magis hic puri libertas aurea Cœli,
Quàm laqueata domi, marmore tecta placent.
Nec quæ centeno ſinuat ſe porticus arcu,
Lenit, ut ambiguos parvula villa, metus.
Jam ſatis urbanas, mea lux, habitavimus ædes,
Quin ſemel in villis degimus, aut in agris?
Eſt mihi fontanis circumdata villula rivis,
Villula, quâ nuſquam cultior ulla viret.
Seu cœli ingenio, ſeu fertilis indole terræ,
Aptaque vicini commoditate loci.
Huc mea lux, paucis tantùm ſi veneris horis,
Oblitus patriæ protinus urbis eris.
Tumque ego, cœu tacitâ turtur meditatus in umbrâ
Libera, colloquiis, Sponſe, vacabo tuis.
Et procul à populis, procul urbibus atque tumultu,
Optatâ toties, ſola, quiete fruar.
Audiet hic nullus quæ mutua verba loquemur,
Noſtraque qui turbet otia, nullus erit.
Quique notet noſtros, nemo metuendus, amores.
Tetricus hic nullum jus ſibi Cenſor habet.
Tunc mihi tu promes ſecretis intima libris,
Quæque juvent animum verba cupita meum.
Tunc ego, ſim quantâ dicam tibi, ſancta fidemque,
Quæque licet ſimules, dicta placere, ſcio.
O ſemel optati miſeret hæc mihi fideris auræ,
Quam fortunato lux erit illa die!
Jam latis urbanas mea lux, habitavimus ædes,
Noſtra ſit, exiguo tempore, villa domus.

HIE-

HIERONYMUS

Epist. 1.

Ad Hesiod.

Quid agis? quamdiu te tectorum umbræ premunt? quamdiu fumosarum urbium carcer includit? Crede mihi, nescio quid plus lucis aspicio, libet sarcinâ corporis abjecta ad purum ætheris evolare fulgorem.

90

Trahe me post te, curremus in odorem unguentorum tuorum. *Cant.1.3.*

VOTUM VIII.

Trahe me post te, curremus in odorem unguentorum tuorum. Cant. 1. 3.

ASpicis ut jaceant strati sine viribus artus,
Nec sim qualis eram, sola sed umbra mei?
Vix traho pertæsæ fastidia tetrica vitæ,
Ipsaque sunt oneri languida membra suo.
Lassa jacet capitis nimio sub pondere cervix,
Sarcina suntque manus, sarcina suntque pedes,
Assiduæque novam quærunt jactura quietem,
Nec scio quo tandem fessa locare situ.
Surgere nunc meditor, nunc lassa recumbere strato,
Nunc nixum cubito sustinuisse caput.
Nunc lubet inverso, nunc ore cubare supino,
Nunc aliud lateri substituisse latus.
Cumque tori cunctas peragravi languida partes,
Quilibet ex æquo displicet usque locus.
Heu, quid agam, gravis ipsa mihi, languensque jacensque
Teque volens cursu, non tamen apta, sequi?
An fugis & mediis morientem deseris agris,
Nec mora tanta datur dum comes ire queam?
Æger ita in Libycis, à milite, miles arenis
Deseritur, subitæ cùm data signa fugæ.
In triviis genitrix ita proficit impia natum,
Quem lactare pudor, pauperiéve vetat.
Tende manum, nostrique prius miserere doloris,
Tende manum refugo, vel pede fisto gradum.
Troica Dardanius cùm Pergama cingeret ignis,
Quisque senem rapuit filius igne patrem.
Trans mare defessam fert nata Ciconia matrem,
Sustinet humulei Cerva natantis onus.
Tu solam ignotis, fugitive, relinquis in arvis,
Nec finis hoc humeris ponderis esse tuis?
Quamquam ego vel fieri tibi sarcina tanta recusem,
Si modo vel leviter traxeris, ipsa sequar.
Et sequar & curram, rapiarque simillima vento,
Languida funesto quæ modò strata solo.

Nec quibus invitam cogas, opus enſe, vel armis:
Sponte nec injecto, libera; fune ſequar.
Traxit ad impulſæ querulos teſtudinis ictus,
Cum ſylvis Geticas Trax Cytharida feras:
Traxit & attonitæ ſylvæque, feræque ſtupebant.
Sic fide, ſic filo, ſe potuiſſe trahi.
Non ego Pyſtonii movear teſtudine Vatis,
Nec trahar Aoniæ voce ſonante lyræ.
Quemque ſui rapiunt ſenſus, ſua quemque voluptas,
Se ſinit hic oculis, auribus ille capi.
Non ego luminibus, non auribus otia venor,
Noſter Achæmenii languor odoris eget.
Lux mea, rorilegis halat tibi ſpica capillis,
Manat odoratæ Palladis imbre caput.
Uda Palæſtino fragrant tibi tempora nardo,
Myrrhaque de madidis ſtillat odora labris.
Efflat Orontæi tibi graminis halitus auras,
Vertbique quot loqueris, tot jacis ore roſas.
Albaque Panchæo cervix tibi ſudat olivo,
Aſſyrioque humeros rore perungit Onix.
Et manus Ambroſiis pluit utraque roſcida guttis,
Et digiti Libyceæ germina meſſis olent.
Denique quicquid olent conchis unguenta Sabæis,
Baſſama quidquid olent, hoc meus halat Amor,
Nec ſolum Aſſyriis quæ ſudant baſſama ramis,
Naque odoriſero thura Sabæa ſolo:
Fragrat Oronthæis hîc ſpica ſuavior herbis,
Guttaque Panchæis nobiliior lacrymis.
Nempe tuo qualis Baſiliſſa pudica, cubili,
Qualis odor thalamo, Cæcili, caſta, tuo!
Aut qualis, cùm Dorotheæ pennatus Ephebus
Attulit hybernas germina verna roſas.
Aut Nazarenigenæ qualis cùm Virginis ædem
Sparſit jeſſæi floris anhelus odor.
Denique Divorum qualis cùm gemmea ſtillant
Indigetum liquidis amphitheatra crocis.
O ſemel has liceat mihi ducere naribus auras:
Quæ modo languebam, ſana repente ſequar.
Murmuraque currentem ſociarum turba ſubibit,
Ut glomerat ſocios unda columba greges.

GIL.

GILBERTUS

In Cant.

Homil. 18.

TEnax eſt funiculus amor; amor affectuosè trahit, cui eſt id ipſum alloqui, quod eſt allicere: nihil amoris tenacius vinculo, nihil trahentius.

Quis

94

Quis mihi det fratrem meum sugentem ubera matris meæ, ut inveniam te foris, & deosculer te, & jam nemo me despiciat? *Cant.8.1.*

VOTUM IX.

Quis mihi det fratrem meum sugentem ubera matris meæ, ut inveniam te foris, & deosculer te, & jam nemo me despiciat! Cant. 8. 1.

QUis eumulet patrias tanto mihi flemmate ceras
Frater ut ad fratres annumerêre meos?
Non tamen hoc facio pro stirpis imagine votum:
Nulla mihi augendi sanguinis ambitio est.
Stirpe licet nostrâ sanguis tibi vilior esset,
Optarem fratrem te tamen esse meum.
Non pubente quidem vernantem flore juventa
Primis cui roseas vestiat umbra genas,
Sed puerum, toto qui nondum vixerit anno,
Lactis adhuc matet quem mea pascat ope.
Quique, ego quas fuxi, parvo trahat ore papillas,
Imideatque illos, quos ego sæpe, sinus.
Hoc ego vel simili cupiam te corpore fratrem
Si fueris major, non ego te cupiam.
Quin igitur nostris, mea vita renascere sæclis,
Ut videam cunas, pulso parve, tuas:
Et nisi fallor, habent pueri quid amabile mores,
Quoque carent juvenes, virque, senexque carent.
Usque suam quævis laudem sibi vindicet ætas,
Ille tamen pueros scilicet ornat amor.
An dubitas: alias puerili pulso vultu,
Ipse Deûm domitor, parvulus esset Amor?
Non nisi quod reliqui, magis hæc sit amabilis ætas,
Nullaque sit tantum, quæ quod ametur, habet,
Hæc quoque, cur voveam puerum. Te causa coëgit,
Crediderim, puero quod mage posse frui.
Quin igitur nostris, mea vita, renascere sæclis,
Ut videam cunas parve puelle tuas!
Tum mea, ceu nato, quoties daret ubera Mater
Parve, Tui toties copia prompta foret.

Prompta

Prompta foret noctuque, diuque domique, soriſque
Et ſine ſollicito copia multa metu.
Quin igitur noſtris mea vita renaſcere ſæclis,
Oſculer ut cunas parve puelle tuas.
Caſta, ſoror parvo quæ porrigit oſcula fratri,
Oſcula deriſor carpere nemo poteſt.
Et licet illa frequens ſpectaverit oſcula teſtis,
Illa tamen teſtis carpere nemo poteſt.
Et licet inceptas ſtiterint hæc oſcula voces,
Semper habent juſtas oſcula caſta moras.
O bona, quæ noſtris faveant ita Numina votis,
Teque velint fratrem ſic ſemel eſſe meum!
Naſcere parve puer, fraterque admitte vocari;
Omnia te mundi vota, preceſque petunt.
Quid præ lætitiâ, facerem tibi, parvule frater?
Ah! præ lætitiâ, quid tibi non facerem?
O quoties vetitis furtim deprenderer horis,
Pervigil, ad cunas, nocte ſtetiſſe tuas!
Quot tibi ſervitiis ſoror obſequioſa, ſtuderem,
Fortè vel officiis facta moleſta meis.
Nempe dato quoties depelleret ubere mater,
Depulſum geminis exciperem manibus:
Aut quoties trepidâ geſtare juberet in umbrâ,
Geſtarêre ulnis ſarcina grata meis.
Aut quoties blando dare languida lumina ſomno,
Somniferis caneret vox tibi noſtra modis.
Ipſaque cùm digitos cunis adhiberet agendis,
Ilicet hoc à me prenperetur opus.
Mox ubi te noſtræ concrederet anxia curæ,
Diſcedenſque, mihi diceret; eſto vigil:
Excubiis, ſoli prope Te mihi, parte, relictis,
Quàm facerem votis libera frena meis!
Continuò, tacitè, velo de fronte reducto,
Explerem aſpectu lumina noſtra tuo.
Inque tuo, fixis hærens obtutibus, ore,
Uterer oblati commoditate loci.
Et citò ſubjicerem capiti, colloque finiſtram,
Apprimeretque meo Te mea dextra ſinu.
Et tibi vix tactis furarer baſia labris,
Baſia ſic ſomno non nocitura tuo.
Quin igitur noſtris, mea vita, renaſcere ſæclis.
Ut ſemel optatas ſuavier ore genas?
Mox, ubi lactanti, ſenſim tibi creſceret ætas,
Primaque diſcenti verba docenda forent;
Diſcenti cuperem fieri, tibi parve, Magiſtra,
Blæſaque, truncatis verba præire ſonis:

Cùmque

Cúmque geri alterius nolles modo grandior, ulnis,
Aulus arundineo currere ſolus equo,
Inſtruerem ſtabili veſtigia figere greſſu,
Membraque conſtanti firma locare pede.
Tumque moleſto aliquid ſi offenderet obice ſaxum,
Tutus in extenſas exciperére manus.
Quin tua ſæpè velim falli veſtigia lapſu,
Lapſus ut amplexu ſuſtineare meo.
Nec tanti pretium peterem mihi grande laboris,
Suaviolo Pretium ſolveris omne tuo.

BONAVENTURA

Soliloq. Cap. 1.

IGnoravi quod tam ſuavis, & bonè JESU, *eſſet tuus amplexus, tam honeſtus attactus tuus, tam delicioſus convictus tuus: cùm enim te amavero, munda ſum; cùm accepero, virgo ſum.*

98

In lectulo meo per noctes quæsivi quem diligit anima mea; quæsivi illum, & non inveni. *Cant.* 3. 1.

VOTUM X.

In lectulo meo per noctes quæsivi quem diligit anima mea; quæsivi illum, & non inveni. Cant. 3. 1.

CAsta canunt nostræ suspiria, votaque Musæ,
Nullaque de thalamis vox, Hymenæe, tuis.
Ut sua corporibus, sic mentibus est quoque flamma,
Et prope deterior corpora flamma coquit.
Intus in accensis qui mentibus æstuat ignis,
Delicias liquidi solus amoris habet.
O quanto his Animæ, facibus melioribus ardent?
Oscula quam certâ dantque, feruntque fide!
Quam placidis castas complexibus itur in ulnas,
Quam sanctæ sociant mutua vincla manus!
Et suus hic etiam torus est genialis amori,
Quæque maritali fœdera nexta face:
Casta Cupidineæ sed fœdera nescia tædæ,
Nec, nisi quem cupiat Vesta subire torum:
Sed neque cycnæis hic turget calcitra plumis,
Farraque Amyclæo vellere fulcra tument.
Quo duo tam casti thalamo sociantur amantes,
Lectus olorinas non habet ille nives.
Lectulus auspicio tantorum stratus amorum
Mens est lætitiæ pace quieta suæ.
Lectule, pax animæ, cœlestis lectule tedæ:
Pronube fidereis lectule aaste toris!
Tu sponsi atque Animæ thalamus secretus amantum,
Solus es, & tantis dignus habere faces!
Hoc ego consuevi, meditans, traducere noctes,
Cùm requiem pulso cura sopore negat.
Hoc meus ille, meos rapuit qui primus amores,
Est solitus vigili secubuisse toro.
Et mihi tunc imas urit fax Dia medullas.
Inque vicem flammis uritur ille meis.
Tunc desideriis querimur fine voce loquentes,
Mutaque plus verbis lacryma vocis habet.

At nova quæ subiti fit, nescio, causa recessûs;
Subvereor, vitio sit data causa meo.
Nam mihi jam spatio plus visus abesse diurno,
Et secùs atque solet nocte fuisse foris.
Hæccine signa forent mutati forsan amoris?
Aut illum melior lectulus alter habet?
Hei mihi quàm miseris ea nox fuit acta querelis,
Quæ sine te, viduâ nox fuit acta domo!
Jam propè consistebat medio vaga Cynthia cœlo,
Altaque sopierat lumina lassa quies;
Cùm mihi visa tori pulsâ vox dicere spondâ;
Surge, parat thalamo sponsus abire tuus.
Suscitor, & piceos oculis detergeo somnos,
Impositum cubito sustineoque caput:
Et desolatas impleus ululatibus ædes,
Sollicitâ, dormis lux mea? voce rogo.
Hei mihi: responsum nullum dedit ille roganti,
Fugerat è thalamis transfuga nempe meis.
Protinus accenso reperi vestigia lychno,
Quæ cuperem nunquam visa fuisse mihi.
Die meus, exclamo, quò fugit, lectule, sponsus?
Perfide, die meus heu: lectule, sponsus ubi est?
Et vagor, & toto velut amens erro cubili,
Ut tua te viduâ luxit Alexi domo.
Quos ego tunc animo sensi effervere tumultus,
Cygnæus fuerat Pax cui fida torus:
Quæ mentem subitò insanæ vertêre procellæ,
Insolitam dubiis pandere lina Notis:
Quàm sterili jacuit damnatum pectus arenâ,
Dia cui æthereis vena scatebat aquis:
Jam gravidos labor est oculos attollere cœlo,
Oraque divina solvere laude, labor.
Jam neque sacra valent priscæ in certamina vires,
Quæ modo lusus erant prælia, facta dolor.
Scilicet optatâ, dum felix uterer aurâ,
Aurea moliculus Pax mihi lectus erat.
Tunc, ut inexpertis Tiro temerarius armis,
(Omnia qui linguâ prælia victor agit)
Optabam rapidis caput obtectare Tyrannis,
Aut animam pulcrâ fundere posse nece.
Tunc & Apolloniæ mihi credita flamma, rosetum,
Tunc rota Costiadæ Virginis, esse trochus:
Visaque sunt Agathæ gemini duo vulnera, torques,
Blandaque Blandinæ, Taure, putatus ovis;
Denique barbarici laniena infanda macelli,
Totaque carnificum visa theatra, jocus.

Nempe

Nempe erat in calidis tam fervida flamma medullis,
Aurea cum placidus Pax mihi lectus erat.
At simul ac sponso calor hic abeunte recessit;
Frigidior Scythico mens mihi facta gelu est.
Sic nova, quas Zephyris spirantibus educat Æstas,
Decoquit immeritas una pruina rosas.
Lampada sic tenui Pallas quam nutrit olivo,
Extinguit tremuli bucca soluta Noti.
Ah! ma è, te placido quæsivi sponse cubili;
Qui Crucis in thalamo reperiendus eras.
Pax mihi lectus erat. Tibi Crux erat aspera lectus,
Hoc te debueram, quærere sponse, toro.
Lux mea, jam quota Te quærendo perdita nox est?
Sed quæsivi, ubi non inveniendus eras.

GREGORIUS

In Ezech. Hom. 19.

Dilectum in lectulo quærimus, quando in præsentis vitæ aliquantulâ requie Redemptoris nostri desiderio suspiramus. Per noctem quærimus? quia etsi jam in illo mens vigilat, tamen adhuc oculus caligat.

102

surgam & circuibo civitatem, per vicos & plateas quæram quem diligit anima mea: quæsivi illum, & non inveni. *Cant.* 3. 2.

VOTUM XI.

Surgam & circumbo civitatem, per vicos & plateas quæram quem diligit anima mea: quæsivi illum, & non inveni. Cant. 3. 2.

TAndem, ferò licet, meus est mihi cognitus error;
Si bene quæsissem, sponse, repertus eras!
Credideram placido somnos te carpere lecto,
Commodus, ut video, non fuit ille toro;
Quid faciam? cœptæ pergam dare membra quieti?
Et sine te somnus lumina nostra teget?
Ah, sine te, nequeam solito dare membra sopori,
Aut ullâ, sine te, sponse, quiete, frui!
Non si somniferis invitet lympha susurris,
Lympha cavernoso præcipitata jugo;
Aut nemorum blandis agitata cacumina ventis,
Multaque, quæ sylvis garrula cantat avis.
Aut Helicomadum, Parnassia turba, Dearum,
Aut pater auratæ Delius ipse lyræ.
Nec tua discutiant mihi, Somne, papavera curas;
Humida nec virgâ tempora tacta tuâ.
Noxia nec vigilem quæ sopiit herba Draconem,
Fistula quæque oculos condidit, Arge, tuos!
Vix ubi composui luctantia lumina somno,
Rumpitur indomito cœpta dolore quies.
Et nullam accipiunt oculisque aut pectora noctem,
Quin mihi, nox etiam creditur una, decem:
Fingit & assiduè de te mihi somnia Morpheus,
Nec fugis ex oculis flebilis umbra meis!
Cur toties igitur somni mihi nocte petuntur,
Si mihi nulla venit, nocte, petita quies?
Eripiar stratis, mediamque vagata per urbem,
Quo fors aut ratio me volet ire, ferar.
Et circumspiciens, num forte quis angulus abdat,
Quæram quem propriâ diligo plus animâ.

Quæram portiebus, quæram ſtabuliſque, caſiſque,
Perque ſemel tritas, ibo, redibo vias.
Nec male perſpectæ fallet ſpecus ulla latebræ,
Nec quem tranſiero circulus ullus erit.
Qualis odora canis veſtigia preſſa ferarum
Merſa nare legens, luſtra, ruboſque ſubit:
Aut qualis ſiculas Ops errabunda per urbes,
Aſpicit an flores perdita Nata legat.
Buraque piniferis veſtigans avia tædis
Perſephonem ſtygiis optat adire vadis.
Aut potius Solymis qualis vaga Magdala campis
(Cùm flebat Domini marmor inane ſui)
Saxa per alta rudeſque ruit furiata per agros
Quà dolor anceps, quà rapiebat amor.
Omnibus una locis aderat, comes omnibus una,
Una ſuper Domini funere multa rogans.
Attica ſic viduo volucris gemit anxia nido,
Luctiſoniſque nemus perſonat omne modis:
Et circum, ſuprâque volans, nunc ardua ſummo
Vertice, nunc imâ pendula fronde ſedet;
Et raptam ſobolem, raptoris & aucupis artes
Heu! conſanguineo nunciat orba gregi.
Haud aliter cunctis luſtravi compita vicis,
Non tamen eſt ullo præda reperta loco,
Infames vici, loca deteſtanda plateæ,
Decepto toties compita trita pede!
Amiſſum in thalamis, foris hîc reperire putabam,
Sed malè quæſitus, perditus uſque latet.

AM-

AMBROSIUS,

De Virg.

Lib. 3.

Non in foro, non in plateis CHRISTUS *reperitur. Non est* CHRISTUS *circumforaneus:* CHRISTUS *enim pax, in foro lites:* CHRISTUS *justitia est, in foro iniquitas, &c. Fugiamus ergo forum, fugiamus plateas.*

Num

106

Num quem diligit anima mea, vidistis? Paululòm cùm pertransissem eos, inveni quem dilexit anima mea; tenvi illum, & non dimittam. *Cant.*3.3.

VOTUM XII.

Num quem diligit anima mea, vidistis? Paululum cùm pertransissem eos, inveni quem diligit anima mea; tenui illum, & non dimittam. Cant. 3, 3.

REstat adhuc totâ omissus locus ullus in urbe,
Aut regio nostro non peragrata pede?
Flammiferis cunctæ facibus luxere plateæ,
Nullaque vel minimæ compita spreta viæ.
Nec mihi: quos vicos, quæ non loca tristis obivi!
Urbs etiam in tantâ defuit urbe mihi.
Sed quid in hos frustra juvat occubuisse labores.
Si nondum semper quæro, nec invenio?
Ergo domum lacrymans, vestigia retrò ferebam,
Quique rogaretur, nemo visitor erat:
Cùm propior portis è mœnibus aufero gressum,
Et vigil ad portas occupat ecce cohors.
At procul, hæc dixi, quem diligo fortè latebis;
Et subitò, vigiles, reppererintne? rogo.
Illi, cum tacito convertere lumina risu,
Verbaque dentatis reddere salsa jocis.
Et quidam: quisnam ille tuus quem diligis? inquit,
Absque suo nosci nomine posse putas?
Parcite, respondi, tam rusticus est mihi candor,
Scire omnes rebar, quis meus esset amor.
Nec magè vel Pyladis notum vel nomen Orestis,
Neve tuum, Thysbe; Pirame, neve tuum?
Vosque etiam, quamvis, quem diligo, scire negetis,
Scire, nec ignotum posse latere, puto.
Obsecro, die igitur Custodia pervigil urbis?
Non meus hæc vobis tendere visus amor?
Ille meus, propriâ quem plus ego diligo vitâ,
Qui quoque me vitâ plus amat ipse suâ.
Dicite, quando abiit? quantillo tempore mansit?
Quâque prehensurum se simulavit iter?

Hæc

Hæc iit aut illac? dextrâ vel fortè finiſtra?
Solus erat? ſocijs an comitatus erat?
Excubiæ falſis iterum riſêre cachinnis:
At mihi falſa meas obruit unda genas.
Tranſieram: ſponſi neque ſpes ſuper ulla videndi,
Menſque erat in damni merſa dolore ſui.
En ſubitò, dum cuncta animo triſtiſſima volvo,
Nullaque, quam tantæ, vota minora ſpei;
Ille meus, totâ toties quæſitus in urbe,
Jam non quæſitus conſtitit ante oculos.
Exiiii, miſtoque metu perterrita, gaudens
Vix potui propriis credere luminibus.
Et, Tene aſpicio, mea lux, mea vita? volentem
Dicere, vox hærens faucibus impediit.
Qualis ubi viſo coniux inopina marito,
(Quem mendax tulerat rumor obiiſſe diem)
Obſtupet, ac viſâ veluti percellitur umbrâ,
Optantemque ioqui, pallida facta, fugit.
Nec niſi jam noto reducis fidentior ore,
Audet in amplexus conjugis ire ſui?
Tumque veretur adhuc, ne le malè credula falſa,
Inque fidem levior decipiatur amor:
Sic ego, dum trepido red ere in pectore vires,
Teque iterum ante oculos, ſponſe, reviſo meos.
Subdubitans, ſperanſque timenſque & amore fatiſcens,
Tune es, quem video, clamo, vel umbra tui?
Ah ſponſe: ah non es: non es, quem diſigio, non es:
Imò es, quid dubito? numquid es? haud dubito.
O mea lux, video, te nunc video, mea vita!
Nil ultra dubito, lux mea, te video.
Agnoſcenſque tui vocem præſentis & ora,
Involo in amplexus, ſponſe reperte, tuos!
Jamque ego te teneo, neque per vaga compita quæram,
Ludibrium, vigili nocte futura gregi.
O mea ſi geminis mutantur brachia vinclis,
Atque manus manicis, compedibuſque pedes!
Quàm te complicitis, mea lux, amplecterer ulnis?
Arctius amplexu, vitis & ulne tuo.
Arctius anguipedum manibus, pedibuſque hederarum,
Queis obit annoſas herba marita domos.
Sed neque te noſtri laſſent, mea vita, lacerti!
Sæpè nec errantes per tua colla manus:

Long

Longa Tui ſubeat, mea lux, abſentia mentem,
Nec niſi penſari tempore poſſe putes!
Ah citò tam longi quereris compendia damni:
Vix ego jam cœpi, tu ſatur, ecce fugis.
Non ita diſcedes, non tam citò liber abibis,
Non niſi pugnando victeris, effugies.

BEDA,

In Cant. Cap. 3.

TAntò inſtantiùs inventum tenui, quantò tardiùs, quem quærebam, inveni.

Mihi

110

Mihi autem adhærere Deo bonum est, ponere in Domino spem meam. *Psal.* 72.

VOTUM XIII.

Mihi autem adhærere Deo bonum est, ponere in Domino spem meam. Psal. 72. 28.

Quam mea per varios vita est exercita casus!
Ut pila percussu pulsa, repulsa manus.
Munera belligeri primum placuere Gradivi,
Armaque, spe laudis, sanguinolenta tuli.
ma dabant animos, & erat spes omnis in armis:
Ceu foret hæc votis meta futura meis.
pe vigil tetricas traduxi cantibus horas,
Et custos speculæ tædia longa tuli.
et semel admonitu fraus hostica prodita nostro est,
Cum signum, toties, ore, vel ære dedi.
didici sæpis fossam producere castris,
Et fide præfixas impediisse vias.
nia etiam subitæ faciem componere pugnæ,
Et trepidis animos addere, voce, globis.
nisque non tenuit belli quis certior ars es,
Militis auxilio seu ducis esset opus.
quoties Libycas pressit pes lassus arenas,
Et cecidit madidis fudor in ora comis!
aque magnanimus timuit fumantia pulvis;
Nec tamen unda, sitim quæ recrearet, erat.
quoties gelidos fluviorum innavimus alveos!
Ære gravante humeros, ære gravante caput.
aque prensatos retinebant mordicus enses,
Nando per obstantes cum veherermur aquas.
lantem tenuit jam tot me Maspiter annis,
Principioque pedes, sine meretrice eques.
oque tegor, decimâ fuit ictus arundine thorax,
Læsaque sunt totidem cassis & umbo locis.
thifero cecidit sonipes mihi territus ictu,
Cassa quater, galeæ culpide, rapta fuit.
ua animam præceps in aperta pericula misi,
Dum nimis hostili dextera cæde calet!
alia tamen nostro tunc sunt data vulnera tergo:
Omne sed adverso pectore vulnus erat.

Nempe

Nempe gradum tenui, contra ferrumque faceſque,
Teſaque, præcipiti grandine plura tuli.
Perque meo ſactos gladio ſpatiabar acervos,
Impoſito ſibi gens corpora ſtrata pede.
Quis putet, hoc tantis caput inſuperabile bellis,
Non etiam bellis, vota tuliſſe ſuis?
Heu mihi! poſt partas proprio tot ſanguine laudes,
Poſt tot ad infernos funera miſſa lacus;
Poſt toties meritas gladio victore coronas,
Poſt tot fixa tuo ſigna, Gradive, tholo!
Una tot egregios delevit culpa triumphos,
Nec fuit ulla ſuper nominis umbra mei.
Et gravis in pœnam me diruit æde Tribunus,
Juſſit & incincto turpiter ire ſago.
Gloria quin odiis populoribus obruta vertit,
Sic cecidit tanto Marte petitus honos.
O utinam potius pro te, Deus, arma tuliſſem!
Non ita caſſa ſuis laudibus arma forent.
Te ſuper, intrepidâ melius ſpe, vota locantur,
Ut ſundat trepidas anchora fida rates.
Ergo ſuum Odryſio poſitum ſuſpendimus enſem,
Æraque ſunt curvæ juſſa valere tubæ.
Tum lucra, tum vigiles, lucro arriſêre tabernæ,
Unaque Mercurio cura litaſſe fuit.
Tum piper & lanas Lydo reparavimus auro,
Veximus & gravidâ grana merumque trabe.
Noſtraque Barbaricos tetigerunt linteа portus,
Et ſinus invectâ vix ſine merce fuit.
Scilicet è minima magnum recogere quæſtum,
Maximus hac ſtudii parte triumphus erat.
Creverat aggeſtis jam denſa pecunia nummis;
Nec domus immenſas arcta tenebat opes.
Claſſis & ambuſtis onerata redibat ab Indis,
Sed periit, patriis proxima claſſis aquis.
Plurimus implebat tabulas mihi debitor ambas,
Credita perjurus debitor eſſe negat.
Ergo velut liquidis ſal creſcit & interit undis,
Ut creviſtis opes, ſic periiſtis opes.
O quanto placidos tranquilliùs exigit annos,
Qui neque lucra cupit, qui neque bella movet!
Dives Athlantiade, tua linquo negotia, dixi,
Nulla mihi veſtrâ merce redempta quies.
Quid facerem, toties fruſtrantibus omnia votis;
Marte negante decus, Mercurioque fidem?
Regis in ignotam ſubrepſi nobilis aulam,
Magnaque mox Regi fama relata mei eſt.

Si voco, & videor, placidoque arridet ore;
Dum loquor, & pronâ Principis aure fruor:
Scilicet quid fuerit quod Rex ita cœpit amare;
Non fuit hoc meriti, sed mage sortis opus.
Seu fuerit virtus, seu sors, seu Regius error,
Maximus exiguo tempore crevit amor.
Sæpè diem nocti conjunximus, inde loquendo,
Non fuerat visus præcipitasse dies.
Sæpè domi tacitas lusu traduximus horas,
Unaque sæpè foris mensa duobus erat.
Non ita Sejanum Latiæ favor extulit Aulæ,
Clitus Alexandro non ita carus erat.
Commodus haud tantùm potuit tribuisse Cleandro,
Aut Constantini plus amor Ablavio.
Jamque sua fateor, favor hic, novitate placebat,
(Ut procè non solitæ res novitate placent.
Aulaque felicem, felicem turba vocabat,)
Quod mihi tanta Ducis gratia parta foret.
Vah! nimis infidis subnixa potentia sceptris,
Quæ minimo sortis turbine versa ruit!
Ecce, minax tetricos cœpit Rex ducere vultus,
Nec tamen est vitio gratia læsa meo:
Hei mihi! cœptus amor, subitam se vertit in iram,
Hostis & è patrio cogor abire solo.
Et veteres auxi casu, nova fabula, fastos;
Fabula sic elegis tristè canenda meis.
Arcadii Eutropius, Stilico redivivus Honori,
Et Constantini Cæsaris Ablavius.
Clitus Alexandri, Tiberi Sejanus imago,
Heu nimis historiæ vera fuere meæ!
O Deus! ô quantò tranquillus exigit ævum,
Qui locat in sceptris votaque, spesque tuis!

AUGUSTINUS
In Psalm. 36.

RElinque omnes amores, pulcrior est ille qui fecit cœlum & terram.

114

Sub umbra illius, quem desideraveram, sedi. *Cant. 2. 3.*

VOTUM XIV.

Sub umbrâ illius, quem desideraveram, sedi. Cant. 2. 3.

FOrs iter ignotas longum meditabar in oras,
Et bona jam cœptæ pars erat acta viæ.
Utque solet lassus metam spectare viator,
Credebam spatiis pauca deesse meis.
Ut cœpi reliquos metiri provida passus:
Majus erat medio, quod superabat iter.
Hei mihi! tum refugæ ceciderunt corpore vires,
Totque, mihi durus, millia visa labor.
Ergo oculos, cœlo miserâ cum voce tetendi,
Ferret an hinc aliquis, voce vocatus opem?
Et mihi, quis dixi, dabit hisce sub æstibus umbram?
Solis ab infesto verberor igne caput.
Aspice, sub plantis quàm serveat arida tellus,
Siccaque semustos urat arena pedes.
O nemora: ô riguæ, frondosa cacumina, sylvæ:
O latebræ: ô fontes: arboreæque domus!
O utinam, virides pandat mihi populus alas,
Aut caput hoc, mali fronde comante tegat!
Audiit ille meas solitus lenire querelas,
Cujus erat toties umbra petita mihi.
Et scio, quò properas, scio, quas ait, arripis oras,
Et scio, quàm toties anxia poscis opem.
Cœlestis Solymæ longinquam tendis in urbem,
Quamque agis in terris, huc tibi, vita tua est.
Jamque gravat longi te tanta molestia cursûs,
Et cuperes mali fronde virente tegi;
Ecce tuis venio sperata laboribus umbra,
Quamque voves, placido tegmine, malus ero.
Aspicis hærentes funestâ ex arbore palmas,
Quosque fodit geminos cuspis acuta pedes?
Aspicis innumero laniatum vulnere corpus?
Aspicis? heu vix est corporis umbra mei!
Hæc tibi quæsitam sessæ dabit umbra quietem,
Portus & in duris, hæc tibi malus erit.

Dixerat, & vires subitò rediere jacenti,
Tanta loquente Deo, visque vigorque fuit.
Tunc ego suspiciens, in sponsum lumina fixi:
Hei mihi, suspensus de Cruce sponsus erat!
Et qualis, sponse, inquam, hæc est, quam tristis imago?
Hæccine erit capiti Malus aprica meo?
Hoc ego sanguineâ languens residebo sub umbrâ?
Tu, crucis infami stipite fixus eris:
O mala Malus: & infelix, quæ te manus unquam
Fixit humo: manus hæc, cæde cruenta fuit.
Attamen hæc lætos malo jacit ardua ramos,
Utque rubens pomifero, umbra dat apta toros;
Umbra dat apta toros, sed [illegible] apta fopori;
Ah! magis hæ lacrymis, Malus & umbra petunt!
O bona Malus: & O felix, quæ te manus unquam
Fixit humo: hanc sidus jam decet esse manum.
Ah! video, cui te similem mi sponse, vocabo,
Sæpè mihi umbrifera muhere fœcte domus.
Qualis onusta rubris latet fus brachia pomis
Spargit, & apta siti munera Malus habet,
Exsuperatque suas; numerosa fruge sorores,
Una nemus lassis, hospitibusque Pecus:
Talis es æstivis mihi sponse, cælestibus umbra:
Lymphaque dum sitio, dum famecoque, cibus.
O quoties ego te? quoties, mi sponse, vocavi,
Ut semel illa meum conderet umbra caput?
Hic ego, si liceat, dixi, gemebunda sedebo;
Ut sedet amisso mœsta columba viro.
Et modo purpurei concreto sanguine crines,
Et modo materies, labra doloris erunt.
Nunc oculi ante oculos, nunc frons, nunc pendula cervix,
Nunc os, nunc atro barba cruore madens.
O quoties latus hoc, lacrymansque, gemensque videbo?
Ne videam, lacrymis impedíarque meis.
Multa tamen dabit hoc unum mihi vulnera, vulnus
Sancia dum geminos labar ad usque pedes.
Tunc que iterum amplexu lignum lacrymabile stringens.
Sublimibam hæc plantis verba suprema tuis:
En duo qui caulem præbent sibi mortis, Amantes
Mergitur hæc lacrymis, ignibus ille perit.

HO-

HONOR.

In Cap. 2. Cant.

Apud Delr.

UMbra *sit ex corpore & luce, & est itinerantium refrigerium ab æstu, & protectio à tempestate. Arbor vitæ, scilicet* malus, *est* sancta Crux, *fructus ejus* CHRISTUS; umbra, *tutela vel refrigerium humani generis.*

Quo-

Quomodo cantabimus canticum Domini in terrâ alienâ? *Psal.*137.4.

VOTUM XV.

Quomodo cantabimus canticum Domini in terrâ alienâ? Psal. 137. 4.

QUid toties cantus iterare iubetis amici.
Seu lubeat digitis, seu juvet ore loqui?
Lætitiam cantus poscunt, animique quietem,
Turbida cùm mens est, os digitique dolent.
Quin mage cantandum cum mens tacet, ægra, monetis,
Tuneque opus esse lyrâ, tuneque opus esse chely.
Nempe suo nimium demersa dolore laboret,
Aut intenta suis, sit nimis ipsa malis.
Quid quod opem certæ promittitis usque medelæ,
Vestra nec exemplo dicta probante carent?
Dicitis hanc causam cur lassus navita cantet,
Sollicitat celeri cùm freta lenta manu.
Quique gregem virides pascendum ducit in agros,
Non nisi ne nimium sit mora longa, canit.
Et canit ut fallat fastidia longa viator,
Miles & ut cantet, noxque laborque facit.
Non ego quòd faciunt, miles, nauta, atque viator,
Quodque facit pastor, damno rebellis opus.
Adde quod & Dominæ jam dudum assueta querelis,
Ad solitos gemitus plus mea lingua valet.
Vixque retentanti jam carmina prisca subibant,
Musica quin etiam res mihi visa nova est.
Utque timet longo veniens è carcere Solem,
Sic mea lætitiam lingua, modosque timet,
Ad numeros quoties fuit impetus irrelictos,
Aut solitam digitis sollicitare chelym:
Aut docto querulas impellere pectine chordas
Aut mollem articulis increpuisse lyram;
Aut leve ceratis modulari carmen avenis,
Aut voci liquidas associare fides;
Heu: toties lacrymæ sunt, me tentante profusæ
Et lacrymis, digiti, voxque retenta fuit!
Mox fluctata iterum cantu deducere vocem,
Et querulâ digitos attenuasse lyrâ;

Ne quicquam adversis sensi me tendere musis,
Ulla nec est nostrâ barbitos icta manu.
Interea longâ jam desuetudine pigra,
Artem dedidicit voxque manusque, suam.
Nec si nunc studium gravitatis inane retentem,
Molleseant studio tristia fata meo.
Esto, sciam levibus tamen addere carmina nervis,
Aptaque mutandis sit mihi lingua sonis:
Et vincam Aonias digitis, aut gutture Divas,
Et mea sit melior, Marsia, Canna tuâ:
Panaque multiforam cogam submittere bilxum,
Et superem Thressæ stamina docta lyræ.
Quæstibus an cantu videor debere teneri,
Maxima cui flendi copia semper adest?
Ah! bene ne cantem, mihi per mala plurima cantus
est,
Vertit & in morem, jam mihi pene dolor.
Nec locus, ut cantem, patitur, neque tempora
sunt,
Utque locus sinat aut tempora, mœror obest.
Quid? vultis patriâ procul à tellure jacentem,
Externo patrios orbe sonare modos?
Parcite, fortunæ nimis exulis ista repugnant:
Non est conveniens cantibus ille locus.
Exul & à patrio tam longe dissita Cœlo,
Impellam patriæ dulcia fila lyræ?
Parcite tam miserum fortunæ vulnus habenti,
Cantandi externo nulla libido solo est.
Tristia flebilibus manant mihi lumina rivis,
Et video sestam posse ferire chelym?
Semper in obtutu vigilat mens ficta malorum,
Et cytharâ videor posse, vel ore loqui?
Heu: nimis infistunt præsenti pectora fato,
Et numquam exilii sensus acerbus abest.
Si quisquam his rubeat Amphiona vivere terris,
Aonio numquam pectine tangat ebur.
Respectu Euridicen propero cum perdidit Orpheus,
Illicet artifices obriguere manus:
Et manibus cecidit leve cum testudine plectrum,
Fractaque sunt casu garrula fila suo.
Quid mihi, non una fatorum clade sepultæ
Præcipitis, toties ungue ciere fides?
Dum circumspiciens, ubi sim, te, Patria, specto:
Heu cadit aspectu mens labefacta tuo!
Cum semel, ô sperata diu, tibi Patria reddar,
Tunc ego voce canam, tunc ego mente canam.

Au-

AUGUSTINUS

Medit.

Capite 35.

UTinam possem talia dicere, qualia hymnidici Angelorum Chori! ô quàm libenter me in tuis laudibus totum effunderem!

N Adju-

122.

Adjuro vos, filiæ Hierusalem, si inveneritis Dilectum meum, ut nuncietis ei: quia amore langueo. *Cant.*5.7.

SUSPIRIA ANIMÆ AMANTIS.

LIBER TERTIUS.

SUSPIRIUM I.

Adjuro vos, filiæ Hierusalem, si inveneritis Dilectum meum, ut nuncietis ei: quia amore langueo. Cant. 5. 7.

Cœlestes animæ, Solymæ cœlestis alumnæ,
Quæ teritis niveo cærula templa pede;
Vos ego, vos numquam violando carmine testor,
(Si meus est vobis fortè repertus amor)
Dicite, quòd cæcâ. sic ejus langueo flammâ;
Languet ut Assyrio flosculus ustus agro.
Nempe suas nuper cùm spargeret ille sagittas,
Delituit propriis mistus arundinibus:
Et summâ trifidi præfixus cuspide teli,
Cor mihi, ceu Parthi, canna redunca fidit.
Ah quibus, ah quantis tum pectus amotibus arsit:
Non furit Ætneo sævior igne rogus.

Nunc igitur cupidus de me si plura rogabit,
(Namque solent cupidi multa rogare proci)
Dicite, languentis quæ sit mea visa figura;
Pluraque, languentem non potuisse loqui.
Si roget; an lento mihi febris inæstuet igne?
Dicite, quod nullo febris ab igne coquar.
Si roget, an mortis proprior sim visa periclo?
Dicite quæ vobis ore tacente, loquor.
Dicite, nulla meis vos reddere nuncia verbis,
Sed fati tantum reddere verba mei.
Si lubeat nostros tamen illi noscere vultus,
Nec grave sit vobis dicere, qualis eram.
Hac, præcor, aut simili, tum me depingite formâ,
Quâ sciat, & morbi quæ sit origo mei.
Dicite, quod jaceam tenebris exlanguis obortis,
Succiduo in nudum corpore lapsa solum.
Sintque hebetes oculi, mediâ ceu morte natantes,
Inque sinu jaceat languida facta manus:
Nec rosa picta genis, neque viva corallia labris,
Venaque vix, quamvis pollice tacta, micet:
Jamque diu nullo constet me vivere signo,
Quam quòd anhelanti pectore sæpe gemam.
Quodque mihi certam non possim fingere caussam,
Cur toties nullo læsa dolore querar:
Non possim, nisi fors genitu se prodere cogat,
Qui genitum to ies pectore rupit Amor.
Hæc reor, hæc nostri fuit unica caussa doloris,
Et quid amans esset nescio, amansque fui.
Hoc fuit, hoc toties me suspirare coëgit,
Per gremium injussæ cum flueretis aquæ.
Hoc fuit ut, quamvis toties aliena loquentis:
Illius assiduè nomen in ore foret.
Ergo meis, oro Dilecto hæc dicite verbis:
Illius immodicâ quod cremor ægra face:
Dicite, quod lento sic torreor illius igne,
Ut rosa cœlesti torrida facta cane.
Dicite quòd longâ sic ejus langeo flammâ,
Ut languens flore â lilia cana comâ.
Dicite quodque mei caussa unica sit languoris,
(Qui simul est mortis, caussa futurus) Amor.

RU-

RUPERTUS

In Cant.

ANnunciate, quia amore langueo *præ magno faciei ejus videndæ desiderio, vitæ tædium patior, & vix præsentis exilii moras sustineo.*

126

Fulcite me floribus, stipate me malis; quia amore langueo. *Cant.* 2. 5.

SUSPIRIUM II.

Fulcite me floribus, stipate me malis; quia amore langueo. Cant. 2. 5.

O Amor! ô quantis torres mihi viscera flammis!
O Amor! ô animi blande Tyranne mei!
O Amor! ah tantos qui pectore comprimat ignes
Parce vel in vapidos dissoluor cineres.
Parce Amor, ô toties repetitis parce sagittis!
In nova, pars animis vulnera, nulla vacat.
Parce Amor, & nocuæ procul abjice tela pharetræ,
Proxima, quam jacies, figet arundo necem.
Ah perii! neque nota mihi suspiria duco,
Quæ sonat, ignoto vox ab amore sonat.
Scilicet arcanos penitus grassatus in artus,
Jam mea, victor ovans, regna subegit Amor.
Me miseram! tantos nemo miserabitur ignes!
Nemo vel è terris, nemo vel è superis!
Tuque meus (tanti causa unica qui tormenti es)
Tu meus, hæc sicco lumine cernis Amor?
Vos saltem Ætherii Cœlo properate coloni,
Vos, quibus à simili mens calet icta face!
Ferte rosas, date mala & odoræ Chloridis herbas,
Quidquid & Alcinous, Floraque quicquid habet.
Ferte rosas, date mala ardentibus obvia flammis,
Mitior in malis est amor, inque rosis.
Ferte rosas manibus calathis effundite mala,
Fors erit hinc nostris cerra medela malis.
Sed quid ago? quid posco rosas? quid pomula mala?
Est dolus in malis, est dolus inque rosis.
Forsan amor falsi tegitur velamine mali,
Aut sua spinifera occultat arma rosis.
Perjuro simplex malo delusa Cydippe est.
Et Venus armatæ cuspide læsa rosæ.
Nolo tuas Cytheræa rosas, tua mala, Cydippe,
Nescia perfidiæ, mala, rosaque volo.
Quales Dorotheæ superis tulit ales ab hortis,
Canaque quas stupuit bruma rubere rosas.

Quale Tibi Elyſio venit Luduina vireto
Angelico carptum pollice liliolum.
Has mihi poſco roſas, hæc mala, hæc lilia poſco,
Neſcia perfidiæ lilia, mala, roſas.
His mihi vernantem viridi ſuper aggere lectum,
Fictaque puniceis ſternite fulcra crocis.
Piſcinaque è lento fiat pulvillus hibiſco,
Piſcina quam viridi farciat herba toro.
Jungite vimineis collecta liguſtra quaſillis,
Et pluat in laxos lutea Caltha ſinus:
Junceaque egregiis onerate caniſtra Hyacinthis,
Miſceat & calyces Bellis amœna ſuos:
Spicaque, Narciſſuſque & apex ſtellatus Amelli,
Pulcraque cæruleis cum Cyanis Anemon.
Et Nymphæa marina, immortaleſque Amaranthi,
Iridis & Violæ multicoloris opes.
Junctaque Smilacibus Pæonia regia parvis,
Cunctaque quæ Pæſto divite ſerta virent.
Addite decerptas Arabo de cortice frondes,
Et Myrthum & Daphnen, Cecropiumque Thymum,
Serpillumque, Chamæmelumque, Aloënque, Ciperumque,
Et Nardum & Tymbram, Cynnamaque & Caſiam.
Et Coſtum & Stacten & olentis germen Amomi,
Et Cilicum totâ ſternite meſſe ſolum.
Sternite, & hoc animæ quidquid ſuper exſpirandum eſt,
Roſcidulis, ſinite, elangueat in foliis.
Tunc ego ſic moriens componam leniter artus,
Ut Roſa deciduas unguë refecta comas.
Aut moritura graves inclinant Lilia culmos,
Quæque halant animas gramina meſſa ſuas.

GIS-

GISLEN

In Cant.

Cap. 2.

Bonus certè languor, cùm infirmitas hæc non ſit ad mortem, ſed ad vitam; ut glorificetur Deus per eam. Cùm ardor, febriſve iſta non ſit ab igne conſumente, ſed ab igne potiùs perficiente.

Di-

130

Dilectus meus mihi, & ego illi, qui pascitur inter lilia, donec aſpiret dies, & inclinentur umbræ. *Cant.*2.16.

SUSPIRIUM III.

ilectus meus mihi, & ego illi, qui paſcitur inter lilia, donec aſpiret dies, & inclinentur umbræ. Cant. 2. 16.

Oelices animæ? populus genialis Amantum,
Quos amor irruptâ nectit utrimque fide!
Non ego præ veſtrâ, fortunam optavero Regum,
Nam puto Cœlicolum vos ego ſorte frui,
ed neque jam Siculi mirer nova vota Tyranni,
Optantis Pythiæ tertius eſſe comes.
Ecquis enim ſociis medius neget eſſe duobus,
Quos ſibi tam ſancto fœdere junxit Amor?
Area conditio, quoties redamantur amantes,
Reddit & alternas mutua flamma vices!
Hæc ego me toties optavi lege beatam,
Ad ſua cùm trepidam ſigna vocaret Amor.
O quoties dixi, ſi quando cogar amare,
Non niſi qui pariter me redamârit, amem!
Audiit optantem volucrum Deus ales Amorum,
Et quid, ait, dubitas? ut redameris, ama.
Vicino extimui præſentis Numine Divi,
Attonuitque meum vox inopina caput.
Ecquid inexpertam puer, inquam, perfide caſtris,
Auſpiciiſque jubes ærа merere tuis:
Sæpè quidem juveni mihi narravêre ſodales
Gaudia quanta ſuis polliceatur Amor.
Sæpius at contra monuit me ſedula nutrix,
Cùm ferrer gerulo farcina parva ſinu.
Vera nimis reputata Peligni oracula vatis,
Quæ cecinit caſtis ingeminanda choris:
" Quot lepores in Atho, quot apes paſcuntur in Hyblâ
" Cærula quot baccas Palladis arbor habet:
" Littore quot conchæ, tot ſunt in amore dolores,
" Res eſt ſolliciti plena timoris Amor.
Semper enim miſeros timor ille flagellat amantes,
Ne ſors non redamet, quem tamen alter amat.

Fida

Fida vel alterius si sint rata fœdera vinclis,
Tum gravis, ut constent fœdera, cura subit.
Curre per historias; quotus, heu! securus amavit?
Hunc brevis, hunc fictus iudificavit Amor.
Quâ Paris Oenone sine vivere posse negabat,
Oenonem potuit deseruisse Paris.
Dilecti Hypsiphile non mansit Jasonis uxor,
Non mansit reducis, ficut euntis erat.
Thesea crudelem quoties Ariadna vocavit,
Navigio numerum questa deesse suum!
Quin etiam levibus monstras, Puer improbe, pennis,
Quàm cito succedat, quam citò cedat amor.
Ite igitur, levibusque animas modò credite flammis,
Cum sua non aliter sceptra Cupido gerat.
"Et levis est multoque suis ventosior alis,
"Gaudiaque ambiguâ datque negatque fide.
Tum pudor audaces timuit tibi, perfide, malas,
Teque levem celeri fassus es esse fugâ.
Tuncque ego, Cyprigenæ detectâ fraude, triumphans,
Instabilem iussi læta valere Deum.
Et tibi, Dius Amor (dixi) tibi fœdere jungar,
Et tuus ignis ero; tu meus ignis eris.
Donec ab aëriis labentur montibus umbræ,
Et reduceni fugient umbraque, noxque diem.
O liquidæ ambrosiæ! ô Divi nectaris haustus:
O amor! ô quanti pocula mellis habes!
Quid totis Te, Dius amor, sit amare medullis,
Expertus nisi sit; dicere nemo potest:
Quid vero sit amare, iterumque abs te redamari,
Sit licet expertus, dicere nemo potest.
Omnibus hisque etiam supereminet illa voluptas,
Fidus hic æternum quòd sibi constet amor.
O Amor! ô mea dulcedo: mea vita, meum mel!
Aut melli geminum si quid Hymettus habet:
O Amor! ô quoties, ô quæ mihi gaudia misces!
Dum quòd amans redamet: dum, quod amet, subit!
Dumque iterum æternos recolo fore fœdere nexus,
O Amor: ô quantis gestio lætitiis!
Non habet hic miseros Amor, ut levis ille, timores;
Affluit hic lætis, ingemit ille malis.
Pascitur in riguis, ubi candent, lilia campis,
Et sua virgineos ducit in arva greges.
Scilicet æthereum decet hic flos purus Amorem,
Et bene tam castas pascit hic hortus oves.

BER-

BERNARDUS

In Cant.

Sermone 71.

TV ergo qui hæc audis, vel legis, cura abere lilia penes te, ſi vis abere hunc habitatorem iliorum habitantem in te.

Ego

134

Ego dilecto meo, & ad me conversio ejus.
Cant.7.1.

SUSPIRIUM IV.

Ego dilecto meo, & ad me conversio ejus. Cant. 7. 1.

MOesta cupressiferi nemoris spatiabar in umbrâ;
Tristitiam lacrymis compositura meis,
Jamque sinum trepidis submerserat imbribus unda,
Concideramque meis pæne subacta malis.
Fors Chelys ex humeris pendebat eburnea nostris;
Mœstitiæ quondam certa medela chelys.
Obruta tristitiâ; frondente sub arbore sedi,
Associans querulis talia verba modis:
Ergo mei vidui, sine lusibus, ibitis anni?
Nullus & in nostro carmine vivet amor?
Ah! procul his cœli tam bona flamma cadat:
Vivere se juret, non hunc ego vivere credam,
Qui trahit hoc vacuos frigidus igne dies.
Unicus est homini, vivendi fructus amare;
Solus amans, vixi; dicere jure potest.
Qualis, in ima, suo desidit pondere tellus,
Sit subit aërias, ardua flamma, vias;
Nec ita sax animi violento cogit amore,
Abripimurque omnes impete quisque suo.
Me quoque nativâ stimulari sentio flammâ;
Vique adhibet tacitas, nescio, quanta faces.
Quo meus ergo suos Amor ejaculabitur ignes?
(Primitiæ nostri namque caloris erunt.)
An ferar humanæ furiata Cupidine tædæ,
Cognata Angelicis, stirpsque, sororque choris?
Aut mea mortales venient in colla lacerti,
Quæ sum immortali sponsa creata Deo?
Ah! super hasce hiemes, nostri rapiuntur amores,
Terra parem thalamis non habet ista meis.
Nympha puellarum pulcherrima Romulearum
Agnes, Ausonio sponsa petita proco;
Abiit, ait juvenis mea ne tibi fœdera speres,
Jam mea cœlestis fœdera sponsus habet.

Sic

Sic noſtra ætherios ambit quoque fax Hymenæos,
Inde petendus erit qui mihi ſponſus erit.
Hunc ego, non alium, ſolum hunc ego diligo ſponſum,
Nemo poteſt uno tempore amare duos:
Illius ante oculos mihi ſemper oberrat imago,
Ante oculos, quamvis longius abſit, adeſt.
Et loquor abſenti momentis omnibus, abſens,
Abſentiſque ſonos illius aure bibo.
Sic ubi magnetis vim ferrea linea ſenſit,
Semper ad agnati vertitur alta poli.
Et ſua Sydoniis patet hinc Cynoſura carinis,
Servat & hinc Helicen cymba Pelaſga ſuam.
Sic læſi ſemper ſtudioſa pediſequa Phœbi
Dilectam Clytiæ flos modo facta facem.
Biſque, dies quoties, verſo jubar ore ſalutans,
Mane precaris Ave, ſero precare Vale.
Obvia fraternos ita ſpectas Cynthia vultus,
Et reparat vultus ignibus Ille tuos.
Sponſe, ego ſum Clytie, tu ſol, ego Cynthia, Phœbum
Quolibet obverſo perſequor ore meum.
Es mihi ſponſe, Helyce, Cynoſuraque duplicis Arcti,
Quo trahis, huc oculis ad tua ſigna volo.
Quid mirum, alterno ſi reſpondemus amori;
Magnetem ſequitur linea tacta ſuum.

BER-

BERNARDUS.

Medit. Cap. 9.

COr meum per multa dispergitur, & huc illucque quærit, ubi quiescere possit; & nihil invenit quod ei sufficiat, donec ad ipsum redeat.

O Ani-

138

Anima mea liquefacta est, ut dilectus locutus est. *Cant.* 5. 13.

SUSPIRIUM V.

Anima mea liquefacta est, ut dilectus locutus est. Cant. 5. 3.

TE semel ut cursim tantùm, mea vita, viderem,
Quot juga, quot sylvæ, quot loca visa mihi?
Ut semel audirem tantùm mea vita, loquentem,
Ah! quot inaccessis rura petita viis!
Aerii montes, metuendaque culmina rupes,
Saxaque Solivagis vix adeunda feris.
Nec tamen, ecce tui data spes fuit ulla videndi,
Vixque vel alloquii spes fuit ulla tui.
O quoties dixi! quæ te, mea vita latebræ,
Quæ cava, quæ terræ, quæ nigra lustra tegunt?
Sed neque lustra meum, neque rus solata dolorem,
Respondit lacrymis sylva nec ulla meis.
Fors semel ignotos me duxerat error in agros,
Solus ubi ante oculos campus, & error erant.
Metior hic oculis Cœlos, clamoribus agros;
Sed neque vox Cœlis, nec data vox ab agris.
Inde deerranti vallis se monstrat opaca,
Vociferor, nullus fit mihi valle sonus.
Ecce cavâ densum, procul haud à valle, viretum
Adjacet; æstivo textilis umbra gregi.
Hîc erit, hîc forsan, dixi, mea vita latebit
Heu dolor: ut vidi, nulla latebra fuit!
Ergo amens tandem lacrymansque ad littora curro,
Littora, quæ refluis Neree tundis aquis.
Hic Pharos ingenti se tollit in ardua clivo,
Unde suum ratibus navita captat iter.
Scando Pharon, totoque oculos circumfero ponto,
Et quantâ possum littora voce voco.
Littora, littora vos cautes, vosque æquoris undæ,
An latet æquoreis lux mea mersa vadis?
Vix prior attigerat resonantia littora clamor,
Cum cito littoribus vox geminata redit.
Ambigo, num scopulis fallax responderit Echo,
Et nimiùm pronâ luserit aure fidem,

Triſtibus ergo iterum cava littora pulſo querelis,
Littoribus iterum vox repetita redit.
Vox redit, & vox nota redit, Tua vox, mea vita,
Et mihi voce Tuâ reddita vita fuit.
Ibam ſemianimis, ſubitò ad tua verba revixi,
Ne penitus morerer, vox ſatis una fuit.
Scilicet ora loquens, quoties cœleſtia ſolvis,
Magnum aliquid verbis fulminis inſtar ineſt.
Ignivomæ non quale nucis teſtudine clauſum
Efflabas Syriæ fraudibus, Eune, Deæ.
Quale ſed in comites Emmautia rura petentes
Sparſiſti ſtygiis Dux redivive plagis.
Frigida cùm ſubitis arſerunt pectora flammis
Pectora colloquio, lux mea, tacta tuo.
Hinc mihi ſuccenſis caluit quoque flamma medullis,
Ictaque cœleſti vocis ab igne fui.
Et licet Oceano, gelidis licet undique ſaxis,
Undique cæruleis obſita cingar aquis;
Intus agunt flammæ, ſic liquor ab ignibus intus,
Liquitur ut lento pinea tæda foco.
O utinam, mea vita animam liquemur in unam,
Unaque vita duos jungat Amorque duos!

AU-

AUGUSTINUS.

Soliloq.

Capite 34.

QVid eſt hoc quod ſentio? quis eſt ignis qui calefacit cor meum? quæ eſt lux quæ irradiat cor meum? O ignis qui ſemper ardes, & numquam extingueris! accende me.

Quid

142

Quid enim mihi eſt in cœlo, & à te quid volui ſuper terram? *Pſal.*73.25.

SUSPIRIUM VI.

Quid enim mihi eſt in cœlo, & à te quid volui ſuper terram? Pſal. 73. 25.

QUid cœlo, mea lux, terrâve, marive requiram!
Nec cœlum ſine te, terra, nec unda placet.
Non equidem ignoro, quæ, quantaque gaudia Cœlum,
Terraque quas fundat, undaque condat opes.
Sed ſine te, mea lux, mala ſunt, quæcumque vel æther,
Vel tellus gremio, vel tegit unda ſalo.
O Cœlum! ô tellus! ô cærula marmora ponti!
O tria deliciis regna ſuperba ſuis!
Delicias cumulus veſtras licet aggerat unus,
Non ſint Deliciæ, ſi meus abſit amor.
Sæpè tulit, fateor, vaga per divortia mentem,
Hinc Thetis, hinc tellus, arduus inde Polus:
Sed totum injectis, mundum ſi metiar ulnis,
Non tamen hæc ulnis par erit ulna meis.
Mens aliquando fuit gravidam recludere terram,
Æraque divitibus vellere fulva cavis;
Aurumque argentumque, nitentis germina venæ,
Quæque metallifero nutrit arena ſinu.
Ferro igitur magnæ Matris ſuffodimus alvum,
Totaque Telluris gaza coacta fuit:
Quid juvat? aggeſtas licet aurum fregerit arcas,
Non tamen eſt animo nauſea pulſa meo.
Ergo ſub æquoreos rapuit me cura penates,
Quâ ſubit Eoas Indus aduſtus aquas.
Quidquid & aurifluis gemmarum naſcitur undis,
Carpere ſub liquido gurgite fervor erat.
Et preſſum roſeis conchylibus edere rorem,
Rideret patulis purpura ſi qua labris.
Et ſparſas rutilis baccas conquirere ripis,
Dives Hydaſpæi quâ nitet unda vadi.
Heu mei! tam vario lectis ex æquore gemmis,
Littoribus totidem fluminis atque maris.

Tot

Tot cyanos, tot chrysolitos, tot jaspidas inter,
Nulla meæ potuit gemma latere fidi.
Quid facerem, votis, terrâque, marique negatis?
Sidereos dixi, vota subire lares.
Visa igitur superi circumvaga machina mundi,
Templaque luciferis fulgida lampadibus.
Obstupuit stabili currentes ordine flammas,
Astraque perpetuos ducere nexa choros:
Inter at indigenas tot Olympi pensiles ignes,
Flamma capax animæ non fuit ulla meæ.
Nempe ita cùm totum requievit in Hercule Cœlum
Non illi requies sidera, pondus erant.
Ah! piget è terris Cœli convexa tueri,
Jam super alta feror nubila, terra vale.
Jam cunctæ ex oculis, turresque urbesque recedunt,
Jam coit in minimam pendula terra pilam:
Jam Lunæ, Solisque Jovisque supervehor orbes,
Et septena premens sidera, calco pede:
Jamque pavimentum stellarum illustre pyropis,
Sub pede despicitur, quod modò culmen erat,
Altaque jam cingunt flammantis mœnia mundi,
Et propior cœli regia tota patet.
Quin properant volucres, pennata examina cives,
Et sociant variis verba, fidesque modis:
Saltantesque obeunt pedibus plaudentibus orbem:
Lætaque ceu festo personat Aula die.
O cœlum! ô cœlum! ô fulgentia lumina stellæ!
O, nisi fidereis, atria digna choris!
O Volucres animæ, rutili respublica Regni!
O chelys Angelicis associanda modis!
O ubi sum: prope facta sui immemor, excidera mens:
Sed redit ut sponsum sensit abesse suum.
Astra valete, valete Poli, volucresque valete;
Nil mihi vobiscum est, si meus abstt amor.
Jam video, mihi quid terrâque, poloque petendum,
Si meus abstt amor, Terra, Polusque vale.
Magnanimus juvenis lacrymas Pellæe dedisti,
Nulla tibi domito terra quod orbe foret:
Quid mihi millenos si fregero viribus orbes?
Nec satis est votis gloria tanta meis.
Ah: minus est animo, quidquid sola dissita terrarum
Astriferæque obeunt mœnia vasta plagæ!
Quod neque terra capit, neque regna liquentia ponti
Non hominumque lares, non aviumque domus.

Quæ

Quod neque sidereæ claudunt amplexibus orbes,
Id voto spes est, resque petita meo.
Hactenus, heu fateor, vacuas dum prendimus auras,
Semper ab amplexu [illegible] fuga suo est:
Tu mihi Terra, Deus, mihi Cœlum, mihi Mare, tu mihi Cœlum,
Denique cuncta mihi es: Te sine, cuncta nihil.

AUGUSTINUS

Soliloq. Cap. 20.

QVidquid Cœli ambitu continetur, inferius ab animâ humanâ est, quæ facta est ut summum bonum superiùs posset, cujus possessione beata fieret.

P. Heu

146

Heu mihi quia incolatus meus prolongatus eſt! habitavi cum habitantibus Cedar, multùm incola fuit anima mea. *Pſal.* 120.5.

SUSPIRIUM VII.

Væ mihi quia incolatus meus prolongatus est! habitavi cum habitantibus Cedar, multùm incola fuit anima mea. Psal. 120. 5.

AN peragit solitis Phœbi rota curribus annum,
Sydereumque suo tempore finit iter?
Crediderâm fractis currum consistere loris,
Tempora tam lentis ire videntur equis.
Hei mihi, decretos jam dudum explevimus annos,
Nec tamen è vitâ cedere, Parca jubet.
Cur mea tam longo ducuntur stamina filo?
Debueras, Lachesis, deproperasse colum;
Ecquid in his adeò delectet vivere terris?
Quidve quod invitet, tristis hic orbis habet?
Quælibet, ah! simili mihi mors minus aspera vita est,
Si genus hoc mortis vita vocanda fuit.
Nempe gradu stabili nihil hic immobile constat,
Cuncta sed assiduâ mobilitate fluunt.
Mane dies oritur Phœbæo splendidus auro,
Squallidus emoritur nocte premente, dies.
Nox subit Astrorum rutilis comitata choreis,
Nox iterum Cœlo, Sole fugante, fugit.
Nunc Zephyro gremium tellus spirante recludit,
Nunc claudit gelidos, flante Aquilone, sinus.
Nunc canet nivibus, nunc spargitur alba pruinis,
Nunc tepidi foliis veris amicta viret.
Mollia jam liquidas pandunt freta navibus undas,
Jam tener incluses unda gelata rates.
Nunc agitant tumido venti fera prælia Ponto,
Nunc stagnat placidis cærula Tethys aquis.
Humidus effusis nunc liquitur imbribus æther,
Nunc aqueâ nitidus stat sine nube Polus.
Nunc fragor horrisono Cœlum quatit omne tumultu,
Nunc silet, & superas pax tenet alta plagas.

Denique (quæ reliquos superant incommoda casus)
Mœsta ferè in mediis vita trahenda feris.
Quæque domos hominum, magè sunt ipsæ feranim,
Quique homines, hominum nil nisi nomen habent.
Sciscitet ne tu, fraudesque, dolique triumphant,
Nec nisi quod rigido, jus datur ense, viget.
Exulat hinc Pietas, terrisque Astræa recessit;
Falsaque relegatum sub pedibusque jacet.
Adde loci facies, locus est inamabilis, & quæ
Libera vix risu solvere corda queat.
Martius, heu! sævis ardet furor undique bellis:
Nec numerat plures altera terra neces.
Hostibus in mediis, inter gladiosque, facesque,
Hæc geris arma manu, qua geris arva manu.
Quis velit in tantis tolerare laboribus annos,
Sortis & infidus fictibus esse scopus?
Hei mihi decretos jam dudum explevimus annos?
Tempora cur fati sunt ita lenta mei?
Tempora cum numero (numero quæ cuique peregit exul)
Jure graves damnat nostra querela moras:
Nec scio quæ cæcos hebetet oblivia mentes,
Omnia quæ longi sunt sua vota, dies:
Crediderim miseræ nescire pericula vitæ;
Nec quam sit gravis hic conditione locus.
Nam bona si videret si nossent maxima mundi,
Arceri patriâ se quereretur humo.
Sed procul ablentes cœlestia gaudia fallunt,
Raraque de Cœlo nuncia rumor habet.
Hei mihi, quam procul his ditis mea patria tutis!
Quam procul a Cœli finibus exul agor!
Exulibus quondam tellus fuit ultima, Tybur,
Me profugam fatis ultimus orbis habet.
Et nondum infaustæ, colaï fatis mœsta fedes,
Squallentes tenebris, tristitiaque domus?
Secta Ceres cæsis quoties procumbit aristis,
Servus ab Hesperæo ptica sumit here:
Cur ego non etiam fervili emanet por agro?
Et rudis immunem verbere virga facit?
Cur patriæ fines, portusque relinquere cogor,
Nec sinor Arctoos exul adire lares?
Deserit externas peregrina Ciconia sedes,
Inque suas revolat, per mare vecta, domos.
Nuncia veris avis, nidos quoque mutat hirundo,
Cum redit ad notos Bistonis ales agros.

Ut

Urbe relegatus patriis Antistius oris,
Redditus, exilii fine favente, fuit.
Dei mei, cognatis cur exul abarceor astris?
Nec sinor illa meo tangere regna pede?
Lux mea? rumpe moras satis his habitavimus oris,
Aut quò non potui corpore, mente ferar.

De verbis Domini.

Serm. 43.

SUnt duo tortores animæ non simul torquentes, sed cruciatus alternantes. Horum duorum tortorum nomina sunt Timor & Dolor. Quando tibi benè, times, quando malè est, doles.

Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis hujus? *Ad Rom. 7. 24.*

SUSPIRIUM VIII.

Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis hujus? Ad Rom. 7. 24.

INfelix, ubi nunc bona tot, quæ perdita plango,
Sed frustrà planctu non revocanda meo?
Tot bona! quid repetis dolor? ah: meminisse nocebit!
Amissæ cruciant dum memorantur opes.
Utilius veteris fortunæ nescius esses,
Cùm mala fors fato deteriore premit.
Passim hominum satyra est, decepti noxa parentis,
Stultitiæ solus scilicet ille reus.
Adam, Adam simplex, Adam, Adam uxorius audit,
Pluribus, aut totidem vapulat Eva probris.
Non ego sic: sed, si gemitus finit edere vocem,
Pars, fateor, mundi in crimine, magna fui.
Te quoque, qui primos studium damnare parentes,
Peccati memorem convenit esse tui.
Cùm vitæ & mortis non felix alea jacta est,
Colluso proavi dilapidantis eras.
Credite posteritas, Adam vos estis & Eva,
Et vestræ pomum corripuêre manus.
Hinc nudi; gens pelliceâ dignissima zonâ,
Et pudor, & dolor, & Numinis ira fumus:
Non querar acceptæ tot publica vulnera cladis,
Materies elegis sum satis apta meis.
Ordior à cunis, hîc mecum lacryma nata est:
Hic docuit vitæ syllaba prima, queri.
Mensis erat Majus, mensis gratissimus orbi,
Sed, mea si reputem fata, December erat.
Septima fux ibat quæ si suprema fuisset,
In cineres iret muta querela meos,
Cùm tandem polt luctam uteri, horribilesque ululatus,
Progenies cervæ parturientis eram.
O Mater! scio, tunc Mater, nova facta Rebecca es,
Tunc serus subiit virginitatis amor.

Diriguit nutrix, pallens pater ora retorsit,
Et cunæ in leyum procubuere latus.
Horror & horrori erat, vox omnibus una,
Heu puer, heu quantis gignitur ille malis!
Atra dies, Ægyptiacâ dignissima nocte.
Qua de me, licuit dicere, Natus homo est.
Atra dies: neque te Titan, neque Cynthia nôrit;
Nec fata qui Cœli tempora, Janus agit.
Illa dies abeat Grajas orsura Kalendas,
Nullus eam cupiat mensis habere suam.
Si redeat, redeat piceis frontem obsita nimbis,
Et gelidum densâ grandine tunsa caput.
Tum tonitru & fulmen fumoso adverberet igne,
Et sibi sic hostem noverit esse Deum.
Sentio jam, quod fatidici pioralis amici:
Mentitur vitæ elepsydra nulla meæ.
Tanti erat hæc soboles, lacrymis assuevimus inde,
Indè oculos rarò deseruêre meos.
Nam postquam posita est prætexta, nuesque, trochusque
Et bulla ad patrios victima facta lares.
Tunc ego, quæ melius nescirem, discere cæpi:
Primus erat, sortem plangere posse, dolor.
Et vix posse datum est, sæpè obluctata fuit mens;
Naturæ impatiens sub pede colla premi.
Surgere sæpè adnixa, suoque irrumpere Cœlo,
Nec poterat pigrâ tollere corpus humo.
Tum vibrans oculos, oculos tristi imbre natantes,
Ah superi! dixit (cætera fletus erant)
Et rursum ah! ah! (sed per luctisonos singultus
Ipse sibi obsistens non sinit ire dolor)
Sic puto Rex fremuit, dum crescere cornua sensit
Qui bos ex homine est, de bove factus homo.
O Deus! ô superi, patientia vincitur: ô quis,
Qui me mortali corpore solvat, erit?
O quis erit? nostris qui cantet in auribus, istud
Quod voveo toties, ilicet, ô quis, erit?
Ille, necaturum mihi mergat in ilia ferrum,
Pocula Thessalico misceat ille favo.
Nec liquido plumbo, nec avaro terreor unco,
Mors miseræ quavis conditione placet.
Æratos gemitu doceam mugire juvencos,
Supposito quamvis excruciandа rogo.
Aut etiam jubeat (quamquam pudor ista vovere)
Inter Ulyssæos exululare lupos.

O Deus, ô ſuperi, patientia vincitur! ô quis
Qui me mortali corpore ſolvat, erit!
Parce Deus, ne crudelem vox impia jactet,
In furias quando præcipitata ruit.
Hîc propè barbaries poterit clementia dici,
Ad pœnas veniat ſi ſtupefacta meas.
Corpora corporibus conjunxit mortua vivis
Ille, hominem quem vix dicere fama poteſt.
Me vivum cruciat (magis hoc ferale) cadaver,
Nec, quæ diffidium finiat hora, venit.

AMBROSIUS

In Pſalm. 118.

Serm. 22.

QVomodo vivit anima operta mortis involucro?

Co-

Coarctor è duobus, desiderium habens dissolvi, & esse cum Christo. *Ad Philipp.*1. 23.

SUSPIRIUM IX.

Arctor è duobus, desiderium habens dissolvi, & esse cum Christo. Ad Philipp. 1. 23.

QUid faciam gemini flammata cupidine voti:
Anteieram terras? anteseramne polum?
Terra tenet, (cœlum revocat,) his magna moratur,
Jamque volentem animum pondere membra premunt.
Sed procul illecebræ; semel impete rumpere nodum
Præstat, & è vinclis eripuisse pedes.
Pergite festinæ pertexere stamina Divæ,
Nec Letho clausæ sint veniente fores.
Aspice, lux, quanto luxentur brachia nisu;
Utque fere à membris distrahar ipsa meis.
Distrahar, ut mediam tibi me conjungere possim,
Unaque sit saltem pars tibi nexa mei.
Non sinis; & rides nil prociencia vota,
Quodque negas toties, vis tamen usque peti:
En peto quod renuis geminasque exporrigo palmas,
Et tibi, quas nequeo nectere, tendo manus.
Sæpè mihi de te, mendacia dulcia fingo.
Vincula ceu posità compede fracta forent:
Et dico; mens hic, prendique & prendere certat:
Meque, sed ut video, dissimulanter amat.
Tam bona credulitas erat haud in signa favore,
Debueratque meos expediisse pedes.
Si tamen implicitam pericis cupis usque teneri,
Hîc ego conatu deficiente cadam.
Astredit, & velut allabens sese ingerit ultrò,
Spemque iterum nutu sollicitante facit.
Surgam suprenumque amplexibus obvia curram,
Collaque, furtivâ fraude, negata petam.
Quàm prope, quam prope sum! vestis pars ultima tacta est.
Jam puto vicinâ prendere posse manu.

O Amor! ô dolor! affectum deludis hiantem;
Decipit amplexus mobilis aura meos.
Et licet aut digitis tribus aut vix quatuor absis
Semotus medio tu rideris orbe mihi:
Nempe pater Pelopis sic poma fugacia captat,
Poma dare assem soties fallere docta fidem.
Dum modo prona arbos patulo superincubat ori,
Atque iterum, fructu decipiente, fugit.
Ludicra res Amor est, fallique & fallere gaudet,
Sed fraus supplicio non caret illa suo.
Decepti quo tormento erucientur amantes
Exemplo poterit discere quisque meo:
Quisque alium indit (sed rarum est ista fateri)
Ipse suo patitur vulnera facta dolo.
Nec lejeram mea lux; istis te fraudibus uti,
Sed nimis expertam jam sua pœna docet:
Vocanis indomitâ jactans cervice catenas,
A populo solvi prætereunte rogat;
(Ni faciat, querulis ululans latratibus auras,
In sua conversa vincula dente furit)
Sic queror, & supplex soties ad vota reverto,
Ut præstes, quam me poscere cernis, opem.
At postquam implacido vertisti lumina vultu,
Nec placuit pedibus demere vincla meis.
Clamavi; ô Truculentum & inexorabile pondus!
Quin etiam dicta est sæpe catena nocens.
Hanc trahat Antolycus, trahat hanc furiatus Oreste,
Aut qui tardipedes vertit in antra boves.
Sentiat hanc Scythicâ damnatus rupe Prometheus
Aut Scinis, aut scelerum quis feritate prior.
Scilicet à nimio venit hæc dementia luctu,
Error & hic, sese quo tueatur, habet.
Compedibus facile est sævoque ignoscere ferro,
Durior aut vinclis, qui ligat illa, suis.
O ubi Hippotem vinctam qui rupe puellam
Bellerophon volueri retulit ales equo?
En ego barbaricæ constringor mole catenæ,
Servus at à rigido transfuga vinctus hero:
Et quoties patrias assurgere nitor in auras,
Deprimor hospitii pondere victa mei.
Nempe ita dat pueris captus ludibria passer,
Dum fugit & revocant fila reducta fugam.
Et licet è domini consuevit, bibitve labellis,
Mavult in sylvas liber abire suas.
Sic quamvis nitidâ pastæ bene corte palumbes,
Anteferunt cavæ ruisque nemusque suæ.

O

O mea si lacrymis mollescere vincula possent!
Dudum essent lacrymis mollia facta meis.
Lux mea, tende manus; contra tibi tendo catenas
Has, nisi qui vinxit, solvere nemo potest.

CHRYSOSTOMUS

Hom. 55.

Ad Pop. Antioch.

QVousque hîc erimus affixi? *adhærescimus terræ tanquam vixerimus, in cœno volutamur: corpus de terrâ nobis Deus contulit, ut ipsum & in cœlum revehamus, non ut animam per ipsum* ad terram detrahamus.

Educ

158

Educ de custodiâ animam meam, ad confitendum nomini tuo. *Psal.*142.7.

SUSPIRIUM X.

Educ de custodiâ animam meam, ad confitendum nomini tuo. Psal. 142. 7.

Libera quæ potui spatioso ludere Cœlo,
Cernis, ut angusto carcere claula premar:
Heu dolor! ut miseras me lux effundit in auras,
Ipsa loco caveæ membra fuere meæ.
Pes compes, manicæque manus, uervique catenæ,
Ossaque cancellis nexa catasta suis.
Quo mihi cognati nativa repagula claustri,
Damner ut hospitii carcere vincta mei?
Siccine, more Chelys, brevibus tegar abdita conchis,
Regia cui Cœli vix satis ampla domus.
O quoties quæsita fugæ fuit ansa pudendæ!
In votis quoties rastis & unda fuit!
Sæpè quidem rapto felix Lucretia ferro,
Faustaque combibito Porcia dicta foco est.
Vita nec Assyriæ tristis mihi sica puellæ,
Heu nimis ingeminas prodiga sica neces?
Sed negat hæc animis Numen, solatia captis,
Nec finit hac victos fata præire viâ.
Ergo Sytacusiis malim jacuisse cavernis,
Aut Danaë: rigidâ delituisse serâ:
Nec vereat curvi Cretæa volumina septi,
Unde citam rapuit Dædalis ala fugam.
Immeriti profugus damnet pia claustra rigoris,
Quæ sibi sollicitam non tenuere fugam;
Si mihi fidereis pateat vel rimula tectis,
Non querar immites ætheris esse fores.
Donec ad hæc captam retinent ergastula mentem,
Mens nequit agnati templa subire poli.
Quin sueta imperiis jacet hic captiva voluntas,
Nec bona quæ vellet, vincula velle sinunt.
Euge semel nostræ, mea lux, succede catastæ,
Quantula sit nobis, experiere, domus;
Si tamen insidiæ, vel ahena repagula terrent,
Fac pateat demptâ janua laxa serâ.

Cap-

Captivum gemitu fertur revocâsse Magistrum,
Oblitus causæ pristinæque suæ.
Eja graves reseca, nove Jane Patulcie, vultus,
Non erit hæc dextræ gratia prima tuæ
Angelico, memini, patefactas impete portas,
Claustraque sufferre dissiluisse seris.
Cum stupuit lapsas manibus, pedibusque catenas,
Vixque Petrus parulis credidit esse foris.
Nullus obit nostris obsés vadimonia vinclis?
Liberat Herculeâ Thesea nullus ope!
O ubi nunc Minyis fidissima turba maritis,
Vincula pro captis ausa subire viris?
Aut qui Wandalicis obsés ergastula nervis,
Ipse sui capitis jussit abire lyro?
Lux mea, pande fores, inamœnaque claustra reselve,
Et sine fidereas ætheris ire vias.
Aut spectanda tuo vis ducar præda triumpho,
Ut Scythicus cæsæ pompa Tyrannus eræ?
En manus, en digiti, rimis luscentibus extant,
Cur ego non digitos tota amplectar amore?
Quæ caput, hæc reliquos subrepit cauda colubros,
Cur mihi serpentis lubrica pelle abest?
Cortis obit toties volucris captiva fenestras,
Et notat an tacitæ rima sit ulla fugæ:
Nexaque sollicitans furtivo vincula rostro,
Nativas memorum tentat adire domos.
O Catharis, nivisque polo comes agminis Agne!
O casta Ursulidum, Sophiadumque cohors!
Vos ego, dimidium vestri modo nobile textor
(Dimidium vester quod sibi junxit amor)
Pandite ferratos ergastula barbara postes,
Inferar ut vestris dimidiata choris.
Dimidium felix vinclis socialibus exors,
Cui licet in plenas jam caluisse faces?
Lux mea, tam durum videor tibi pectore ferrum,
Ut neque captivæ commoveare prece?
Non ego, sed vestræ tu maxima causa querelæ es:
Spectat enim laudes ista querela tuas.
Non bene convenient rigidis tua carmina clatris,
Quis queat in caveâ cantibus esse locus?
Libera quæ cantat vernis avis Attica sylvis,
Capta silet, solitos nec ciet ore modos.
Eja age, pande fores inamœnaque claustra reselve,
Et sine fidereas ætheris ire vias.
Aut tua si cupidam præconia dicere temnis,
Invidus in laudes effeciere tuas.

GRA-

GREGORIUS

In Cap. 7. Job.

Capite 17.

CArcere homo circumdatur, *quia plerumque & virtutum profectibus ad alta exurgere nititur, & tamen carnis suæ corruptione præpeditur.*

Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te, Deus. *Psal.* 42. 2.

SUSPIRIUM XI.

Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te, Deus. Psal. 42. 2.

SCire cupis, mea lux, quibus intùs amoribus urar,
Quantaque flamma tui pectora nostra coquat?
Nec satis extulero sitientis imagine prati.
Aut violæ, nimio quæ jacet usta die.
Nec satis æstiferæ depinxero sulmine stellæ,
Cùm canis ardenti sidere torret humum.
Ah! quàm pulvereæ Libyes patiuntur arenæ?
Æstuat hæc, nostro siccior ore, sitis.
Siccior Icario quàm dum canis imminet astro,
Aut violæ tosto flos cadit ustus agro.
Vis dicam, mea lux, quàm te meus ardor anhelat,
Cervus ut irrigui fontis anhelat aquas.
Nempè venenifero pastus serpente medullas,
Cervus agit toties hausta venena sibris
Aut humeros tincti trajectus arundine teli,
Carpitur infestâ viscera tacta lue.
Ille furit, pectusque citatus anhelitus urget,
Cæcaque per sylvas saucius antra petit.
Antra petit fugiens salientibus humida lymphis,
Ut sua fontano guttura rore lavet.
Hic rivi scatebris fumantia temperat ora,
Pellit & amne sitim; pellit & amne luem.
Haud aliter scelerum mihi mens temerata veneno?
Tela venenatâ combibit uncta manu.
Et modò combibitum populatur pectora virus,
Ardet & in tacito noxia flamma sinu.
Nempe graves, animi sunt toxica vindicis, iræ,
Et tua quæ jaculas tela, venena, Venus.
Quæque gravant nimio spumantia pocula Baccho;
Pocula quæ diro gramine pota necant.
Aspicis ut tumido turgescunt pectora fastu?
Pectoribus fastus virus inane tumet.
Quo sitiens igitur peterem de flumine lympham,
Cùm meo tam varium viscera virus edit?

Ah! nisi te nullo sitis hæc placatur ab haustu,
Tu potes hanc solus fonte domare sitim.
Scis etenim, mea lux, quam te, meus ardor anhe-
les
Cervus ut irrigui fontis anhelat aquas.
Cervus odorisequi fugitivus ab ore Molossi,
In laqueos nullo sæpè sequente ruit?
Tum densam aspiciens venantum, hinc, inde coro-
nam,
Tela supersaltu corpora fertur agens.
Exoritur clamorque canum, strepitusque sequentum,
Ille fugit, tergo cornua celsa locans;
Ambiguisque pavet ne sit comprensus, & ipsa
Quæ jam præteriit tela canesque timet.
Respectansque metu, per saxa, per avia currit,
Igneus atque illi spiritus ore micat.
Guttur aque ardenti flagrant arentia linguâ,
Quaque sitim relevet, quærit anhelus aquam.
Tum fontis mediis venas rimatus arenis,
Fontano rabidam mergit in amne sitim.
Et bibit & potis largè se proluit undis;
Haurit & exhausto robur opemque lacu.
Sic ego tartareis cingor, mea vita, flagittis,
Ægraque flammatâ torreor ora siti.
Hinc puer Idalius, premit hinc ad retia Bacchus,
Et multâ ancipitem trudit uterque cane.
Sublimes, levis hinc suspendit Gloria casses,
Hinc tumidus pedicis fallere tentat Honor.
Inde cohors magnis sociorum hortatibus instar,
Et docet exemplo crimina quisque suo,
Hei mihi quot circum vehabula stricta minantur!
Ceu fera, cum cincto clausa tenetur agro.
Mille vias repetens infraque, supraque pererro,
Si qua meæ pateant hospita lustra fugæ.
Tum mihi per siccas sitis æstuat ignea venas,
Et sensim vapidas decoquit igne fibras.
Ergo fontis inops ad flumina quæque recurro,
Flamma sed hæc nullo flumine victa fugit.
Sic cadit obscenos miles defessus in haustus,
Sic licet infami turbida lympha luto.
Sperabam effossis æstum compescere rivis,
Æstus at infusæ gurgite crevit aquæ.
Qualis in amne levem sectatur faucibus undam
Tantalus, & fallit, quam dedit unda, fidem.
Nunc libitque inhiat, delusо gutture lymphis,
Semper aquæ cupies, semper egenus aquæ.

Si-

Scilicet, haud simili calor hic extinguitur hausu,
Nec domat hanc cœni turbida lympha sitim.
Cœlestes animus sitis insatiabilis undas,
Cervus ut irrigui fontis anhelat aquas.
Ite igitur nigro torpentia flumina stagno,
Non bibit è vili gurgite nostra sitis.
Ite graves stygiis serpentibus, ite lacunæ,
Noxia Tartareis flumina pasta vadis.
Ite sitit superi dias mens fluminis undas,
Cervus ut irrigui fontis anhelat aquas.

CYRILUS

In Joann. Lib. 3. cap. 10.

SAlutaris nimirum aqua quæ noxiam hujus mundi sitim, & vitiorum ardorem prorsus extinguit, sordes omnes peccatorum eluit, animæ nostræ terram cœlesti imbre irrorat, atque fœcundat; & ad solum Deum anhelo spiritu mentem humanam sitientem reddit. Quan-

Quando veniam, & apparebo ante faciem Dei? *Psal.* 42. 3.

SUSPIRIUM XII.

Quando veniam, & apparebo ante faciem Dei? Psal. 42. 3.

AH quoties, mea lux, mihi seria verba dedisti,
Nulla secuta tamen, seria verba fides!
Euge brevi venies, toties dixisse recordor.
Adde fidem verbis, die semel, Euge veni.
Hei mihi quam longæ sunt expectantibus horæ,
Plus ævi spatio creditur una dies!
Jam, mea lux, lapsi menses, tot aguntur & anni,
Spemque facis toties, spem tamen usque negas.
Quid miseram spatiis tam lentis ferreus uris?
Et toties, parvo hic tempore dicis, eris.
Jam lacerant falsis me publica compita fannis,
Et tuus ille Deus, die, ubi? quisque rogat.
Quando igitur veniam? quando tibi libera sistam,
Quando adstabo, oculis obvia facta tuis?
Aspicis ut misero consumar squalida luctu,
Qua careo facies hæc mihi damna facit.
O facies animi crudele mei, tormentum!
Unica quæ præsens esse medela potes.
O quando, facies toto spectabilis orbe,
Quando tuo dabitur lumine posse frui?
Scilicet ut gravis est terris absentia Phœbi,
Squallet & obscurus Sole latente dies:
Nec color est hortis, nec amœnis gratia sylvis,
Jamque silent homines, jamque siletis aves:
Mox ubi purpureo roseum caput extulit ore,
Læta micat radiis, luce nitente, dies;
Et suus est hortis color, & sua gratia sylvis,
Jamque strepunt homines, jamque loquuntur aves.
Sic ego te viso, moriens mea vita resurgo;
Vivaque, non viso protinus emorior.
Sæpè jubes alio me pascere lumina vultu,
Multaque conspectu corpora pulcra refers.
Aspice prata, inquis, formosos aspice flores;
Picta mei multum prata coloris habent.

Aspice

Aſpice cæruleo palantes æthere ſtellas;
Hæ quoque de noſtro lumine, lumen habent.
Aſpice & humanis præſtantia corpora formis,
Eſt meus humano multus in ore decor.
Siccine, Lux noſtris ſperaſti illudere votis?
Falſaque ſuppoſito vendere truſta vitro?
Non ego pellicior mortalis imagine formæ:
Ah! mea fax facies eſt, mea vita, tua?
Illa, ô digna Deo facies! gravis ille ſuavi
Mixtus in ore timor, parque timoris, amor.
Illa ſupercilii majeſtas dia cadentum.
Cœlituum prono quàm colit ore tremor.
Nam quota pars tanti ſedet ullâ in fronte decoris,
Lux mea, quanta tuâ fronte, geniſque ſedet?
Ah neque ſi faciem coeat decor omnis in unam,
Tanta ſit ullius gratia, quanta tuæ.
Lux mea ſplendidior quanto ſupereminet aſtris
Lucifer & quanto Cynthia Lucifero.
Ipſaque quanto iterum ſuperatur Cynthia Phœbo,
Tanto formoſis omnibus ore præis.
De tribus id melius narrabit teſtibus unus,
Qui tibi tum comites vertice Thabor erant,
Cùm teſtata Deûm facies tibi flammea luxit,
Cinxit & auratas fax radiata comas.
Nempe aliquis tantæ caprus dulcedine lucis
Et nimio formæ ſaucius igne tuæ;
Immemor & Patriæ, obliturſque ſuique, ſuorumque
Optabat ſtabiles figere monte lares.
Nec tamen auguſtum qualis, quantuſque videri
Cœlitibus ſolitus, viderat ille Deum.
Viderat ærios abſiſtere vultibus ignes,
Ut ſolet accenſo candida mica foco.
Viderat ardenti rutilantem vertice flammam,
Quale laceſſitum Sole reſulget ebur.
Viderat, ut placidis, Lucina videris in undis,
Cùm tuus in nitidis fluctuat ardor aquis.
Aut qualis pelago Cœli vibratur imago,
Unda repercuſſi cum tremit igne poli.
Quid dicturus erat, totâ ſi luce coruſcas
Vidiſſet, circum tempora bina face!
Quid ſi oculos? quid ſi faciem ſine nube micantem
Quodque polo facies lumen utroque jacit?
Quando erit ille dies, mea lux, rex ille dierum,
Numinis ambroſio cùm ſinar ore frui?
Sæpe quidem veſtros ſpecto ſub imagine vultus,
Cùm vultus obeunt ſpica, merumque tuos.

Mag-

agna, equidem fateor tamen imperfecta voluptas.
Pro facie, faciem nube tegente frui:
t mihi mens alio ſtimulata cupidine flagrat,
Ardet & innubes læta videre genas.
uando erit, ergo dies, cùm te, ſine nube, videbo?
Impedient faciem vela nec ulla tuam?
olaque, quæ fueras animo libata voluptas;
Tandem oculis etiam percipiere meis?
lla dies fauſto ſi quando affulſerit aſtro,
Juro, erit his oculis charior illa dies.

AUGUSTINUS

In Pſalm. 43.

SI invenis meliùs quam videre faciem Dei, illuc te præpara. Væ tali amori tuo, ſi vel ſuſpicaris aliquid pulcrius, quàm eſt ille, à quo eſt omne pulcrum, quod te teneat, ne illum cogitare merearis.

170

Quis mihi dabit pennas sicut columbæ, volabo & requiescam? *Psal.* 54.7.

SUSPIRIUM XIII.

Quis mihi dabit pennas sicut columbæ, & volabo & requiescam? Psal. 54. 7.

MAgne opifex rerum, Genetrix mortalis origo,
Corpora nostra tuâ sunt fabricata manu.
Si tamen adversis liceat contendere vetibis,
Quos habeant nævos corpora nostra, quæror.
tria jus homini vanissima regna dedisti.
In maria, in terras, ætherialque domos.
ata sed ut justis tria regna gubernet habenis,
Non quantum hæc poscit, machina robur habet.
aree, parùm timidè temeraria verba loquenti,
Plusoperi vitii, quam reputetur, inest.
omus abesse homini, fertur, dolnisse senestram,
Cætera tam nitidæ membra probasse domûs;
ed fueritne foris, fueritne foraminis usus,
Lis erit arbitrio, Mome, leganda tuo.
ecit humanæ, me judice turpius æsti.
Nulla quod obsequium squamma vel ala ferat.
on quod opus squammis ut terra tegatur & alis;
Imperium terræ squamma nec ala juvat.
ed simul ætherias homo cùm moderetur habenas.
Et simul æquoreæ cæpula cepta plagæ.
as nisi sint pinnæ, mundas regere arte penuallas.
Qua alis sint penna, nubila lege premi?
t ve.o, sidera volucris petit arduus. pennis.
Piscis ut æquoreus aret, squammea pinna sient.
ed neque pinna vices homini neque penna ministrat.
Et simul hic fluctus & simul Astra reget?
ec pelago piscis, neque nubibus imperat ales.
Cur opus his pennis, semigioque fuit?
licet, ingenii minus, orbis & artis haberet.
Ni strepera pennis stridula musca fuis.
ec stabili geminus penderet cardine mundus;
Bina nisi querulas ala moveret apes.
uid quod & in triplici, volucrum vilissima, regno,
Principis instar, iter Merge natator agit?

Et modò graminea pedes exspatieris in herba,
Mox avis, alta petas, mox freta nauta seges.
Quin potius triplicis cessit tibi regia mundi,
Per tria quæ pennis hospita regna volas?
Aut tria si fuerint hominis loca credita curæ:
Cur homini, triplici non licet ire via?
Cærulus æquorei Nereus pater ipse profundi,
Non nisi Iquammigeris curiere fertur equis;
Juppiter, aërium qui flectere fingitur orbem,
Ætheris ipse vehens alite, carpit iter.
Nec levitas hominem celeri fert plumea penna,
Nec liquidas pennâ remige findit aquas.
Et pedibus geminum justis sine viribus orbem,
Æthere factus avis, factus in amne ratis?
Ut tamen undisonæ careas moderamine pinnæ,
(Plurima cum pinnis corpora cassa natent)
At sine præpetibus nullis patet ardua pennis,
Quæ patet alligero Regia sola gregi.
O liceat vacuas mihi tollere corpus in auras,
Altaque sidereæ visere regna plagæ!
Aspicio, quos inter jaceat mea patria mores,
Indignis patriæ nomen habere locus.
Aspice, nec quod amem volucres, mirabere pennas,
Ma gravior, quam quæ Persea causa movet.
Pegaseis utinam rapiat super æthera plantis,
Aut moueat volucres Perseos ala pedes?
Aut agiles humeris aptos mihi Dædalus, cerâ,
Icariis quamvis fabula labat equis,
Aut duplici alitem pennato pectore plumas,
Quas vulit vario picta columba sinu?
Astra columbinis meditabor protinus alis,
Et visat ante tuam, Jupiter, ales aveni.
O fruitæ volucres, genus hostis paludibus unis,
Sicca vel exhaustos turba natare lacus!
Non ego, si vestras mihi Dædalus applicet alas,
Littora, vel scopulos inadque fida legam.
Non ego, muninea volucres levis accola ripæ,
Aut visus percussas penna flagellet aquas.
Non mea torpentes circumvolet ala paludes,
Ut propior segnes radat turundo lacus.
Non mea, ceu medijs Cycnus dum plangitur undis,
Humido vicino se lavet ala fretо.
Perfequar ætherium sublimior ales Olympum,
Altique mox solitis nitidus astra petam.
O quondam felix hominum, modò turba volucrum
Quos audis, & celeres, atque vertit aves:

ur mea non capiunt agiles quoque brachia plumas,
Induit aut motas hiſpida penna manus?
Quot ludunt liquidis examina plumea campis,
Aligeroque ſecant nubila cella pede.
mihi, Niſe, tuo plumeſcant brachia fato,
Cruráve Scyllæis veſtiar hirta comis;
levis Aonio fierem certamine pica,
Aut cytherea tuâ verterer ales ave;
O mea ſi tangant aliquod ſuſpiria Numen,
Muter ut in pennas caſta columba tuas!
Scilicet advectâ, ceu Chaonis ales, olivâ
Reppetiit notæ tecta Noëa ratis;
rotinus aligeris raperer ſuper æthera velis,
Nottra nec has itérum viſeret ala plagas.

AMBROSIUS

Homil. 70.

VOlare non poteſt, niſi quod purum, leve atque ſubtile eſt, cujus nec ſinceritas intemperantiâ retardatur; nec alacritas, nec velocitas mole gravatur.

When shall I come and appear before thee . 174

Quàm dilecta tabernacula tua, Domine virtutum! concupiscit & deficit anima mea in atria Domini. *Psal.*84.2.

SUSPIRIUM XIV.

Quam dilecta tabernacula tua, Domine virtutum! concupiscit & deficit anima mea in atria Domini. Psal. 84. 2.

O Qui sidereas ducis fortissime turmas,
Cui cingunt decies millia mille latus.
Quam tua Regifico radiant Prætoria luxu!
Mens stupet, & tantæ languet amore domûs.
Mœnia Tænario defendunt marmore muros,
Limina sunt Parius, portaque celsa lapis.
Vestibulo rutilant adamantum lumine valvæ!
Amplaque magnificus culmina splendor habet.
Fulgurat excelsis fulvum laquearibus aurum,
Et camera auratâ cedrina fulta trabe.
Tectum augustum, ingens, gemmisque, auroque superbum,
Quale putes ipsum posse decere Deum.
Stratus humi calcatur onyx, vitreique plateas
Stellarum fundunt, marmora sulva globi.
Jam sua temperies placido mitissima Cœlo est,
Qualis uti vernis aura repet Zephyris.
Nec glacialis hiems tremulo pede pulsat Olympum,
Ista nec hybernâ grandine tecta sonant.
Nec pallent viso morituræ sole pruinæ,
Nec stant marmoreo flumina vincta gelu:
Nec coquit æstivi Cererem juba sæva leonis,
Solstitii medius nec furit igne dies.
Nec viridis foliis sanguis fervore recedit,
Nec tostus nimio sole fatiscit ager.
Perpetuum ver astra colunt, frigusque, caloremque
Inter, Cœlicolæ tempora veris agunt.
O qui sidereas habitas, Rex maxime, sedes,
Quàm tua præ terris invidiosa domus!
Quin absunt gelidi brumæ intractabilis imbres,
Quique rigat madidos imbriser hœdus agros.
Eoliæque silent animæ tranquilla per alta;
Quassaque nec venti murmure spica tremit.

Stat placidus positis Aquilonum flatibus æther,
Servat & æternus longa serena tenor.
Sed neque flammantes liquido lavat æquore currus,
Nec subit occiduas Sol fugitivus aquas.
Nec premit astra dies, neque Sol fugat æthere stellas,
Nec premitur lassus nocte fugante dies.
Nulla polos tacitis nox obruit atra tenebris,
Nigráque subducto somnia sole vocas;
Exulat æthereis longè nox horrida terris,
Et nitet æterno lumine clara dies.
Clara dies, jucunda dies, leptemplice Phœbi
Fulmineam nostri lampada, luce premens.
O qui sidereas habitas, Rex maxime, sedes;
Quàm tua præ terris invidiosa domus!
Solicitæ procul hinc, posuere cubilia curæ,
Et metus & tristi luridus ore dolor.
Et caput atrato luctûs velatus amictu,
Lessus & impexis mœsta comis.
Et labor & toto gemitus proscriptus Olympo,
Et lis & rapidi jurgia rauca fori.
Rixæque, invidiæque, cruentáque sanguine bella,
Monstraque, quæ secum plurima, bella trahunt.
Pauperies febrisque, famésque, sitisque, luesque,
Quæque sequi solitæ Martia castra neces.
Hic clausæ Bello portæ, & sine militis armis
Otia cœlicolæ mollia pacis agunt.
Non galeæ, non scuta micant, non classica clangunt,
Mitescunt positis aurea secla tubis.
Tabificique absunt, examina pallida, morbi,
Quæque cohors letho prævia sternit iter.
Quin etiam letho interductum mœnibus urbis,
Nec quidquam in Superûm corpora juris habet.
Lætitiæ data cura domûs, quæ sedula fiet
Elysii longè finibus arcet agri.
Instruit auratis convivia Regia mensis,
Quas recreant festis gaudia sancta jocis.
Non quia Cœlicolæ dapibus jejunia solvant,
Aut ullus Superûm proluat ora liquor.
Absque epulis hic omnis amor compressus edendi,
Omnis & absque meri munere pulsa sitis.
Non istis temerant Superi convivia mensis,
Aut Regio similes suggerit illa dapes.
Elysium sine carne epulas Bacchóque ministrat,
Cœlicolumque venit nullus in ora cibus.
Cœlestes onerant, incognita fercula lances,
Quales nemo hominum contigit ore cibos.

An

Ambrosiæ, Superos hilarat, quis nescio, succus,
Dius, & ætherio nectare potus alit;
Sicque super strato æternum discumbitur ostro:
Gaudet & auratis gens epulata toris.
Gaudet, & Angelicos placidis bibit auribus hymnos,
Et salit, & rutilam sub pede plaudit humum.
O qui sidereas habitas Rex maxime sedes,
Quot tua deliciis affluit illa domus!
Jam flagrat, & studio nimis inflammata videndi,
Mens desiderio deficit ægra suo.

BONAVENTURA

Soliloq. Cap. 4.

O Anima quid dicere valeo, cum futurum gaudium adspicio? jam pene præ admiratione deficio, quia gaudium erit intus & extra, subtus & supra, circum & citra.

Fu-

178

Fuge, dilecte mi, & assimilare capreæ, hinnuloque cervorum super montes aromatum. *Cant.*8.7.

SUSPIRIUM XV.

Fuge, dilecte mi, & assimilare capreæ, hinnuloque cervorum super montes aromatum. Cant. 8. 7.

O Cyus aspectu, mea Lux, te propire nostro?
Ardeo, nec tantas mens capit ista faces.
O mala, quæ dudum timui tibi dicere verba:
Quàm mea Lux, mallem dicere posse, mane!
Non etenim tua me præsentia tempore lassat,
Ah sine te, gravis est quælibet hora mihi.
Sed prohibent nimiis incendia dulcia flammis,
Vel fuge, vel nocuam, Lux mea, conde facem.
Hæc mihi Tu, fateor si jussa aliquando dedisses:
Exanimis misero lapsa dolore forem.
Ire jubet sævis Amor ignibus, haud ego mando
Stare velim totos in mea vota dies.
Si possem, cuperem non persuadere quod hortor,
Si potes, invitas aure repelle preces.
Ergo mane, mea lux, monitis neque flectere nostris:
Nec, precor, audieris quæ modo jussa dedi.
Trans mare præcipites rapiant verba irrita Cauri,
Non mea, sed stolidi verba fuere metus.
At prohibet rapidus fibras qui pascitur ardor,
Æstuo, nec tantas mens capit ista faces.
Ergo fuge, & celeres pedibus præverte capellas,
Antevola cervos, antevola hinnuleos.
Sed fuge respiciens, tanquam discedere nolles,
Ut qui spectari, dum fugit, ante cupit.
Dius in Ephremi cùm pectore ferveret ignis:
Non ego par flammæ; quin fugit inquit Amor?
Ille triumphato clarus Xaverius Indo,
Saucius ætheriâ pectora sæpè face
Cœlestis quoties ardebat arundinis ictu,
Ah satis est, satis est! dicere suetus erat.
Cum flagrat Juvenis sceptri laus magna Poloni
Corda rigat gelidis Stanesilaus aquis.
Quid mea pectoribus compono pectora tantis?
Non ego sum toti lux mea, par pharetræ!

Carpe

Carpe fugam, pediquſque leves præverte capellas,
Antevola cervos, antevola hinnuleos.
En juga vicino cœlos tangentia clivo,
Thuris ubi madido cortice gutta tumet;
Cedrus ubi, Laurúſque & copia plurima Myrrhæ,
Mixtáque puniceis Cynamma læra crocis.
Huc fuge pennigeris ſuper alta cacumina plantis,
Seu tua, Mons Amana Libanē ſive tua,
Alta ſuper juvenum faſtigia Seraphicorum?
Cherubicoſque apices, Aſtraque ſumma ſuper.
Scilicet inſoliti non ſunt his montibus ignes,
Pectora quos imis vallibus iſta timent.
Una poteſt flammare meas, ſcintilla medullas,
Non ego par totas, Lux mea, ferre faces.
Carpe fugam, pedibuſque leves preverte capellas,
Antevola cervos, antevola hinnuleos.
Sic tamen, ut fugiens oculis huc ſæpè recurras
Longius aſpectu nēve vagere meo!
Qualis at oppoſitum ſpectat ſoror aurea Phœbum,
Cùm plus de radiis, quo mage diſtat, habet.
Parce, ſuas vires, mea Lux, vitiumque fatenti,
Nec tecum poſſum vivere, nec ſine te.
Ardeo, ſi properas; rigeo, ſi fugeris; hei mî,
Et procul, & præſens, igne geluque noces:
Quid facies, mea Lux, ſine te non eſſe valenti?
Fac caleam, toto non tamen igne cremer:
Ergo fuge, alipedeſque celer præverte capellas,
Antevola cervos, antevola hinnuleos.
Interea viridem fabricabor arundine cannam,
Et referet laudes fiſtula facta tuas.
Poſt, ubi nox longo modulamine feſſa ſilebis,
Ore ſilente novum dextra capeſſet opus.
Arboribuſque meos foliiſque inſculpet amores,
Amborumque uno cortice nomen erit.
Scriptáque præteriens ne noſcat ſigna viator,
Littera confuſum nomen utrumque teget.
Poſt opus hoc; reliquæ ſi quæ ſuper hora diei,
Illa mihi in ſomnos hora quietis erit.
Sic tamen ut veſtri ſit mixtus imagine ſomnus,
Et mihi ſtet clauſos pervigil ante oculos.
Dum loquor, en tacitis gliſcunt incendia flammis,
Ocyus ingratam lux mea carpe fugam,
Carpe fugam, veluti euperes tamen ante videri:
Utque brevi redeas, non tibi dico Vale.

AM-

AMBROSIUS,

De bono mortis.

Cap. 5.

HOrtatur anima ut fugiat ſponſus, quia jam ſequi poteſt etiam ipſa terrena fugientem.

Vir

Vir desideriorum.

DOmine, ante te omne desiderium meum, & gemitus meus à te non est absconditus. *Psal.* 38. 10.

SYLLABUS
Libri Primi.
GEMITUS
ANIMÆ POENITENTIS.

GEM. I.

ANima mea desideravit te in nocte. *Isaiæ* 26. 9. *Page* 3

II.

Deus, tu scis insipientiam meam, & delicta mea à te non sunt abscondita. *Psalm.* 69. 6. 7

III.

III.

Miserere mei, Domine, quoniam infirmus sum: sana me, Domine, quoniam conturbata sunt ossa mea. *Psal.* 6. 3. 11

IV.

Vide humilitatem meam, & laborem meum: & dimitte universa delicta mea. *Psal.* 25. 15

V.

Memento, quæso, quod sicut lutum feceris me, & in pulverem reduces me. *Job.* 10. 9. 19

VI.

Peccavi: quid faciam tibi, O Custos hominum! quare posuisti me contrarium tibi? *Job.* 7. 26. 23

VII.

Cur faciem tuam abscondis, & arbitraris me inimicum tuum? *Job.* 13. 24. 27

VIII.

Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum, & plorabo die ac nocte? *Jerem.* 9. 1. 31

IX.

Dolores inferni circumdederunt me, præoccupaverunt me laquei mor-

mortis. *Psal.*18.5. 35

X.

Non intres in judicium cum servo tuo. *Psal.*143.2. 39

XI.

Non me demergat tempestas aquæ, neque absorbeat me profundum. *Psal.*69.16. 43

XII.

Quis mihi hoc tribuat, ut in inferno protegas me,& abscondas me, donec pertranseat furor tuus? *Job.* 14.14. 47

XIII.

Numquid non paucitas dierum meorum finietur brevi? dimitte ergò me, ut plangam paululùm dolorem meum. *Job.*10.20. 51

XIV.

Utinam saperent, & intelligerent, ac novissima providerent. *Deut.*32. 29. 55

XV.

Defecit in dolore vita mea, & anni mei in gemitibus. *Psal.* 31. 11. 59

S SYL-

SYLLABUS

Libri Secundi.

VOTA
ANIMÆ SANCTÆ.

VOT. I.

CONcupivit anima mea desiderare justificationes tuas. *Psal.* 118. *Page* 63

II.

Utinam dirigantur viæ meæ ad custodiendas justificationes tuas! *Psal.* 119. 5. 67

III.

Perfice gressus meos in semitis tuis : ut non moveantur vestigia mea. *Psal.* 17. 5. 71

IV.

Confige timore tuo carnes meas, à judiciis enim tuis timui. *Psal.* 119. 120. 75

V.

V.

Averte oculos meos, ne videant vanitatem. *Pſal.*119.37. 79

VI.

Fiat cor meum immaculatum in juſtificationibus tuis, ut non confundar! *Pſal.*118. 83

VII.

Veni, dilecte mi, egrediamur in agrum, commoremur in villis. *Cant.*8.2. 87

VIII.

Trahe me poſt te, curremus in odorem unguentorum tuorum. *Cant.*1.3. 91

IX.

Quis mihi det te fratrem meum ſugentem ubera matris meæ, ut inveniam te foris, & deoſculer te, & jam nemo me deſpiciat? *Cant.* 8. 1. 95

X.

In lectulo meo per noctes quæſivi quem diligit anima mea; quæſivi illum, & non inveni. *Cant.*3.1. 99

XI.

Surgam & circuibo civitatem, per vicos & plateas quæram quem dili-

git anima mea: quæsivi illum, & non inveni. *Cant* 3 2. 103

XII.

Num quem diligit anima mea, vidistis?

Paululùm cùm pertransissem eos, inveni quem diligit anima mea; tenui illum, & non dimittam. *Cant.* 3.3. 107

XIII.

Mihi autem adhærere Deo bonum est, ponere in Domino spem meam. *Psal.*73.28. 111

XIV.

Sub umbrâ illius, quem desideraveram, sedi. *Cant.*2.3. 115

XV.

Quomodo cantabimus canticum Domini in terrâ alienâ? *Psal.* 137. 4. 119

SYL-

SYLLABUS
Libri Tertii.

SUSPIRIA
ANIMÆ AMANTIS.

SUSP. I

Adjuro vos, filiæ Hierusalem, si inveneritis dilectum meum, ut nuncietis ei: quia amore langueo. *Cant.* 5. 7. *Page* 123

II.

Fulcite me floribus, stipate me malis; quia amore langueo. *Cant.* 2. 127

III.

Dilectus meus mihi, & ego illi, qui pascitur inter lilia, donec aspiret dies, & inclinentur umbræ. *Cant.* 2. 16. 131

IV.

I V.
Ego dilecto meo, & ad me conversio ejus. *Cant.*7.1. 135
V.
Anima mea liquefacta est, ut dilectus locutus est. *Cant.*5.3. 139
V I.
Quid enim mihi est in cœlo, & à te quid volui super terram? *Psal.* 73.25. 143
V I I.
Heu mihi quia incolatus meus prolongatus est! habitavi cum habitantibus Cedar, multùm incola fuit anima mea. *Psal.*120.5. 147
V I I I.
Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis hujus? *Ad Rom.*7.24. 151
I X.
Coarctor è duobus, desiderium habens dissolvi, & esse cum Christo. *Ad Philip.*1.23. 155
X.
Educ de custodiâ animam meam ad confitendum nomini tuo. *Psal.* 142.8. 159
X I.
Quemadmodum desiderat cerv

ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te, Deus. *Psal.* 42. 2. 163

XII.

Quando veniam, & apparebo ante faciem Dei? *Psal.* 42. 3. 167

XIII.

Quis mihi dabit pennas sicut columbæ, & volabo & requiescam? *Psal.* 55. 7. 171

XIV.

Quàm dilecta tabernacula tua, Domine virtutum! concupiscit & deficit anima mea in atria Domini. *Psal.* 84. 2. 175

XV.

Fuge, dilecte mi, & assimilare capreæ, hinnuloque cervorum super montes aromatum. *Cant.* 8. 7. 179

FINIS.

A Catalogue of Books Printed for, and sold by Robert Pawlet, *at the signe of the* Bible *in* Chancery-lane, *neer* Fleet-street.

THe *Nunns Complaint against the Fryers*, being the Charge given in to the Court of *France* by the *Nunns* of St. *Katherine* neer *Provence*, against the Father *Fryers*, their Confessors; shewing their abuses in Spirituals and Temporals, their Allowance of undecent Books; the Love-Letters and Marriage of the *Fryers* and *Nunns*; their Frolicks and Entertainments, *&c.* Several times Printed in *French*, and now faithfully done into *English*.

Mary Magdalens Tears wip'd off: Or, *The Voice of Peace to an Unquiet Conscience.*

Sermons preached by that Eminent Divine *Henry Hammond*, D.D.

Golden Remains of that ever-memorable Mr. *John Hales* of *Eaton* Colledge, &c. The second Impression, with many Additions not before published. Episco-

Epiſcopacy as eſtabliſhed by the Law in *England*, written by the ſpecial command of the late King *CHARLES*, by *R. Sanderſon*, late Lord Biſhop of *Lincoln*.

A Scholaſtical Hiſtory of the Canon of the Holy Scripture; Or the certain and Indubitate books thereof, as they are received in the Church of *England*; by Dr. *Coſin* Lord Biſhop of *Durham*.

A Collection of Articles, Injunctions, Canons, Orders, Ordinances, and Conſtitutions Eccleſiaſtical, and other publick Records of the Church of *England*, with a Preface; by *Anthony Sparrow*, Lord Biſhop of *Exon*.

A Rationale on the Book of Common-Prayer of the Church of *England*; by *Anthony Sparrow*, Lord Biſhop of *Exon*.

The Biſhop of *Exon*'s Caution to his Dioceſs againſt falſe Doctrines; delivered in a Sermon at his Primary Viſitation.

The whole Duty of Man, laid down in a plain and familiar way for the

use of All, but especially the Meanest Reader; Necessary for all Families; With private Devotions on several Occasions.

The Gentlemans Calling, Written by the Author of *The Whole Duty of Man.*

The Causes of the Decay of Christian Piety; Or, an Impartial Survey of the Ruines of Christian Religion, undermin'd by Unchristian Practice; by the Author of *The Whole Duty of Man.*

An Historical Vindication of the Church of *England*, as it stands separated from the Roman, *&c.* by Sir *Roger Twisden*, Baronet.

Mr. *Chillingworth*'s Reasons against Popery, perswading his Friend to return to his Mother the Church of *England*, from the Church of *Rome.*

The Book of Homilies appointed to be read in Churches.

Constitutions and Canons Ecclesiastical.

Divine Breathings, or a Pious Soul thirsting after Christ, in an hundred excellent Meditations.

Hugo Grotius de Rebus Belgicis; Or the

the Annals and History of the Low-Country Wars in English, wherein is manifested, that the United Netherlands are indebted for the Glory of their Conquests to the Valour of the *English*.

A Treatise of the *English Particles*; shewing much of the variety of their significations and uses in English; and how to render them into Latin according to the Propriety and Elegancy of that Language; with a Praxis upon the same; by *William Walker*, *B. D.* School-Master of *Grantham*.

The Royal Grammar, commonly called *Lilly*'s Grammar, explained, opening the meaning of the Rules with great plainness to the understanding of Children of the meanest capacity, with choice observations on the same from the best Authors; by *W. Walker*, *B. D.* Author of the Treatise of *English Particles*.

A Treatise proving Spirits, Witches, and Supernatural Operations by pregnant Instances and Evidences: by *Meric. Casaubon*, D. D.

A Catalogue of the names of all the Parliaments or reputed Parliaments from the year 1640.

A Narrative of some Passages in or relating to the Long-Parliament; by a Person of Honour.

Nemesius's Nature of Man, in English: by *G. Withers*, Gent.

Inconveniences of Toleration.

Toleration Examined.

A Letter about Comprehension.

A Thanksgiving-Sermon Preached before the King, by *J. Dolben*, D.D. Dean of *Westminster*, and Clerk of the Closet.

Bishop *Browrig*'s Sermon on the Gunpowder-Treason.

A Narrative of the Burning of *London* 1666, with an Account of the Losses, and a most remarkable Parallel between it and *MOSCO*, both as to the Plague and Fire.

Lluellyn's three Sermons on the King's Murther.

A Collection of the Rules and Orders now used in Chancery.

Iter Lusitanicum, Or the Portugal Voyage; with what memorable Passages

Passages Interven'd at the Shipping, and in the Transportation of her Sacred Majesty *Katharine*, Queen of *Great Britain*, from *Lisbon* to *England*; by Dr. *Samuel Hynde*.

A Charge given by the most Eminent and Learned Sir *Francis Bacon*, at a Sessions for the Verge, declaring the Jurisdiction thereof, and the offences herein inquirable, as well by the Common-Law, as by several Statutes.

Mr. *White*'s Learned Tract of the Laws of *England*.

Graphice, Or the Use of the Pen and Pensil in Designing, Drawing, and Painting; by Sir *William Sanderson*, Knight.

Hippocrates Aphorisms in English.

The Communicant instructed for worthy Receiving the Lords Supper: by *Tho. Trot*, of *Barkston* neer *Grantham*.

Bishop *Laud*'s Devotions.

Petavius's History of the World.

Military and Maritime Discipline, *viz.* The Exercise of Horse and Foot, with Sir *Francis Veres* Directions;

rections; and a Treatise of Inva
on by Captain *Too. Venn*, the Fort
fying of Towns, with the ways c
Defending and Offending the same
by the Learned Mathematitian *An*
Tacquet; also Sir *Samuel Moreland*
Methods of Delineating all manne
of Fortifications; Together wi
the Art of Founding Great Ord
nance, making Gunpowder, the t
king Heights and Distance, with th
Nature of Fire-Works, *&c.*

Villare Anglicum: Or, a view
all the Towns, Villages, *&c.* in *E*
gland, with the Hundreds, Rape
and Wapentakes wherein they are
so that naming any Town or Place
you may readily finde what Shire
Hundred, *&c.* it is in. Collected b
the appointment of the Eminen
Sir *Henry Spelman*, Knight.

Sir *Francis Moor*'s } REPORT
Baron Savile's }

And all sorts of LAW-BOOKS

IMPRIMATVR LONDINI.
Sumptibus Roberti Paulett

PIA DESIDERIA,

VIZ.

1. Gemitus
2. Vota
3. Suſpiria

} Animæ {

Pœnitentis,
Sanctæ,
Amantis.

Authore

HERMANNO HUGONE

è Societate JESU.

EDITIO POSTREMA

Recognita & Emendata.

LONDINI:

Excudit *J. C.* ſumptibus ROBERTI PAWLET ſub ſigno Bibliæ in vico vulgariter dicto Chancery-lane. M DC LXXVII.

ILLVSTRISSIMO
VIRO DOMINO D.
FRANCISCO MOLE,
Regi à Secretioribus Consiliis,
& in Senatu Parisiensi æquis-
simo Senatori, Sanctæ Crucis
Burdegalensis, Sancti Pauli
Virdunensis, Æmulorum,
Cameræ fontis, Pratensis, &c.
ABBATI INFULATO.

EX quo inciderunt in o-
culos meos Pia Deside-
ria (*Vir Illustrissime*)
mihi moverunt incredibile de-
siderium, novam illis lucem in
Gallia illorumque, ut ità lo-
quar, parentibus exhibendi. Hoc
ego tùm primò conceptum,
in tenebris tamdiu tenui, quem-

dia fanctum aliquod [illegible] libelli natalibus præluceret, abfuit. Neque verò me tale quidpiam ſtudioſiùs exquirentem latuere ſanè quàm plurima; verùm ea eſſe diſpexi, quæ vel nimio lumine ſpem omnem extinguerent, vel certè debilitarent exiguo. Unus occurriſti, *Vir Illuſtriſſime!* in quo duo illa, quæ rarò illuſtri loco adhæreant, ſumma conſenſione convenerint; perilluſtris nimirùm ad excitandum animum authoritas, & ad eundem promovendum par humanitas authoritati.

Iſtum porrò indolis tuæ duplex ornamentum non ſemel ſuſpexeram, cùm tu in *Claromontana Paleſtra* literis Humaniori-

nioribus, Philosophiæ, Theologiæque, quas veluti ludibundus hausisti terminis ingenio tuo latiùs propagatis, subtilissimas etiam Urbanæ vitæ Sapientiæque leges superinduceres. An ego igitur præli mei laborem tantulum non dedicarem ei, quem digna typis, litteris, monumentisque jam egisse & audivi, & ipse sum admiratus? An ego diffiderem illius auspiciis, qui toties me aspexit illis oculis, quibus ad se accedentes sibi devincire consuevit?

Cui porrò lubentiùs offeram Pia Desideria, quàm tibi, in quem omnia meæ voluntatis desideria tacito quodam impetu confluunt? Cui dedicem æquiùs quàm tibi, qui mea desideria, nuperamque petitionem,

quæ tua est affabilitas, tam benignè audisti, & ut spero, jam exaudisti? Cui denique convenientiùs confecrem, quàm tibi, cui Rex sanctioribus suis in Conciliis locum, supremus Galliæ Senatus liliatam olim parentis Protopræsidis sedem; Rex ipse authoritatis regiæ & sigilli sui dispensationem; Ecclesia tùm demùm nobilissimas insulas Abbatis Pastorali tuo pedo suffultas desiderat?

Nihil est igitur quòd vereare ne pius ille officinæ meæ partus hominis adeò pii manu obstetricante susceptus occidat; neve meus in te amor tot piis sublevatus desideriis (quæ amoris alas nuncupant) ad te quàm citissimè non pervolet.

En exprimo tibi recentibus notis

notis Gemitus, Vota, Suſpiria; ſed ità exprimo, tibi ut placeant Gemitus, Vota ſapiant, delectent Suſpiria. Tuos dum taxat illos Gemitus inibi audies, qui extant vitæ innocentis, non pœnitentis indices; Vota hîc agnoſces tua, quæ religioſo animo, longè antè quàm in lucem ederentur, impreſſiſti: tua percipies ad extremum Suſpiria, nulli niſi Deo teſti audita: quæ tamen mea Typographia, perinde ac verax Echo tibi recinit quanquamvis abnuenti. Leges quod *Vates Claromontanus* aliquando ſcripſiſti; laudabis quod pari ſolertiâ excogitaſti; in alieno ingenio tuum agnoſces, quod admirationi univerſæ, in ipſo Pariſienſis Univerſitatis meditullio ſubjeciſti.

Dices

Dices in hoc obtrudendo munere fuisse me plus æquo liberum; tuæ me dignitatis perinde ac exilitatis meæ oblitum fuisse, summæ adhæc inurbanitatis esse, quem filii patrimum non ità pridem subrusticâ libertate delegerim, eundem ad suscipiendum de prælo libellum, patronum amplecti: Hæc inquam, nec immeritò dices, de me plura etiam, si lubet, additurus; mihi nimirum esse debuisse religioni Sacrum Abbatis baculum & crucem; veneratione ætatem illam in ipso primævo flore maturam; admiratione canam istam in juventute ineunte prudentiam; stupori denique acre ingenium ad quod Theologia, Philosophia, cæteræque artes factæ potius,

ius, quàm ipsum ad illas natum esse videatur.

Sed vide, quæso, *Vir Illustrissime!* an in me fuerit tuæ comitatis illecebris obniti, cui non plebeii modò, sed etiam optimates ipsi serviant? An licuerit eludere blandientis modestiæ aucupia, quibus meticulosissimus quisque sese irretiti gaudeat? An denique popularis cedere potius pietati non oportuerit, quæ tota in Pia Desideria effervescebat?

Patere igitur me Gemitibus satis multis unum addere, quem obsequiorum meorum conscia tenuitas meæ voluntati non minùs quàm tuæ impar amplitudini exprimit. Sine me collectitiis tot Votis unicum inserere quo me tibi, fortunas meas, libros, totam denique domunculam obstringo: Permitte denique aliena me Suspiria uno claudere suspirio,

cujus

cujus modus nullus fuisque futurus est, nisi quem laborum tuorum, uti speramus, monimenta & impressa typis elogia tandem aliquando accersiverint. Hoc ultimum sapientes cuncti, quibus innotuisti (cui porrò notus non es?) vaticinantur; hoc tuæ vitæ perfectissima rudimenta portendunt; hoc demùm novus Priorum Desideriorum Typographus ardentissimè tibi desiderat. Nec non ille, quem habui ejusdem nuper Desiderii comitem, Desideriorum operæ Censorem, in sua tibi Asia, *Vir Illustrissime*, nuncupandâ, authoremque ut ita cœptam illam Desideriorum nostrorum Editionem, sub ejusdem Amplitudinis tuæ auspiciis (quæ uti speramus, ita postulamus) enixè nobis ut aspirent) publici juris tandem aliquando faceremus. Ego tibi potissimum,

Addictissimus JOHANNES HENAULT, Typographus.

Appro-

Approbatio.

HÆc Pia Desideria, Gemitus, Vota, & Suspiria Animæ Christianæ, *Elegiis, Emblematis, & S S. Patrum Scriptis illustrata à* R.P. Hermanno Hugone *Societatis Jesu Presbytero pererudita sunt & solida, atque perlucidam semitam continent; quâ æterna veritas, & vera charitas, & chara æternitas obtineatur, ab his qui in tenebris & in umbrâ mortis sedent, ad dirigendos pedes nostros in viam pacis.*

Datum Bruxellæ 9. Idus Novembris, 1628.

HENRICUS SMEYERS, S. Theologiæ Licentiatus Scholasticus Bruxellensis.

Domine, ante te omne desiderium meum, & gemitus meus à te non est absconditus. *Psal.* 38. 10.

DESIDERIO
COLLIUM ÆTERNORUM
CHRISTO JESU,
IN QUEM
Desiderant Angeli prospicere.
AMORI ET DESIDERIO SUO, Vir desideriorum.

Domine, ante te omne desiderium meum, & gemitus meus à te non est absconditus. Psal. 38. 10.

QUot mihi clam tacitis mens æstuet anxia votis,
Indicio potuit discere nemo meo.
Nemo, nisi arcani qui pectoris intima lustrat,
Quem fugit humani nulla latebra sinus.
Ille meos gemitus, mea scit suspiria solus,
Ille oculis etiam persecat ima suis.
Ecquis in alterius sua sensa profuderit aurem,
Sit nisi secreti proditor ipse sui?
Si tamen ulla foret sperandæ hâc arte medela,
Ars desideriis hæc foret una meis.

Sed

Sed neque depositas levat auris amica querelas,
Nec desiderijs hac sit ab arte modus.
Cœperat heu! natos Rachel ululare peremptos;
Mox ubi nil flendo profuit, absti nuit.
Scilicet ipse suas facit ignis, edit que favillas,
Quasque pluit, nubes, ipsa reforbet aquas:
Sic melius, proprios quos fudi, combibo fletus,
Inque suum recidit rursus unda sinum.
Quæ mea sint igitur, dum triste gemo, lamenta,
Non nisi nos soli novimus, ille, & ego:
Quid voveam; tacitis dum complco labra votis
Non nisi nos soli novimus, ille, & ego.
Quid clamem, mea dum sese suspiria rumpunt,
Non nisi nos soli novimus, ille, & ego.
O quoties fictas animus gerit histrio partes,
Et pugnant animo fronsque colorque suo:
Dum patitur tragicos mens peribata cothurnos,
Sæpius in mimo Roscius ore salit.
Nulla fides lacrymis, lacrymæ simulare docentur,
Nec, nisi vis fatui, ritibus esse fides.
Solvor ut in fletus, putat omnia tristia vulgus,
Solvor ut in risus, omnia læta putat:
Fallitur ah! nostri neque scit mendacia vultus,
Cum lætor, lacrymor; rideo, cum doleo.
Vix tibi tot, Proteus, quot sunt simulantibus ora,
Vota quibus larvam dant, adimuntque suam.
Nemo meos Gemitus, Vota aut Suspiria novit,
Nemo, duo nisi nos, & duo sufficimus.

GEMI-

Heb. 4. 13.

NEc est ulla res creata non manifesta in conspectu ipsius: imo omnia sunt nuda & intime patentia oculis ejus quocum nobis est negotium.

C h GE-

2.

Anima mea desideravit te in noc
Isaiæ 26. 9.

GEMITUS ANIMÆ POENITENTIS.

LIBER PRIMUS.

GEMITUS I.

Anima mea desideravit te in nocte.
Isaiæ 26. 9.

HEi mihi quàm densis nox incubat atra tenebris!
Talis erat, Pharios quæ tremefecit agros,
Nubila, lurida, squalida, tetrica, terribilis nox;
Nocturno in censu perdere digna locum.
Non ego tam tristes Scythico puto, cardine lunas,
Tardat ubi lentas Parrhasis Ursa rotas:
Nec tot Cimmerio glomerantur in æthere nubes,
Unde suos Phœbus vertere jussus equos:
Nec reor invisi magis atra palatia Ditis;
Fertur ubi nigrâ nox habitare casâ:
Nam licet hîc oculis nullam dent sidera lucem,
Non tamen est omni mens viduata die.
Nocte, suam noctem populus videt ille silentûm,
Et se, Cimmerii, Sole carere vident.
Arctica cùm senos regnavit Cynthia menses,
Dat fratri reduci septima luna vices;

Aſt me perpetuis damnat ſors dira tenebris,
Nullaque vel minimo fidere flamma nitet:
Et neque (quod cæcis unum ſolet eſſe levamen)
Ipſa ſuam noctem mens miſeranda videt.
Quin tenebras amat ipſa ſuas, lucemque peroſa,
Vertit in obſcœnæ noctis opaca diem.
Nempe ſuas animo furata ſuperbia flammas,
Nubilat obſcuro lumina cæca peplo.
Nec ſinit Ambitio nitidum clarescere ſolem,
Fuſcat & ingenuas Idolis igne fuces.
Heu, quoties ſubit illius mihi noctis imago,
Nox animo toties ingruit atra meo!
Sors oculis noſtris melior, quibus ordine certo,
Alterius reparant Luna que, Sólque vices:
Nam quid agat ratio, quid agat ſtudioſa voluntas,
Quas habet, ut geminos mens peregrina duces?
Major habere oculos dolor eſt, ubi non datur uti,
Quàm, quibus utaris, non habuiſſe oculos.
Qui dolet oppreſſus lapſis velocius umbris,
Lætior aggreditur manè viator iter.
Sed nimis hæc longas tenebris nox prorogat horas:
Quæ tibi manè negat cedere, Phœbe, diem,
Cùm redit Arctoo Titan vicinior axi,
Exultat reducis quiſque videre jubar:
Scilicet Auroræ gens vertitur omnis in ortus,
Quiſque parat primas dicere, Phœbus adeſt!
Sic ego, ſæpe oculos tenui ſublimis Olympo,
Adſpiciens, gemino qui jacet orbe Polum.
Et dixi tam ſæpe: Nitescas, nitesce, meus Sol!
Sol mihi tam longos obtenebrare dies!
Exorere, exorere, & medios ſaltem exere vultus,
Vel ſcintilla tui ſola ſat eſſe poteſt?
Quin etiam tanti ſi luminis abnuis uſum,
Sufficiet radios expetiſſe tuos.

BERNARDUS

In Cant.

Sermone 75.

HAbet mundus iſte noctes ſuas, & non paucas. Quid dico, quia noctes habet mundus? cùm pene totus ipſe ſit nox, & totus ſemper verſetur in tenebris.

Deus, tu ſcis inſipientiam meam, & delicta mea à te non ſunt abſcondita. *Pſalm. 69. 6.*

GEMITUS II.

Deus, tu scis insipientiam meam, & delicta mea à te non sunt abscondita. **Psalm. 69. 6.**

SIt tibi stultitiæ nulla est patientia nostræ,
Omnia consilio qui sapiente regis;
Nullus ab offenso veniam sibi numine speret,
Nullus enim culpâ, stultitiâque vacat.
Hæc etiam excelsas afflat contagio mentes,
Et sua stultitiæ quemlibet aura rotat.
Quid simulasse juvat? semel insanivimus omnes:
Ingenua humani stemmatis illa nota est.
Et pater, & mater generis primordia nostri,
Maxima stultitiæ signa dedêre suæ.
Credite posteritas, fatali vendita pomo es;
Stultius hac aliquid venditione fuit?
Nec minus insanus, magni patrimonia census.
Perdidit esurieus, munere pultis, Esau.
Et Salomon tactam sensit vertigine mentem,
Dum castam insano vertit amore domum.
Non igitur magni fallunt oracula Regis;
Stultorum innumerum qui docet esse gregem,
Legiferi neque vana canunt præsagia vatis,
Queis defleta hominum tanta ruina fuit:
O saperent, ait, & cauti ventura viderent:
Non adeo in vitium cerea turba foret.
Quis (nisi desiperet) quosdam dixisse putaret,
Nullum qui terris imperet esse Deum!
Quilibet ut peccet (alias peccare timeret)
Esse sibi nullum fingit in orbe Deum.
Ipsa igitur nostros avertunt crimina sensus,
Nullus & in vitium, sit nisi stultus, abit.
Sed neque jam glisceus stat in hoc dementia passus,
Precipiti in pejus truditur acta pede:
Extruimusque domos, cœloque educimus arces,
Ceu data perpetuò terra colenda foret?
Cras lina lux coget vitæ statione moveri,
Quis neget insanas nos fabricasse domos?

Conferimus platanos, disponimus ordine lauros,
Areolas hortis dividimusque suas:
Quæ stolidi serimus, vix tertius aspicit hæres,
Quo tibi, qui carpet tum tua poma nepos?
Sic, puto, dat senibus puerilis natio risum.
Cum fabricat luteas, parvula turba, casas:
Ludicra sollicitis ferver respublica curis,
Hic scenum, hic paleas convehit, ille trabes,
Aggerit hic gravido plumas, & stramina plaustro,
Hujus erat testâ quærere munus aquam.
Et sibi tum structæ gratantur mœnibus urbis,
Magnâque se pueri regna locasse putant
Hæc videt, ac ridet, quæ transit grandior ætas,
Vixque graves sese virque, senexque tenent.
Haud aliter superis dant nostra negotia risum,
Regnaque pro nidis, quæ fabricamus, habent.
Hæc quoque sub stolido sapientia nata cucullo,
Tam varius nullum vestibus esse modum,
Pauca, vel hoc studio, peregrinus ad oppida currat.
Inveniet vestes per loca quæque novas.
Si sedeant uno simul omnes sortè theatro,
Quos sua dissimiles palla, chlamysque facit,
Ridiculis videat pleniissima pulpita mimis,
Rideat & socii pallia quisque sui.
Jam studium gemmarum, & habendi quis furor auri?
Sudat in hoc hominum nocte, dieque labor.
Quid tamen est aurum, fulvæ nisi pulvis arenæ?
Gemmaque, quàm vitrei gutta gelata maris?
Ambis & hastanta gens stulta cupidine gazas,
Ceu foret hinc miseris una petenda salus,
Ecce tibi minimo cœlum venale labore,
Et cœlum hoc præcio, quantula turba petit?
Heu genus insanum! terras præponitis astris,
Ignoris nimium dona caduca bonis!
Quis pueros (lusu si vel tam turpiter errent)
Orbilii meritos aspera sceptra neget?
Nempe sciunt levibus quid distent æra lupinis,
Ut semel abjectas deserere nuces.
Nos magè desipimus, cùm parva crepundia, cœlo,
Proh pudor! & fluxas pluris habemus opes.
O medici mediam stolidis pertundite venam!
Stultitiæ quæ hic proximus esse furor.
Sed videt hæc, magnus qui temperat arbiter orbem,
Nostraque, stultitiæ nomine, multa tegit,
Et mea propitius delicta plurima transit,
Multaque scit cæcâ dissimulanda manu.

Et

t qui jus adimat, novit prætoris egere,
Ne perdam, patrias quis mihi ſervet opes,
rgo adeat ſanum mea, fac, tutela patronum,
Stultitiæ cuſtos eſto vel ipſe meæ.

CHRYSOSTOMUS.

Hom. 4.

In Joannem.

NIhil ab inſanientibus differunt, qui terrenas res & brevi duraturas tamquam in ſomnis ſuſpicantur.

GE-

10

Miſerere mei, Domine, quoniam infirmus ſum: ſana me, Domine, quoniam conturbâta ſunt oſſa mea. *Pſalm. 6. 3.*

GEMITUS III.

Miserere mei, Domine, quoniam infirmus sum: sana me, Domine, quoniam conturbata sunt ossa mea. Psalm. 6. 3.

COnqueror: an fileam? justas habet ira querelas.
Heu fine Pœoniâ sola relinquor ope!
Non ego jussa licet juratis credere verbis,
Speraſſem, cordi non magis esse tibi.
Siccine tardus ades, neque nostra pericula tangunt?
Quæ potuit tantæ causſa fuisse moræ?
O mea spes! Numen quo non præsentius ægris,
Sic potis es nostri non memor esse mali?
Nunc aderant pariter Podalyrius, atque Melampus,
Phillyrides Chiron, Pœoniusque senex.
Multâque præterea comitata Machaone turba,
Quique aliquod medicâ nomen ab arte gerunt:
Tu solus deeras, morborum, publica cura,
Postque tot Hippocrates ultimus ecce venis.
O mea spes! numen quo non præsentius ægris,
Sic potis es nostri non memor esse mali?
Omnibus est oris visus color indice linguâ,
Omnibus admotâ vena notata manu:
Nil, aiunt, vitale rubet, neque languida certa,
Vena notat, pulsu præmoriente moras?
Idque ego plus ipsis deprendo medentibus ægra,
Destituit medicos ars sua, meque salus.
Quidnam igitur sperem fugientibus orba Magistris,
Morbus ubi vincit sævior artis opem?
Cæca per infectas serpunt contagia venas,
Imaque subsidit lapsus in ossa dolor;
Et caput, & cubiti se sustentare recusant,
Tinctaque vix Baccho vena medente redit.
Et jam vix animæ superest pars ultima nostræ,
Heu paror inferiis proxima pompa meis!
Denique qui morbos cupit omnes discere nostros,
Copia quod fieri non sinit, ille cupit.

Hic

Hic ſtatus, hæc rerum facies miſeranda mearum eſt
Nec juvor illius, qui medeatur, ope.
Adſpice vix noſtram poteris dignoſcere formam,
Vultus abeſt vultu, ſeque nec ipſe refert.
Lumina ſuffoſis retrò fugêre cavernis,
Magnaque purpures facta ruina genis,
Nec quiſquam hanc ferro potuit compeſcere noxam,
Quin caput & faciem carperet atra lues.
Tetrica quid memorem vigilis faſtidia lecti?
Quæque manu tangi vulnera cruda timent?
Vulnera proh nullis medicanda Machaonis herbis!
Quaiia, quæ ſecuit barbarus enſis, hiant:
Vulnera, ſecretas animi populantia fibras.
Quas nullus media claudat hiulca manu.
Nempe graves, mea ſunt quas feci, vulnera noxæ?
Vulnera, trux animæ carnificina meæ.
Adde, quod intus opum dirus mihi turgeat hydrops,
Lentaque quòd meditor nauſea tardet opus;
Tenſique ventoſi propè rumpant ilia faſtus,
Et Veneris taetus pectora cancer edat.
Hæc ego ſæpè dedi variis tractanda Magiſtris,
Semper at oblatæ cura feſellit opis.
Scilicet ipſe ſuas, hic tentat inaniter artes,
Qui raptum Androgeo reddidit arte diem:
Quique poteſtates ſuccorum novat & uſum,
Una ſalus ægris ſpeſque, Epidaure tuis:
Nec juvet hic Chiron, operoſæ viribus herbæ,
Nec ſummum medici numen Apollo chori:
Officium tanto cedit minus crane dolori,
Non habet hic ullum ſuccus, odorve, locum.
Quas igitur ſpectem, veſtri, niſi Numine, aras
Funeribus nullis quas Libitina notat?
O mea ſpes, Numen quo non præſentius ullum:
Ecce tuam veneror mortua pæne, manum.
Sanus Apollineâ non indiget arte vel herba,
Lege Machaoniæ, qui dolet, artis eget.
Mens mihi læta dolet, plus ſimplice vulneris ictus
Ne doleat, vires experiare tuas.
Illa ego ſum, Solymis quam prædo eruentus arenis
Stravit, & immiti diffidit enſe latus.
Tu Samarita, mero; Tu vulnera mitis olivo
Obline, barbarica vulnera facta manu;
Quoſque Levita negat, medicos infunde liquores,
Creſcet ab infuſo rore, meroque ſalus.

Au-

AUGUSTINUS.

Serm. 55.

De Verbis Domini, c. 55.

JAcet toto orbe ab Oriente usque ad Occidentem grandis ægrotus, sed ad sanandum grandem ægrotum descendit omnipotens medicus; humiliavit se usque ad mortalem carnem, tamquam usque ad lectum ægrotantis.

GE-

14

Vide humilitatem meam, & laborem meum: & dimitte universa delicta mea. *Psalmus 25.*

GEMITUS IV.

Vide humilitatem meam, & laborem meum: & dimitte universa delicta mea. Psalmus 25.

ASpicis heu sævus? nostris neque tangere curis,
Aspicis, & credi vis tibi, me quod amet?
Futilis ignaro cantetur fabula vulgo;
Sentit amicorum vulnera, quisquis amat.
Aspicis & pateris; neque cura est ulla juvandi?
Verus amor promptam non ita tardat opem.
Aspice, quam turpi subigar damnata labore;
Aspice, cui tendam colla premenda jugo.
Si foret ingenuâ saltem labor indole dignus,
Nec nimis abjectæ vilius artis opus;
Multa meus casus magnorum exempla levarent,
Et faceret propriam, sors aliena, levem.
Sæpe Ducum proavos, Regesque noverca coëgit
Augustas operi sors adhibere manus:
Protea frænantem septemplicis ostia Nili,
Sic oras miseram, Rex Menelaë, stipem.
Dextra Syracusii sceptris assueta Tyranni
Sic ferulas, pueris sceptra verenda tulit.
Flenda exempla quidem, tamen haud ducenda pudori.
(Non etenim miseris sunt sua fata probro)
Ast mea non lacrymis, sed digna pudore ruina est,
Quæ toto serviles sponte subacta molas,
Qualis ab infidâ Samson detonsus amicâ,
Circuit indignas, hoste jocante, rotas.
Atque utinam famulas tantum damnaret ad artes:
Explerem ingenuâ sordida pensa manu:
Turpibus at servum vitiis addicere pectus,
Exulis asperius mancipiique jugo est.
Ah pudor! & (duplicis nova quæ mihi causa ruboris)
Ipsa meum damnas execror author opus.

Vix

Vix benè pertæsum eſt, ruſumque revolvitur em
Creſcit & attextis nexa catena malis.
Scilicet illa manet plectendas ultio noxas,
Admiſſum ſequitur culpa ſecunda ſcelus.
O quam ſæpe meo ſenſi hæc diſcrimina damno!
Nec tamen eſt damni mens revocata metu.
Nempe trahor vario ſtudia in diverſa duello,
Ut ratis ambiguis jam pila facta Notis.
Et trahit hinc (vitii, quæ lena comeſque) volupt
Unque jubet vitium, retrahit inde dolor.
Sæpius illa tamen redit è certamine victrix,
Aſſiduus vitio ſit licet ille comes.
Sic habet alternos virtus, vitiumque triumphos,
Et mens æterno vertitur orbe, labor.
Tu ſuper hæc etiam loris ſervilibus inſtas,
Addis & in pœnas verbera dura meas;
Pœnaque cùm culpæ ſit culpa ſecunda, peractæ:
Suppliciis pœnas adjicis usque novas.
Nempe Ixionius non eſt modo fabula gyrus,
Vincta, ſed æternæ vertor in orbe molæ:
Aſpicis hæc durus, neque noſtro tangere fato?
Aſpice, & in pœnas mitior eſto meas!

Au

AUGUSTINUS

In Pſalm 36.

Molendinum puto dictum mundum iſtum, quia rotâ quâdam temporum volvitur, & amatores ſuos conterit.

D GE-

18

Memento, quæſo, quod ſicut lutum feceris me, & in pulverem reduces me. *Job.* 10. 9.

GEMITUS V.

Memento, quæso, quod sicut lutum feceris me, & in pulverem reduces me. Job. 10. 9.

ERgone cœlitibus jam nata oblivia regnis
Quis Ganymedo miscuit ista Scypho.
Quid facit Immemores ad nostra negotia Divos?
Lethæas Superi fortè bibistis aquas.
Oblita es: mea lux, aut vis oblita videri;
Cum dubitas proprium quale creâris opus:
Si nescis, referam; si scis, cur fingere pergis?
Me tua de lutea dextera fecit humo.
Queris ubi? toto locus est notissimus orbe.
Primus ubi pater est conditus, hortus erat.
Fons ubi de rignis argenteus exilit herbis,
Quadruplicique suas flumine, findit aquas.
Scire lubet tempus minimo post tempore salsas
Cum maris aggeribus terra coëgit aquas.
Addo (quod historiæ fecit, hæc quoque parte probandæ)
Puniceo rubuit Dædala gleba solo.
Hinc tribus es modiem digitis admensus arenam;
Primaque massa mea corporis illa fuit.
Nec primis erit his natalibus exitus impar,
Nil nisi pulvis eram, nil nisi pulvis ero.
Sic faber argillam famis dum repparit agris,
Ædificat facili pocula picta luto.
Principio terræ segmenta ligonibus urget.
Inde levi madidam flumine mollit humum;
Denique materiem pernix rota versat in orbem
Amphoraque admotæ nascitur arte manus;
Nascitur, at mediâ vix amphora vixerit horâ,
Frangitur, inque suam fracta recurrit humum.
Haud mage firma meæ fundamina condita vitæ,
Et levis extremos finiet umbra dies.

Cur igitur; veluti fuga non ſatis incitet annos,
Præcipites glomerat mobile tempus equos.
Sponte meus puivis, nimis heu citò ſponte ſatiſcit,
Et mea non ullo, vita premente, fugit.
Si mihi me vitrea Cœ um concrevit ab unda,
Calite cryſtallo membra gelata foret;
Aut quales memorant cœleſtia lumina, ſtellas,
Quas ſuus è liquidis condidit author aquis:
Aut ſoret Angelicæ nunus ſine corpore vitæ,
Eliſiis qualem mentibus eſſe ferunt.
Speratem Angelicis æqualia ſæcula luſtris
Æqualeſque Poli, ſideribuſque dies.
Sed data ſquamigeræ mage fortia corpora turmæ
Quam peperit viridi Doris aquoſa patri.
Quinetiam volucres eunis melioribus ortæ,
Plumea queis nitidæ membra dediſtis aquæ.
Outinam rigidis mihi ſtent adamantibus artus;
Aut durent nervos fulva metalla meos.
Felices Scythicæ fato meliore ſorores
Fama, quibus rigido finxit ab ære manus:
Cuique ſuit ſolo corpus penetrabile talo,
Ærea nam reliquum lamina corpus erat.
Sed quid ago, damnoque mei cunabula limi?
Aut queror è fragili corpora fiæta luto?
Non bene vaſa ſuo faciunt convicia fabro,
Nec faber ipſe ſuum jure reſutat opus.

RU

RUPERTUS

In Jeremiam.

Lib. I. Cap. II.

AUsum eſt infelix lutum blaſphemare ſiguli ſui digitos : quid igitur ? nimirum, ſigulo juſtiſſimè digitos ſuos foris contrahente, & cum totâ manu feriente diſſipatum eſt vas diſſipatione validâ.

GE-

Peccavi : quid faciam tibi, O Custo
hominum ! quare posuisti m
contrarium tibi ? *Job.7.20.*

GEMITUS VI.

ccavi : quid faciam tibi, O Custos hominum ! quare posuisti me contrarium tibi ? Job. 7. 20.

HAT juvat, & merui, pleno scelus ore fatendum est,
Culpa mea est nullo digna patrocinio.
Peccavi, fateor ; nec quæ malè crimina feci,
Ullo fucari posse colore puto.
e mihi dedecoris metus est, aut cura pudoris,
Publica flagitiis debita pœna meis.
te manus ultrò suplex tibi porrigo vinctas,
Quæ mihi sit tantum, pœna lucnda rogo.
id tibi vis faciam ? Vis trudam pectus in enses ?
Aut cladi statuam mœsta trophæa meæ ?
s tua centenis cumulari altaria libis ?
Aut pia sumosis thura micare focis ?
t meus ipse tuas mavis cruor imbuat aras,
Hostia criminibus substituenda meis !
, foret illa meæ vix par quoque victima noxæ ?
amque meo est omnis crimine pœna minor.
n tamen est sævas tantus tibi servor in iras,
Quas lenire cruor solus & ara queant.
pè tuus parti superatæ mucro pepercit,
Et conservato nomen ab hoste tulit.
n finit ingenium tantos tibi surgere motus,
Quantis pro merito culpa pianda foret.
bone terrigenûm custos, tutelaque mundi
Publica suspendit tot cui vota salus.
tua se mediâ clementia monstrat in ira,
Quæque manu gladios, hæc quoque tendis opem.
Pateris (quamvis summo mea causa patroni
Bloqdio, melior nullius esse queat)
uca tamen pro me, vel pro te (quod magis optem)
Ne tua fors etiam, sit mala causa. loquar.
on nego peccavi ; communis at hic fuit error :
Damnane communis crimnis una luam ?

Cum

Cum ruerent alii, male quo ſuus impetus illos
Impulit, in flammas Bacche, Venuſque tuas.
Dextra ſuum fulmen, quamvis vibrata, remiſit,
Tenſaque pro gladio lenis oliva fuit.
Cur mihi perpetuo contra adverſare duello,
Ceu gladiator ego tuque laniſſa fores?
Non ſatis eſt culpam falſas tibi tendere palmas,
Criminibuſque iram promeruiſſe tuam?
Quid, quod & egregii dederim tibi muneris anſa
Materies laudis dum mea culpa tuæ eſt.
" Nam niſi peccaſſem, quid tu concedere poſſes?
" Clementes nomen non habiturus eras.

GREGORIUS

In cap. 7. Job.

Lib. 8. c. 23.

TUm ſibi contrarium Deus hominem poſuit, cùm homo Deum peccando dereliquit; juſtus verò conditor hunc ſibi contrarium poſuit, quia inimicum ex elatione deputavit.

26

Cur faciem tuam abſcondis, & arbitraris me inimicum tuum? *Job.* 13.24.

GEMITUS VII.

Cur faciem tuam abscondis, & arbitraris me inimicum tuum? Job. 13. 24.

ERgo meus, tantæ cauſam tibi præbuit iræ,
Qui condonandus leniter error erat?
Credideram torvos tantum te fingere vultus,
Nec niſi compoſitis os ſimulare minis.
Scilicet ut flenti genitrix negat ubera nato,
Sed negat, ut lacrymis ſæpiùs illa petat.
Aut qualis puero fugiens negat oſcula nutrix,
Oſcula, quæ toties, dum fugit, ille dedit.
Sic ego te fictos rebar mihi ducere vultus,
Utque magis ſequerer, fingere velle fugam,
At genitur video dicto res ſeria bello,
Falſa nec, ut rebar, larva, ſed ira fuit.
Avertiſque oculos, dedignariſque videri,
Pax veluti numquam concilianda foret.
Et fugis, ut viſo fugit eminus hoſtis ab hoſte,
Aut quem fulmineo dente laceſſit Aper.
Ceu timeaſque oculis viſus ſaxeſcere noſtris,
Oculis oppoſitâ lumina cauta manu.
Quo precor hanc tanto merui pro crimine pœnam,
Ut velut indignans ora videnda neges?
An quia peccavi vultu fruſtraris amantem?
Ah vultu! numquam qui mihi durus erat.
Aut mea ne magicas jaculentur lumina flammas,
Sibilet aut noſtro Regulus ore, times?
Ante veni tutis ; yrcæos viſibus orbes,
Vibratamque oculo pelle nocente necem:
Donec enim verſo me dedignabere vultu,
Te, dolor, irato vivere, major erit.
Nullius alterius faciunt mihi lumina bellum,
Luminibus poſſum, Phœbe carere tuis:
Pulcra tuos oculos contemnere, Cynthia, poſſum,
Qui paſcunt reliquas igne nitente faces;

Attamen absque tuis oculis, mea vita, meum cor,
Vivere, non aliter quàm sine corde, queo.
Cense igitur reliquas, quibus obruor anxia, curas
Si tam dura oculis Pœna carere tuis!
O quantô! ô quantô mihi grandius hoc tormentum
est.
Te quod amem mea lux, me tamen haud ré-
mes.

AMBROSIUS.

Apolog. pro David.

SI quis offenderit ſervulorum, avertere ab eo vultus ſolemus: ſi apud homines hoc grave dicitur, quantò magis apud Deum? Vides enim quòd faciem ſuam Deus à Cain muneribus averit.

30

Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum, & plorabo die ac nocte? *Jerem.* 9. 1.

GEMITUS VIII.

Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum, & plorabo die ac nocte? Jerem. 9. 1.

QUis mihi det, liquidas caput hoc vertatur in undas,
Totque fluat guttis, quot stetit ante comis?
Fronte patet campus, quem flebilis imber inundet.
Ripa nec, ut fluctus exspatientur, obest.
O mea si subito duo flumina lumina fiant.
Sat capiet geminas alveus aptus aquas.
Ille meis totus lacrymis non sufficit imber,
Perpetuò flentis qui rigat ora senis.
Capta nec Andromache, quâ lumina proluit undâ,
Illa meis lacrymis unda satesse potest.
Nec tua, Jesside, lacrymati balnea lecti,
Balnea nocturnis humida semper aquis.
Nec quibus es solitus jejunia pascere guttæ,
Nocte dieque, tuus quæ tibi panis erant.
Illa nec illuvies plorabilium lacrymarum,
Quam pluit in Domini Magdala mœsta pedes:
Nec (tibi, qui geminis inaraverat humida sulcis
Lumina) fons mœstæ, Petre, perennis aquæ.
Sed tua, Nile, velim septemplice flumina rivo,
Cùm vagus Isiacos obruis amnis agros.
Aut quanis madidum cùm mergit Aquarius annum,
Totaque in hybernas astra liquantur aquas;
Aut potius rapidas qualis ruit imber in urbes,
Omnia cùm pluvio claustra recusa Jovi.
Culminaque & turres & acuta cacumina, cautes
Et nemora, & montes, nil nisi pontus erant.
Hos oculis voveam gravidis mihi currere nimbos,
Et caput hoc totus fiat ut Oceanus.
Aut saltem in geminos tabescere lumina rivos,
Perpetuove meas amne natare genas.
Nec siccari oculos, nisi cùm stupor obtitit illis,
Finiat ut lacrymas ultima gutta meas.

Felices nimium, vitreæ, gens cærula, nymphæ,
Membra quibus fluido sunt liquefacta vitro.
Vosque, Palæophis mutatæ fontibus artus,
Quas vetus est quondam fama professa mutus:
Cur mihi non liquidis stillant quoque brachia rivis,
Glaucaque muscosis fluctuat unda comis?
Illa ego sum fontem quæ non admittor in ullum,
Illa ego sum frustra quæ liquor esse velim.
O utinam! celerem vertat, novus Acis, in amnem,
Qui Galateæ tuo flumen amore fuit.
Aut aliquod fieri jubeat me Libida Numen,
Quod fieri jussit Biblida fontis aquam!
Aut Acheloë, tuâ liceat mihi ludere formâ,
Herculeo decepto, cùm leve flumen eras!
Non ego tunc, Acheloë, precaria corpora ponam,
Taurus ut exuto fluminis ore, puter.
Et licet obscuri fuerim nisi nominis amnis,
Non ego me nomen vile fuisse querar.
Jugis aquæ largus tantùm mihi suppetat imber,
Cætera securum nomen honoris erit.
Tum mea inexhaustos deducent lumina rivos,
Pindus ut æstivâ de nive volvit aquas.
Perque fluent lacrymæ, veluti vagæ flumina, vultus
Flumina luce fluent, flumina nocte fluent.
Nec nisi flere meis oculis erit ulla voluptas,
Donec erunt lacrymis crimina mersa meis.

HIERONYMUS

In Jerem.

Cap. 9.

SI totus vertar in fletum, & nequaquam gutiæ sint lacrymarum, sed abundantia fluminum, non satis dignè flevero.

Dolo-

Dolores inferni circumdederunt me, præoccupaverunt me laquei mortis. *Psalm.* 18. 5.

GEMITUS IX.

Dolores inferni circumdederunt me, præoccupaverunt me laquei mortis. Psalm. 18.5.

ERgo iterum Actæon aliquis nova fabula fiet,
Infelix canibus præda voranda suis?
En, mihi mens nemorum studiis juvenilibus arsit,
Et periit studiis mens propè capta suis.
Mens fuit, ancipites venatu pellere curas,
Non tamen in sylvis, pulcra Diana, tuis.
Sylva mihi rapidis non est intrata molossis,
Lustra nec infestâ sollicitata cane.
Nec juga Taygeti, neque Mænæ territa cornu,
Nec fulvus volucri cuspide stratus aper.
Nec mea Parthenis circumdata retia sylvis,
Nec medicata feris candida lina dolos.
Nunquam ego vel pedicas, venabula, tela, vel arcus.
Ullave Spartanæ Virginis arma tuli.
Aut nam mens istis mihi, Dictynna, fuisset,
Non ego nunc præda cingerer arte meâ!
Heu quibus impresa est studiis mihi torpuit ætas?
Quin potius nemorum erua notata rubis?
Quæ si aruis mihi parentes, sacche, trapetis?
Aut agitata tuis præda, Cupido, lucis?
Non tantum pharetram, neque tantùm tela Cupido
Cauta sed, ut tutus, fila, pedesque gerit.
Nec tam nequitiæ neque concutit ille thyrsos,
Sunt quique, quos capras ebria cruor agit.
Cum furit, at Samson mihi frontis ab ulmis,
Vincta Philistæo lenchea tunc tulit.
Cum iacet ignoto. Nec tu vera ulcera sæcho,
Compede succinctus strinxis sacche pedes.
Ipse leve, sub quam me quoque cædibus ambit,
Quæ cupidos vetuit prenda petita neci.
Heu mihi, quot circum pedicarum indagine cingor,
Scio-